Elizabeth Gaskell

Kusine Phillis

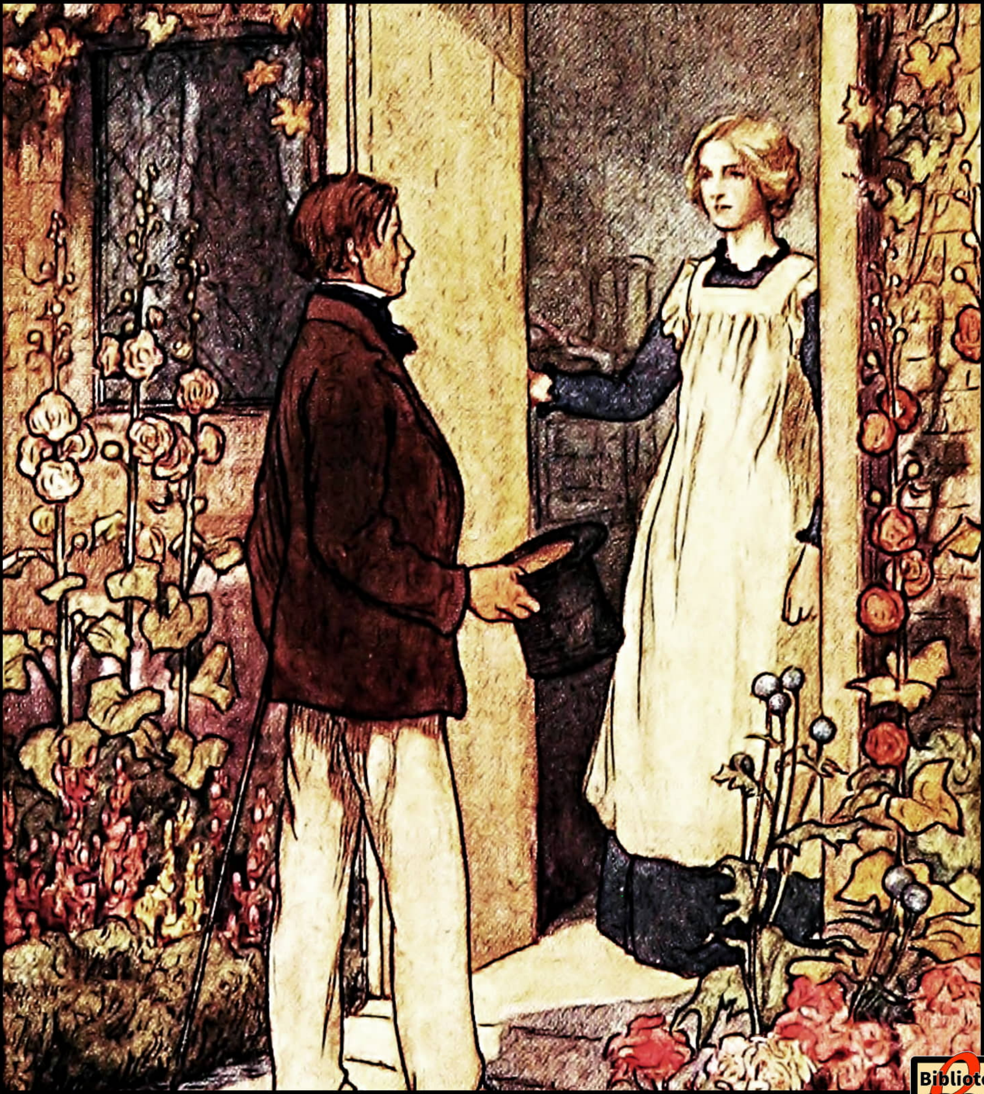

Bibliotek 1800

Elizabeth Gaskell

Kusine Phillis

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Elizabeth Gaskell: *Kusine Phillis* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden. *(Forsideillustration dog på udgivelsestidspunktet kun i lande, hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død + 70år, samt i USA).*

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Elizabeth Gaskell: *Kusine Phillis* is based upon sources in the public domain worldwide. *(The cover illustration only in countries with copyright based on Life+70 years, and in the USA, at the time of publication).*

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Første del

Det er en stor begivenhed for et ungt menneske, når han første gang får sit eget værelse. Jeg tror ikke, at jeg nogensinde i mit liv har været så fornøjet og stolt, som dengang da jeg i en alder af sytten år satte mig ned i en lille trekantet stue oven over en postejbagerbod i grevskabsbyen Eltham. Min fader havde den eftermiddag forladt mig, efter at have givet mig nogle simple og alvorlige forskrifter, som skulle lede mig på den nye livsbane, jeg stod i begreb med at betræde. Jeg skulle være assistent hos den ingeniør, der havde påtaget sig at fuldføre den lille sidebane fra Eltham til Hornby. Min fader havde skaffet mig denne plads, der stod over hans egen stilling i livet eller, rettere sagt, over den stilling, som han var født i og opdraget til; thi år for år steg han højere og højere i kyndige folks agtelse. Han var håndværker, men besad et lille talent for mekaniske opfindelser og dertil stor udholdenhed, og havde udtænkt adskillige værdifulde forbedringer i jernbane-maskinvæsenet. Han gjorde det ikke for at tjene penge, skønt han, som rimeligt var, tog mod hvad der tilbød sig; men han udarbejdede sine tanker, "fordi de", som han sagde, "plagede ham både nat og dag, indtil de var sat i værk". Dette må være nok om min dyrebare fader; det var godt for et land, om det havde mange som ham. Han var både ved fødsel og af overbevisning en ivrig independent, og jeg tror, det var det, som bevægede ham til at leje værelse til mig hos postejbagerens; for det var to søstre til vor præst hjemme, som ejede boden, og dette betragtedes som en slags panser for

min dyd og sædelighed, når jeg med en årlig løn af tredive pund udsattes for grevskabsbyens fristelser.

Min fader havde ofret to kostbare dage og taget sine søndagsklæder på for at rejse med mig til Eltham og ledsage mig først til kontoret for at forestille mig for min nye principal (som var min fader forbunden for et praktisk råd, denne engang havde givet ham), og derefter på et besøg hos præsten ved den lille independenter-menighed i Eltham. Derpå forlod han mig, og skønt jeg var bedrøvet over at skilles fra ham, begyndte jeg dog nu ret med velbehag at nyde den glæde at være min egen herre. Jeg gav mig til at pakke den store kurv med fødevarer ud, som min moder havde forsynet mig med, og lugtede til syltetøjskrukkerne med den salige bevidsthed at kunne angribe deres indhold, når som helst det behagede mig. Jeg løftede og vejede i tankerne den hjemmerøgede skinke, som jeg syntes der måtte kunne gøres talløse gilder på, og frem for alt svælgede jeg i den tanke, at jeg kunne spise af alle disse lækkerier, når jeg lystede og uden at jeg behøvede at sige så meget som "med forlov". Jeg lagde mine fødevarer ind i det lille hjørneskab – ja, det værelse var lutter hjørner, og alting stod i et hjørne, kaminen, vinduet, skabet; jeg selv lod til at være det eneste, der stod i midten, og der var der næppe plads til mig. Bordet var indrettet med en plade, der kunne trækkes ud under vinduet, og vinduet vendte ud til torvet, så der var stor udsigt til, at mine studier, for hvis skyld min fader havde påtaget sig en ekstraudgift til et eget værelse til mig, ville vende sig fra bøger til mennesker. Jeg skulle spise hos de to gamle jomfruer Brown i den lille stue bag den trekantede bod nedenunder, i det mindste til frokost og middag, for da det var usikkert, om jeg

altid kunne være hjemme om aftenen, skulle jeg drikke min te og spise til aften på egen hånd.

Men oven på denne stolthed og glæde påkom der mig en følelse af forladthed. Jeg havde aldrig før været borte fra hjemmet, og jeg var mine forældres eneste barn; og skønt min fader idelig udtalte det som sin grundsætning, at "den, man elsker, den tugter man", så hang hans hjerte dog ved mig, og hans adfærd imod mig var langt ømmere, end han selv vidste, eller ville have billiget, om han havde vidst det. Min moder, som aldrig talte om at tage sagerne med alvor, var langt strengere end min fader; måske var hun mere vred over mine forseelser som dreng; for jeg kan huske, at hun engang i mine modnere år talte min sag, da jeg havde stødt an mod min faders begreb om det rette.

Men det var nu ikke om dette, det var om kusine Phillis, jeg skulle fortælle, og hidtil er jeg ikke engang kommet så vidt som til at få sagt, hvem kusine Phillis var.

I de første måneder, efter at jeg var kommet til Eltham, optog min nye syssel og mit uafhængige liv alle mine tanker. Jeg sad ved min pult klokken otte om morgenen, var hjemme til middag klokken ét, og var igen på kontoret klokken to. Om eftermiddagen havde jeg ikke altid det samme arbejde at gøre som om formiddagen, da jeg undertiden skulle følge med den ledende ingeniør, mr. Holdsworth, til et eller andet sted på linjen mellem Eltham og Hornby. Det var noget, jeg altid gerne ville, dels for afvekslingens skyld, dels fordi det var et smukt, vildt landskab, vi gennemstrejfede, og dels endelig fordi jeg så var i selskab med Holdsworth, der indtog en helts plads i min drengetanke. Han var en ung mand på fem og tyve år eller så,

og indtog både ved fødsel og opdragelse en højere stilling end jeg; han havde rejst på fastlandet og bar overskæg og kindskæg efter udenlandsk snit. Jeg var stolt af at blive set sammen med ham. Det var en prægtig fyr i mange henseender, og jeg kunne være faldet i meget værre hænder.

Hver lørdag skrev jeg hjem og fortalte om min gøren og laden i den forløbne uge – det havde min fader bestemt forlangt; men der var så lidt afveksling i vort liv, at det ofte faldt vanskeligt nok at fylde et brev. Om søndagen gik jeg to gange til kapellet, op ad en mørk smal gang, for at høre på drævende salmer, lange bønner og en endnu længere prædiken, der blev holdt for en lille menighed, hvis medlemmer alle var henved en snes år ældre end jeg. Undertiden bad præsten, mr. Peters, mig hjem til te efter aftentjenesten. Jeg gruede for den ære, for jeg sad som regel på den yderste kant af stolen hele aftenen og besvarede højtidelige spørgsmål, der blev fremsat med dyb basstemme, indtil husets bedetime kom, klokken otte; så trådte mrs. Peters ind, glattende sit forklæde, og enepigen fulgte bag efter hende, og der blev først læst en prædiken højt, og så et kapitel af Bibelen, og derefter kom der en lang improviseret bøn, indtil en eller anden indskydelse sagde mr. Peters, at det var tid til at spise til aften, og vi rejste os fra vor knælende stilling med en glubende sult. Ved aftensbordet gav præsten en eller anden kluntet spøg til bedste, som for at vise, at præster dog i grunden også er mennesker. Og så gik jeg hjem klokken 10 og nød min længe tilbagetrængte gaben i den trekantede stue, førend jeg gik til sengs.

Dina og Hanna Dawson – sådan stod der på skiltet over butiksdøren, men jeg kaldte dem altid jomfru Dawson og

jomfru Hanna – betragtede disse mine besøg hos Peters som den største ære, der kunne vederfares et ungt menneske og mente åbenbart, at hvis jeg med sådanne forrettigheder ikke vandt min sjæls frelse, måtte jeg være en slags moderne Judas Iskariot. Derimod rystede de på hovedet over min omgang med Holdsworth. Han havde i flere henseender vist mig så megen godhed, at jeg, når jeg skar af min skinke, tænkte på at bede ham drikke te hjemme hos mig, især da det årlige marked skulle afholdes på torvet i Eltham, og synet af boderne, karrusellerne, menagerierne osv. i mine tanker var meget morsomt. Men da jeg dristede mig til at gøre en svag og fjern antydning af mit ønske, faldt jomfru Hanna over mig, talte om det syndige ved et sådant syn og bemærkede noget om at vælte sig i dyndet, hvorpå hun gjorde et hurtigt og behændigt spring over til Frankrig og talte ondt om folket og om alle dem, der nogensinde havde sat deres fod på fransk jord, indtil jeg, der så, at hendes vrede trængte sig sammen til ét punkt, og at dette punkt var Holdsworth, anså det for bedst at spise min morgenmad i en fart og derpå skyndsomst tage flugten. Rigtignok undrede det mig bagefter at høre hende og søsteren med inderlig glæde tælle deres penge sammen og sige, at det ikke var så galt at have en postejbagerbod på hjørnet af torvet i markedsugen. Imidlertid vovede jeg dog aldrig at bede Holdsworth hjem til mig.

Der er ikke meget at fortælle om det første år, jeg tilbragte i Eltham. Men da jeg var næsten nitten år og begyndte at tænke på selv at anlægge kindskæg, gjorde jeg bekendtskab med kusine Phillis, hvis blotte tilværelse indtil da havde været mig ganske ubekendt. Holdsworth og jeg havde været ude i

Heathbridge i en hel dag og havde strengt arbejde. Heathbridge lå nær ved Hornby, for vor banelinje var mere end halvt færdig. At jeg således havde været ude en hel dag, var naturligvis noget, jeg kunne fylde mit ugentlige brev til hjemmet med, og jeg gav mig da til at beskrive egnen – en fejl, jeg sjældent gjorde mig skyldig i. Jeg fortalte mim fader om moserne, tæt begroede med vild myrte og blødt mos, og om den usikre, gyngende grund, vi skulle lægge linjen over; om hvordan Holdsworth og jeg – da vi nemlig måtte være hjemmefra i to dage og en nat – var gået til en net lille landsby i nærheden ved navn Heathbridge, for at spise til middag; og hvorledes jeg håbede, ofte at skulle komme der, da det bløde terræn lagde vore ingeniører store besværligheder i vejen, idet den ene ende af linjen hævede sig, så snart den anden sænkede sig. (Jeg havde ingen tanke for aktionærernes interesse, som man ser; vi måtte lægge en helt ny linje på fastere grund, før forbindelsesbanen blev færdig.) Alt dette fortalte jeg med største omstændelighed, glad over at kunne fylde papiret. I svaret hjemmefra hed det, at et næstsøskendebarn af min moder var gift med independenter-præsten i Hornby, som hed Ebenezer Holman og boede i Heathbridge, det selvsamme Heathbridge, jeg havde beskrevet, eller i det mindste troede min moder det, for hun havde aldrig set sin kusine Phillis Green, der efter min faders mening måtte have været et godt parti, da hun var sin faders eneste barn, og gamle Thomas Green havde ejet en gård på henved halvtreds acres, der måtte være tilfaldet hans datter. Min moders slægtskabsfølelse lod til at være blevet stærkt vakt ved at høre Heathbridge nævne; for min fader skrev, at hun bad mig om, hvis jeg kom der igen, da at spørge efter velærværdige mr.

Ebenezer Holman; og hvis han virkelig boede der, skulle jeg fremdeles spørge, om han ikke var gift med en Phillis Green: og hvis begge disse spørgsmål besvaredes med Ja, skulle jeg aflægge besøg der og sige, at jeg var eneste barn af Margaret Manning, født Moneypenny. Jeg var rasende på mig selv over at have nævnet Heathbridge, da jeg mærkede, hvilke følger det drog efter sig. Én independenterpræst, sagde jeg til mig selv, var mere end nok; jeg kendte (del vil sige, jeg var hver sabbatmorgen blevet katekiseret af) vor præst hjemme, mr. Dawson; jeg havde skullet opføre mig høfligt imod gamle Peters i Eltham og sidde stille fem timer i træk, når han bad mig hjem til te; og nu, netop som jeg følte den friske luft blæse mig i møde i Heathbridge, skulle jeg opsnuse endnu en præst og måske lade mig katekisere eller bede hjem til te af ham. Desuden holdt jeg ikke af at trænge mig ind på fremmede mennesker, der måske aldrig havde hørt min moders navn nævne eller i alt fald ikke havde brudt sig mere om hende, end hun om dem, før jeg ulykkeligvis var kommet til at omtale Heathbridge.

Imidlertid ville jeg ikke være ulydig mod mine forældre i en så ringe ting, hvor kedeligt det end var. Da derfor vore forretninger næste gang førte os til Heathbridge, og vi spiste til middag i den lille, sandbestrøede stadsstue i kroen, benyttede jeg et øjeblik, da Holdsworth var ude af værelset, til at spørge den rødmossede pige om, hvad der var blevet mig pålagt at forhøre mig om. Enten var mine spørgsmål ikke tydelige, eller også var hun dum, for hun sagde, det vidste hun ikke, men ville spørge husbond; altså kom da værten ind for at høre, hvad det var, jeg ville vide; og jeg måtte frem med alle mine stammende spørgsmål i påhør af Holdsworth, som ganske sikkert aldrig

ville have lagt mærke til dem, hvis jeg ikke var blevet rød i hovedet, havde forsnakket mig, og i det hele båret mig tosset ad.

"Jo," sagde værten, "Hope Farm lå i Heathbridge, og ejerens navn var Holman, og han var independenterpræst, og så vidt han kunne sige, var hans kones døbenavn Phillis, og i alt fald var hendes jomfrunavn Green."

"Er det Deres familie?" spurgte Holdsworth.

"Nej, ikke videre – ja, det er min moders næstsøskendebarn. Men jeg har aldrig i mit liv set dem."

"Hope Farm er ikke et stenkast herfra," sagde den tjenstivrige vært, idet han gik hen til vinduet. "Når De ser hen over det bed roser og videre over blommetræerne i frugthaven dernede, kan De øjne en samling underlige skorstene; det er skorstenene på Hope Farm, ja mænd er det så. Det er en gammel gård, men Holman holder den i god skik."

Holdsworth havde rejst sig fra bordet med større hurtighed end jeg, og stod og så ud ad vinduet. Ved værtens sidste ord vendte han sig leende om og sagde: "Det er ikke ofte, en sognepræst forstår at drive sine jorder godt, vel?"

"Om forladelse, sir, men jeg må sige, hvad jeg mener; og mr. Holman – vi kalder statskirkens præst her for 'pastor', sir; og han ville blive vældig skinsyg, om han hørte en dissenter blive kaldt pastor – mr. Holman forstår sig på sine ting så godt som nogen forpagter i hele egnen. Fem dage om ugen ofrer han til sin egen gerning, og to til Vorherres; og det er ikke let at sige, hvad han griber stærkest an. Han tilbringer lørdag og søndag med at skrive prædikener og besøge sin menighed i Hornby, og klokken fem mandag morgen kører han sin plov ude i marken

lige så godt, som om han hverken kunne læse eller skrive. Men Deres middagsmad bliver jo kold, go'e herrer."

Vi gik da til bords igen. Lidt efter brød Holdsworth tavsheden: "Var jeg i Deres sted, Manning, ville jeg se ind til disse slægtninge. De kan gå derhen og se, hvad det er for nogle, mens vi venter på, at Dobson kommer med regningen, og jeg vil imens ryge en cigar i haven."

"Mange tak, men jeg kender dem ikke, og jeg tror ikke, jeg bryder mig om at lære dem at kende."

"Hvorfor stillede De så alle de spørgsmål om dem?" sagde han med et hurtigt blik på mig. Det faldt aldrig *ham* ind at gøre eller sige noget uden hensigt. Jeg svarede ikke; han vedblev: "Gør nu alvor af det og gå hen og se, hvad denne forpagterpræst er for én, og kom så tilbage og sig mig det – jeg har lyst til at vide det."

Jeg var så vant til at give efter for hans myndighed eller indflydelse, at jeg slet ikke tænkte på modstand, men begav mig på mit ærinde, skønt jeg husker, jeg var til mode, som om jeg hellere ville miste min hals. Værten, der øjensynlig havde følt sig stærkt interesseret i udfaldet af vor samtale, fulgte mig til døren og gav mig besked igen, som om jeg på halvandet hundrede meter kunne tage fejl af vejen. Men jeg hørte på ham, da jeg var glad ved opsættelsen for at kunne skrue mit mod op til det besvær, at træde frem for ubekendte mennesker og forestille mig selv for dem. Jeg gik hen ad alleen, kan jeg huske, og slog efter alle de større planter, jeg kunne nå, indtil jeg efter et par drejninger befandt mig lige tæt ud for Hope Farm. Der var en have mellem huset og den skyggefulde, græsbegroede allé; jeg hørte senere, at denne have kaldtes for *gården*, måske fordi der var et lavt dige om den med et jernrækværk ovenpå og

en stor port mellem murpiller med stenkugler på toppen som stadsindgang til den brolagte gang, der førte op til døren på husets forside. Det kan imidlertid ikke have været husets skik at benytte sig afvekslende af porten og af døren som indgang; for porten, fandt jeg, var lukket i lås, mens døren stod på vid gab. Jeg måtte gøre et helt sving om ad en ikke meget befærdet sti på en bred græsbevokset vej, der gik om forbi gårddiget, der var halvt overgroet med bitter stenurt og den vilde gule smørblomst, til en anden dør – "hjælpepræsten", som jeg hørte den kaldtes af husets herre, mens døren på forsiden hed "hovedpræsten". Jeg bankede med hånden på "hjælpepræsten"; en høj ung pige, omtrent på min egen alder så vidt jeg kunne skønne, kom hen og åbnede den og blev stående uden at sige noget, idet hun ventede på at høre, hvad der var mit ærinde. Jeg ser hende så tydeligt – kusine Phillis. Den nedgående sols lys faldt lige på hende, og kastede sine hældende stråler ind i værelset. Hun havde en mørkeblå bomuldskjole på, som gik højt op i halsen og langt ned for håndleddet og havde en lille strimmel af samme stof over alt, hvor den sluttede ind til hendes hvide hud – og hvilken hud det var, så hvid! Jeg har aldrig set magen. Hun havde lyst hår, nærmere gult end nogen anden farve. Hun så mig lige ind i ansigtet med sine store rolige øjne, forundret, men ikke forvirret ved synet af en fremmed. Jeg fandt, det var underligt, at en stor voksen pige som hun havde et stort forklæde med smæk over sin kjole.

Endnu førend jeg var kommet på det rene med mig selv om, hvad jeg skulle give til svar på hendes tavse spørgsmål om, hvad jeg ville, hørte jeg en kvindestemme råbe: "Hvem er det, Phillis? Er det nogen efter kærnemælk, så send dem om til bagdøren."

Jeg syntes, at jeg bedre kunne komme afsted med at tale til ejeren af denne stemme end til den unge pige foran mig; jeg gik derfor forbi hende og stod nu med hatten i hånden ved indgangen til et værelse; for denne sidedør førte lige ind til dagligstuen, hvor familien sad efter endt dagværk. Der var en lille væver kone på en fyrre år eller så, der benyttede lyset fra et stort, med vinranker omvundet vindue til at stryge nogle umådeligt store jaconets halstørklæder. Hun så lidt mistænksomt på mig, indtil jeg begyndte at tale.

"Mit navn er Paul Manning," sagde jeg; men jeg så, at hun ikke kendte navnet. "Min moder var født Moneypenny," sagde jeg – "Margaret Moneypenny."

"Og hun blev gift med en John Manning fra Birmingham," sagde mrs. Holman ivrigt. "Og De er hendes søn. Sæt Dem ned! Det glæder mig rigtigt at se Dem. Nej, når jeg tænker på, at De er Margarets søn! Det er jo ikke så længe siden, hun næsten var et barn. Nå ja, det er sandt, det er fem og tyve år siden. Og hvad bringer Dem her til egnen?"

Hun satte sig selv ned, som om hun blev trykket af sin nysgerrighed angående alle de fem og tyve år, der var gået, siden hun havde set min moder. Hendes datter Phillis tog sit strikketøj – en lang grå uldstrømpe til et mandfolk, kan jeg huske – og strikkede væk uden at se på sit arbejde. Jeg følte, at blikket af disse dybe blå øjne hvilede ufravendt på mig, skønt hun engang, da jeg stjal mig til at se på hende, undersøgte noget oppe på væggen over mit hoved.

Da jeg havde besvaret alle mrs. Holmans spørgsmål, trak hun vejret dybt og sagde: "Nej, når jeg tænker på, at Margaret

Moneypennys dreng er her i vort hus! Jeg ville ønske, præsten var hjemme. Phillis, på hvilken mark er din fader i dag?"

"På den femte ager; de er begyndt at høste."

"Ja, så holder han ikke af, vi sender bud efter ham, ellers ville jeg nok, De skulle have set præsten. Den femte ager er et godt stykke borte. Men De skal rigtignok have et glas vin og en bid kage, før De går herfra. De kan ikke blive, siger De, for præsten plejer ellers gerne at komme hjem, når folkene spiser mellemmad."

"Nej, jeg kan ikke blive – jeg burde egentlig allerede være på vej."

"Kom så her, Phillis, og tag nøglerne." Hun hviskede en besked til sin datter, og Phillis forlod værelset.

"Hun er vel min kusine?" spurgte jeg. Jeg vidste, hun var det, men jeg trængte nu engang til at tale om hende og vidste ikke, hvordan jeg skulle begynde.

"Ja – Phillis Holman. Hun er vort eneste barn – nu."

Dette "nu", eller også et forunderligt tankefuldt udtryk i hendes øjne sagde mig, at der havde været flere horn, som nu var døde.

"Hvor gammel er kusine Phillis?" sagde jeg, idet jeg næppe vovede at sige det nye navn, det syntes mig at være for stor en fortrolighed at kalde hende ved det. Men tante Holman lagde ikke mærke til det og svarede ligefrem på mit spørgsmål.

"Sytten sidste majdag; – men præsten kan ikke lide, jeg siger majdag," sagde hun og standsede lidt forskrækket. "Phillis var sytten år den første i sidstafvigte maj," gentog hun i en forbedret udgave.

"Og jeg bliver nitten i næste måned," tænkte jeg i mit stille sind – jeg ved ikke hvorfor.

Nu kom Phillis ind med en bakke med vin og kage.

"Vi holder en stuepige," sagde tante Holman, "men vi kærner i dag, og hun har travlt." Det skulle være en lille stolt undskyldning for, at hendes datter gjorde opvartning som en pige.

"Jeg gør det gerne," sagde Phillis med sin alvorlige, fuldttonende stemme.

Jeg var til mode, som var jeg en eller anden i det gamle testamente – hvem, kunne jeg ikke huske – som blev betjent og opvartet af den gæstmilde værts datter. Var jeg som Abrahams tjener, da Rebekka gav ham at drikke ved brønden? Jeg syntes, at Isak ikke var gået den behageligste vej for at vinde sig en hustru. Men Phillis tænkte slet ikke på noget sådant. Hun var en statelig og tækkelig ung pige i et barns dragt og med et barns enfold.

Velopdragen som jeg var, drak jeg min nyfundne tantes og hendes mands skål; og derefter dristede jeg mig til at nævne min kusine Phillis, idet jeg gjorde en lille bøjning med hovedet hen imod hende; men jeg var for kejtet og forlegen til at se op og lægge mærke til, hvorledes hun optog min høflighed. "Nu må jeg gå," sagde jeg, idet jeg rejste mig.

Ingen af damerne havde nydt noget af vinen. Tante Holman havde for en forms skyld taget en bid kage.

"Jeg ville ønske, at præsten havde været hjemme," sagde hans kone, idet også hun rejste sig.

Hemmeligt var jeg meget glad over, at han ikke var det. Jeg havde dengang ikke meget til overs for præster, og jeg syntes,

han måtte være en ganske aparte mand, når han kunne have noget imod udtrykket majdag. Men før jeg gik, måtte jeg love tante Holman, at jeg ville komme igen næste lørdag og tilbringe søndagen hos dem, så ville jeg få præsten at se.

"Kom på fredag, hvis De kan," var hendes sidste ord, da hun stod ved "hjælpepræsten" og skyggede med sin hånd for den nedgående sol.

Indenfor sad kusine Phillis, og det var, som om hendes gyldne hår og blændende hud oplyste den dunkle krog af stuen, hvor hun sad. Hun havde ikke rejst sig, da jeg tog afsked med hende; hun havde set lige på mig, idet hun sagde sit rolige "Farvel".

Jeg traf Holdsworth nede ved banen, hvor han var ivrigt beskæftiget med at føre tilsyn med et arbejde. Så snart der indtrådte en lille standsning, sagde han: "Nå, Manning, hvad synes De så om Deres nye familie? Hvordan rimer ploven og prædikestolen sig sammen? Hvis manden virkelig er både praktisk og præstelig, så har han min agtelse."

Men han gav sig næppe tid til at høre mit svar, så optaget var han af at give arbejderne besked. Mit svar havde jeg heller ikke så ganske på rede hånd; og det tydeligste af det var den indbydelse, jeg havde fået til at komme igen.

"Ja, det kan De jo meget godt – og på fredag med, hvis De har lyst; der er ikke noget i vejen for det i denne uge."

Jeg syntes, at jeg ikke brød mig om at gå derhen om fredagen; men da dagen kom, fandt jeg dog, at jeg hellere ville gøre det, end blive hjemme. Jeg benyttede mig derfor af Holdsworths tilladelse og gik over til Hope Farm noget hen på eftermiddagen, lidt senere end forrige gang. "Hjælpepræsten"

stod åben for at indlade den blide septemberluft, der mildnedes således af solen, at det var varmere udenfor end indenfor, endskønt der lå en brændeknude og glødede langsomt hen i en bunke varme emmer på kaminen. Vinløvet omkring vinduet havde fået en lidt gulligere farve og var hist og her i de yderste spidser noget brunt og forbrændt af solen. Der var ingen strygning i dag, men tante Holman sad lige uden for huset og lappede en skjorte, og Phillis var beskæftiget med sit strikketøj inde i stuen; det så ud, som om hun havde siddet og strikket hele ugen. Det brogede fjerkræ gik omkring i gården og pikkede op med næbbet, og mælkespanden, som hang ude til tørring, strålede af blankhed. Gården var så fuld af blomster, at de banede sig vej til det lave dige og endog havde sået sig selv på det grønsvær, som indfattede den sti, der førte til husets bagside. Jeg indbildte mig, at min søndagsfrakke i mange dage efter duftede af hyben og bukkar. Fra tid til anden stak tante Holman sin hånd ned i en tildækket kurv, der stod ved hendes fødder, og kastede en håndfuld korn hen til duerne, som kurrede og svirrede rundt omkring i luften i forventning om dette traktement.

Jeg blev budt hjertelig velkommen, så snart hun så mig. "Nå, det var rigtig kønt gjort af Dem", sagde hun og trykkede mig varmt i hånden. "Phillis, din fætter Manning er kommet!"

"Vil De ikke nok kalde mig Paul?" sagde jeg; "det kalder de mig hjemme. Det er kun på kontoret jeg hedder Manning."

"Godt, Paul, da. Deres værelse er i stand til Dem, Paul; for, som jeg sagde til præsten, "jeg vil have det i stand, enten han kommer på fredag eller ikke". Og præsten sagde, at han skulle ud til "Asketræsmarken" enten De kom eller ej, men han ville

komme hjem betids for at se, om De var her. Nu skal jeg vise Dem ind på Deres værelse, så De kan få støvet vasket lidt af."

Da jeg vendte tilbage, har hun nok ikke vidst, hvad hun skulle gøre med mig, eller hun har fundet mig kedelig, eller hun har skullet udføre et arbejde, jeg hindrede hende i – nok, hun kaldte på Phillis og sagde til hende, hun skulle tage sin hat på og følge med mig til "Asketræsmarken" for at finde fader. Så gik vi da afsted, jeg urolig af lyst til at gøre mig behagelig, men med det lille ønske, at min ledsagerinde ikke var slet så høj – for hun var større end jeg. Mens jeg gik og var forlegen for, hvorledes jeg skulle begynde vor samtale, brød hun tavsheden.

"De har vel i almindelighed meget travlt med Deres forretninger hele dagen, fætter Paul?"

"Ja, vi skal være på kontoret klokken halv ni; om middagen har vi en time fri, og skulle så igen være der til otte eller ni."

"Så har De ikke megen tid til at læse."

"Nej," sagde jeg, og blev mig pludselig bevidst, at jeg ikke benyttede den fritid, jeg havde.

"Ja, det har jeg heller ikke. Fader tager sig altid en time til det om morgenen, før han går i marken, men moder kan ikke lide, at jeg står så tidligt op."

"Når jeg er hjemme, vil min moder altid have mig til at stå tidligere op."

"Hvad tid kommer De da op?"

"Å – ja – undertiden klokken halv syv – dog ikke ofte;" for i hele den forløbne sommer kunne jeg kun huske to gange at have været så tidligt oppe.

Hun drejede hovedet og så på mig.

"Fader er oppe klokken tre; det var moder også, lige til hun blev syg. Jeg ville gerne være oppe klokken fire."

"Deres fader er oppe klokken tre! Men hvad har han dog at bestille så tidligt!"

"Hvad har han ikke at bestille? Han holder bøn i sin egen stue; han ringer altid på den store klokke, som kalder folkene til arbejde; han vækker Betty, vor pige; det hænder lige så ofte som det ikke hænder, at han giver hestene foder; – for Jem, der passer hestene, er en gammel mand, og fader vil nødig forstyrre ham; – han ser hestene efter på bringen og på haserne, før de går til marks; han sætter snert på kørepiskene; han ser efter, om svinene bliver fodret; og han giver besked om, hvad der skal anskaffes både af mad og brændsel. Og når han så er færdig med det og har lidt tid til overs, kommer han ind og læser med mig – men kun engelsk; vi gemmer latin til om aftenen for at kunne nyde det i større ro; derefter kalder han folkene ind til frokost og skærer drengenes ost og brød, fylder deres bimpler og sætter dem til arbejde; – så er klokken imidlertid blevet halv syv, og vi skal selv have morgenmad. – Der er fader," udbrød hun og pegede på en mand i skjorteærmer der var et hoved højere end de to andre, han arbejdede sammen med. Vi kunne kun se ham gennem bladene på nogle asketræer i hegnet, og jeg troede derfor, jeg tog fejl af personerne, for den mand så ud som en kraftig arbejdsmand, og aldeles ikke som et hældøre – et udseende, som jeg ellers altid havde tænkt mig som uadskilleligt fra en præst. Det var imidlertid virkelig pastor Ebenezer Holman. Han nikkede til os, da vi gik ind på stubmarken, og jeg tror, han ville have gået os i møde, hvis han ikke netop havde været i færd med at give folkene besked. Jeg

kunne se, at Phillis lignede ham langt mere end moderen. Han var kraftigt bygget ligesom datteren, men havde en smuk rødmosset hudfarve, hvorimod hendes var fin og blændende hvid. Hans hår havde været lyst eller hørgult, men var nu gråsprængt; dog røbede hans grå hår ingen aftagen i hans rørighed. Jeg har aldrig set en kraftigere mand: hvælvet bryst, brede skuldre, svær hals. Vi var nu kommet tæt hen til ham; han afbrød sit arbejde og trådte frem, idet han rakte mig sin hånd, men tiltalte Phillis.

"Nå, min pige, det er fætter Manning, kan jeg tænke. Vent et øjeblik, min unge ven, så skal jeg tage min frakke på og byde Dem et sømmeligt velkommen. Men – Ned Hall, vi må have det stykke jord overrislet, det er så slemt hårdt og tørt, og vi må klemme på, du og jeg; kom på mandag – å, undskyld et minut – og gamle Jems hytte trænger lidt til at tækkes; det kan du gøre i morgen, jeg har så travlt." Derpå slog hans dybe basstemme pludselig over i en underlig præketone, og han tilføjede: "Lad os så synge salmen: *Guds godhed vi prise*, til melodien: *På Ephraims bjerg*."

Han løftede sin spade og gav sig til at slå takt med den; de to arbejdsmænd lod til at kende både ord og melodi; ligeså Phillis; hendes klangfulde stemme sluttede sig til hendes faders, da han sang for; mændene stemmede i med, noget mere usikkert, men dog harmonisk. Phillis så et par gange på mig lidt forundret over min tavshed; men jeg kendte hverken tekst eller musik. Der stod vi nu fem, barhovedede undtagen Phillis, på den gullige stubmark, hvorfra endnu ikke alle negene var taget bort, med en mørk skov, hvor duerne kurrede, på den ene side, og på den anden side den fjerne blå luft, der sås mellem

asketræerne. Selv om jeg havde kendt ordene og kunne have sunget, tror jeg min hals ville have snøret sig sammen ved følelsen af den uvante stilling.

Salmen vor forbi, og mændene var allerede langt borte. Jeg så, at præsten var ved at tage sin frakke på og betragtede mig med et venligt, granskende blik, inden jeg kunne fatte mig.

"Ja, I jernbanefolk slutter nok ikke jeres dag med at synge en salme sammen," sagde han; "men det er ingen dårlig skik, nej det er ikke. I dag har vi gjort det lidt tidligere end sædvanligt, for vor gæsts skyld – det er det hele."

Jeg havde egentlig ikke noget at sige til dette, men jeg tænkte desto mere. Fra tid til anden stjal jeg mig til at kaste et blik på min ledsager. Hans frakke og vest var sorte; halstørklæde bar han ikke, så hans kraftige hals sås frit over den snehvide skjorte. Han bar drapfarvede knæbukser, grå uldstrømper (jeg troede at vide, hvem der havde strikket dem) og sømbeslåede sko. Sin hat havde han i hånden, som om han holdt af at lade luften køle sit hoved. Lidt efter så jeg, at faderen tog datterens hånd, og således gik de med hinanden hen ad vejen. Vi skulle skrå over en gyde. Der var to børn; det ene lå næsegrus på græsset og tudskrålede, det andet stod bomstille, med fingeren i munden og med store tårer rullende langsomt ned ad kinderne. Grunden til deres bedrøvelse var tydelig: på vejen lå en ituslået krukke og noget spildt mælk.

"Halløj, halløj! hvad er alt det?" sagde præsten. "Hvad er der i vejen med dig, Tommy," og med én arm løftede han den lille hulkende fyr op fra jorden. Tommy så forundret på ham med sine store runde øjne, men ikke forskrækket – de var åbenbart gamle bekendte.

"Mo'ers krukke!" sagde han til sidst og stak på ny i at græde.

"Nå, og tror du krukken bliver hel eller mælken samler sig, fordi du græder? Hvordan kom du afsted med det, Tommy?"

"Ham" (her slog han med hovedet efter den anden) "og mig løb om kap."

"Tommy sa'e, han kunne stikke mig i at rende," kom nu den anden med.

"Nu gad jeg vide, hvad der kan få jer tossede knægte til ikke oftere at løbe om kap, når I skal bære en krukke mælk," sagde præsten, som om han overvejede sagen. "Jeg kunne banke jer, og således spare jeres mo'er ulejligheden; for jeg tør nok sige, at hun gør det, hvis ikke jeg gør det." Et nyt udbrud af gråd fra dem begge viste, at det var højst rimeligt. "Eller jeg kunne tage jer med hjem til mig og give jer noget mere mælk; men så ville I løbe om kap igen, og så gik nok min mælk samme vej, som den der. Nej, det bliver dog nok det rigtigste, at jeg banker jer – hvad mener I?"

"Nej, vi skal rigtigt aldrig mere løbe om kap," sagde den ældste.

"Så var I ikke drenge, men engle."

"Nej, det var vi ikke."

"Hvorfor ikke?"

De så på hinanden, forlegne efter at hitte på et svar. Til sidst sagde den ene: "Nej, for engle er ikke levende."

"Kom her, vi vil ikke for dybt ind i teologien. Hvad mener I, om jeg lånte jer en tinkande med låg til at bære mælken hjem i? Den gik da ikke i stykker, men jeg kan jo rigtignok ikke svare for, at ikke mælken bliver spildt, hvis I løber om kap. Hvad mener I?"

Han slap sin datters hånd, og rakte hver af de små knægte en af sine. Phillis og jeg gik bagefter og hørte efter den lange passiar, som præstens ledsagere nu havde at fortælle ham, og som han øjensynlig nød. På et sted åbnede der sig pludselig en vid udsigt til et herligt septemberlandskab. Præsten vendte sig om og citerede et par linjer på latin.

"Det er mærkværdigt," sagde han, "hvor nøjagtigt Virgil har vidst at træffe de rette beskrivende udtryk for henved to tusinde år siden og i Italien, og hvor aldeles på en prik de så dog beskriver, hvad der nu ligger for vore øjne her i Heathbridge sogn, Eltham grevskab i England."

"Ja, det gør de rigtignok," svarede jeg, ganske rød i hovedet af skam over, at jeg havde glemt den smule latin, jeg engang havde kunnet.

Præsten vendte sit blik mod Phillis' ansigt, hvori han læste den sympatetiske anerkendelse, som jeg i min uvidenhed ikke havde kunnet yde ham.

"Nej, dette her er værre end at blive katekiseret," tænkte jeg, "der gælder det dog kun om at huske nogle ord."

"Hør, min pige, nu må du gå hjem med disse småfyre, og fortælle deres moder, hvordan det hele er gået til – mo'er skal altid have sandheden at vide," sagde han til børnene. "Og så kan du sige hende fra mig, at jeg har anskaffet mig det bedste birkeris i hele sognet, og at, hvis hun nogensinde synes, at hendes børn trænger til bank, kan hun bringe dem til mig, og hvis jeg finder, at de fortjener det, skal jeg nok besørge det, og det bedre end hun." Phillis gik nu med børnene til mælkestuen, og jeg fulgte hendes fader gennem "hjælpepræsten" ind i dagligstuen.

"Deres moder," sagde han, "er ikke fri for at være lidt galhovedet, og var i stand til at straffe børnene uden mindste fornuft og rimelighed."

Han satte sig ned i den trekantede lænestol ved kaminen og så sig om i den tomme stue.

"Hvor er mo'er henne?" sagde han ved sig selv. Men hun kom et øjeblik efter; det var hendes vane at byde ham velkommen – med et blik, et håndtryk, ikke mere – så snart hun kunne efter hans hjemkomst, og nu havde han savnet hende. Uden at ænse min tilstedeværelse gav han sig til at tale med hende om dagens arbejde; derpå rejste han sig og sagde, han måtte ind og "gøre sig præstelig", og at vi derefter skulle have en kop te i salen. Salen var et stort værelse med to fag vinduer på den anden side af den brede, brolagte gang, som førte fra "hovedpræsten" til den rummelige trappe med sine lave, bonede egetræstrin, hvor der aldrig havde ligget noget tæppe. Det midterste af salsgulvet var dækket med et hjemmesyet listetæppe. Nogle ret kønne familieportrætter hang på væggene; kamingitteret og ildtøjet var stærkt beslået med messing, og på et bord, der stod op til væggen mellem de to vinduer, var nogle urtepotter stillet op på en gammel bibel i folio. Det var for at gøre stads af mig, at vi sad i det værelse, og jeg forsøgte at vise mig taknemmelig for det; men vi spiste der aldrig mere end denne første gang, og jeg var glad ved det; for den rummelige dagligstue eller spisestue, hvad man nu ville kalde den, var dobbelt så hyggelig og behagelig. Et simpelt uldtæppe lå foran den store, rummelige kamin, og der var en ovn ved kaminristen, og en krog, som kedlen hang i over den klare brændeild; alt, hvad der i den stue skulle være sort og poleret, var sort og poleret; mens gardinerne

og hvad andet, der skulle være hvidt og rent, var af en blændende hvidhed. Lige ud for kaminen stod et egetræsbord, som strakte sig gennem hele stuens længde. Hvide kurvestole stod rundt om bordet, og på væggen hang en reol med bøger, der brugtes til at læse i og ikke til underlag for urtepotter. Jeg tog et par af bøgerne ud af reolen den første aften, da jeg et øjeblik var alene i stuen – Virgil, Cæsar, en græsk sproglære – å, Gud hjælpe mig! og Phillis' navn i dem alle sammen! Jeg lukkede dem i, satte dem på deres plads igen og gik så langt bort fra reolen som muligt. Ja, og så holdt jeg mig i ærbødig afstand fra kusine Phillis, skønt hun sad nok så rolig ved sit arbejde, og hendes hår så endnu mere gyldent ud end tidligere, hendes mørke øjenhår endnu længere, hendes ranke hals endnu hvidere. Vi var færdige med teen og vendte tilbage til dagligstuen, for at præsten kunne ryge sin pibe uden frygt for at tilsmudse de drapfarvede damaskes gardiner i salen. Han havde "gjort sig præstelig" ved at tage et af disse uhyre hvide jaconets tørklæder om halsen, som jeg havde set hans kone stryge den første gang, jeg besøgte Hope Farm, og ved at gøre et par andre ubetydelige ændringer i sin påklædning. Han sad og så ufravendt på mig, men om han så mig eller ikke, kan jeg ikke sige. Dengang indbildte jeg mig, at han gjorde det, og at han i sit stille sind målte og vejede mig på en eller anden ubekendt måde. Af og til tog han piben ud af munden, bankede asken ud og stillede mig et nyt spørgsmål. Så længe disse angik min læsning og mine skolekundskaber, stammede jeg i det og vidste ikke, hvad jeg skulle svare. Efterhånden kom han dog ind på det mere praktiske emne om jernveje, og her var jeg bedre hjemme. Jeg havde virkelig interesse for mit arbejde – ellers havde

Holdsworth heller ikke beholdt mig som assistent – og jeg var desuden særlig opfyldt af de vanskeligheder, vi havde at kæmpe med, for at finde en fast grund i Heathbridge mose, som vi ønskede at føre linjen over. Midt i al min iver for at tale om dette, kunne jeg dog ikke andet end blive slået af den overordentlige sikkerhed i hans spørgsmål. Jeg mener ikke, at han jo var uvidende om mange enkeltheder i ingeniørfaget; det var jo kun, hvad man måtte vente; men om de almindelige hovedsætninger, som han havde tilegnet sig, tænkte han klart og ræsonnerede fornuftigt. Phillis – der var ham så lig både i det ydre og indre – standsede med sit arbejde og så på mig, idet hun gjorde sig umage for ret at forstå alt, hvad jeg sagde. Jeg følte, hun forstod det; og det bragte mig måske til at bestræbe mig mere for at vælge klare og forståelige udtryk, end jeg ellers ville have gjort.

"Hun skal dog se, jeg kan noget, der er værd at vide, om det end ikke er hendes døde sprog," tænkte jeg.

"Jeg ser det," sagde præsten til sidst. "Jeg forstår det hele. De har et lyst og godt hoved, min unge ven, – hvor har De fået det fra?"

"Fra min fader," svarede jeg stolt. "Har De ikke hørt om opfindelsen af en ny måde at hisse på? Den stod i "Blad for Ingeniører". Der blev givet patent på den. Jeg troede, enhver havde hørt tale om Mannings Patent-Vinde."

"Vi ved ikke, hvem der har opfundet alfabetet," sagde han halvt smilende og tog samtidig sin pibe.

"Nej, det er ganske sandt," svarede jeg halvt stødt; "det er så længe siden."

Pu – pu – pu!

"Men Deres fader må være en dygtig mand. Jeg har hørt ham omtale én gang før; og det er ikke ret mange, der bor halvtredsindstyve mil fra Heathbridge, og hvis navn når hertil."

"Min fader er en dygtig mand. Det er ikke mig, der siger det; det er mr. Holdsworth, og – og enhver."

"Han har ret til at forsvare sin fader," sagde tante Holman, som om hun ville tale min sag.

Jeg rasede indvendig, da jeg mente, min fader behøvede ikke nogen til at forsvare sig. Han kunne nok stå på sine egne ben.

"Ja – han har ret," sagde præsten mildt. "Ret, fordi det kommer fra hans hjerte – og ret tillige, tror jeg, i sagen selv. Ellers er der mangen en hanekylling, som står på møddingen og galer om sin fader, for at få sine egne fjer til at skinne. Jeg kunne have lyst til al lære Deres fader at kende," vedblev han, idet han vendte sig lige mod mig med et åbent, venligt blik i sine øjne.

Men jeg var vred og tog ingen notits af det. Han var nu færdig med sin pibe, rejste sig og gik ud af stuen. Phillis lagde hurtigt sit arbejde til side og fulgte efter ham. Kort efter og endnu førend jeg var kommet i godt lune igen, åbnede han den dør, han var gået ud af, og bad mig komme ind til sig. Jeg gik over en smal gang med stengulv ind i et besynderligt uregelmæssigt værelse ud imod baggården, ikke ti fod i kvadrat, halvt studerekammer, halvt kontor; med et skrivebord til at sidde ved, en pult til at stå ved, en spyttebakke, to reoler, en større med gamle, teologiske bøger, en mindre med landøkonomiske; med papirstumper, indeholdende optegnelser sat fast i de hvidtede vægge med oblater, knappenåle, søm og hvad andet, der var faldet nærmest for hånden; en kasse med

værktøj på gulvet og nogle manuskripter i hurtigskrift på pulten.

Han vendte sig halvt leende om. "Den tossede pige bilder sig ind, at jeg har gjort Dem vred" – her lagde han sin brede, kraftige hånd på min skulder. "Nej, siger jeg, et venligt ord finder et venligt sted – ikke sandt?"

"Det var just ikke ganske således," svarede jeg, afvæbnet ved hans åbenhed; "men det skal blive det i fremtiden."

"Det var ret. Vi to skal nok blive gode venner. Det er ikke alle og enhver, jeg ville føre herind. Men jeg læste en bog i morges og kunne ikke finde ud af den; den er kommet her i huset ved en fejltagelse; jeg havde bestilt "Broder Robinsons Prædikener", og jeg var glad ved at få denne i stedet for dem; for skønt de er prædikener, er de ... nå ja, det er det samme! Jeg beholdt dem begge og gik lidt længere med min gamle frakke. Jeg har ikke så mange bøger, som jeg har tid til at læse, og jeg har en overordentlig stærk appetit. Her er den."

Det var en håndbog i mekanik, som indeholdt mange tekniske udtryk og adskillige sætninger af den højere matematik. Disse sidste, som ville have sat mig i forlegenhed, syntes lette nok for ham; alt hvad han ønskede, var en forklaring af de tekniske ord, som jeg nemt kunne give.

Mens han bladede i bogen for at finde de steder, han ønskede oplysning om, faldt mit øje på nogle af papirerne på væggen, og jeg kunne ikke lade være at læse ét af dem, hvis indhold jeg siden aldrig har glemt. I førstningen syntes det at være en slags ugentlig dagbog; men snart så jeg, at hver af ugens syv dage var viet til sin særlige bøn: mandag for hans familie, tirsdag for hans fjender, onsdag for independenterkirkerne, torsdag for

alle andre kirker, fredag for de sørgmodige, lørdag for hans egen sjæl, søndag for alle vildfarende og syndere, at de måtte vende hjem til folden.

Vi blev kaldt tilbage til dagligstuen for at spise til aften. En dør, som gik ud til køkkenet, var åben; og alle stod op i begge værelser, mens præsien, høj, svær, med den ene hånd hvilende på borddugen og den anden løftet i vejret, sagde med den dybe stemme, som ville have lydt for højt, hvis den ikke havde været så fyldig, men med det ejendommelige tonefald, som jeg tror, nogle anser for andægtigt: "Hvad enten vi æder eller drikker, eller hvad som helst vi foretager os, lad os gøre det alt sammen til Herrens pris!"

Aftensmaden bestod i en umådelig kødpie. Vi i dagligstuen fik først; derpå slog præsten med bukkehornsskaftet af sin forskærerkniv én gang i bordel og sagde: "Nu eller aldrig", hvilket betød, om nogen af os ville have mere; og da vi alle havde sagt Nej, udtrykkeligt eller stiltiende, bankede han to gange i bordel, og Betty kom ind igennem den åbne dør og bar det store fad ud i køkkenet, hvor en gammel og en yngre karl og en hjælpepige ventede på deres mad.

"Vær så god at lukke døren," sagde præsten til Betty.

"Det er til ære for Dem," sagde hans kone med en vis tilfredsstillelse, da døren var lukket. "Når der ingen fremmede er hos os, holder præsten så meget af at lade døren stå åben og tale med karlene og pigerne lige så vel som med Phillis og mig."

"Det bringer os alle sammen som en familie netop lige før vi samles til bøn som en familie," sagde han til forklaring. "Men for at vende tilbage til, hvad vi talte om – kan De ikke give mig

anvisning på en letfattelig bog om fysik, som jeg kunne stikke i lommen og studere lidt i min fritid?"

"Din fritid, fader?" sagde Phillis og var så nær ved at smile, som jeg endnu havde set hende.

"Ja, fritid, min pige, der går mangt et kedeligt øjeblik spildt ved at vente på andre; og nu da jernbanerne kommer os så nær, er det ganske passende, vi lærer dem lidt at kende."

Jeg tænkte på hans egen beskrivelse af hans overordentlig stærke appetit til åndelig føde. Og han havde såmænd også en upåklagelig appetit til den mere materielle, som stod foran ham. Men jeg så eller indbildte mig at se, at han havde en vis regel for, hvor meget han spiste og drak.

Så snart aftensmåltidet var forbi, samledes hele familien til bøn. Det var en lang improviseret aftenbøn, der ville have forekommet mig temmelig usammenhængende, hvis jeg ikke havde set et glimt af den dag, som gik forud for den, og således været i stand til af finde en nøgle til de tanker, der lå til grund for de enkeltstående ytringer. Han knælede ned midt i kredsen, med lukkede øjne og med de udstrakte hænder trykket med fladerne mod hinanden; undertiden gjorde han en temmelig lang standsning, som om han ventede for at se, om der var noget andet, han ønskede at "lægge for Vorherre", for at bruge hans eget udtryk. Han bad sluttelig for kvæget og andre kreaturer – til nogen overraskelse for mig, der havde begyndt at blive lidt uopmærksom, da jeg pludselig hørte de bekendte ord.

Og her må jeg ikke glemme at omtale et underligt tilfælde, der indtraf ved slutningen af bønnen og førend vi havde rejst os fra vor knælende stilling, ja førend Betty var blevet rigtig vågen, for hun hvilede sit hoved på sine svære arme og fik sig en søvn,

så tryg som midt om natten: Mens præsten endnu lå knælende i midten, men med vidt åbne øjne og med armene hængende ned, gav han sig til at tale til den ældste af karlene, som drejede sig om på sine knæ for at høre efter. "John, så du, om Daisy fik sit varme omslag i aften; for vi må ikke forsømme det verdslige – to pund havregrød, en skefuld ingefær og en pægl øl – det stakkels dyr trænger til det, og jeg er bange for, jeg glemte at sige dig det; og her var jeg nu ved at læse en bøn, og forsømte over det det verdslige, hvilket ikke går an," sagde han med sænket stemme.

Før vi gik til sengs, sagde han mig, at han ikke ville se synderlig mere til mig under mit besøg, som var forbi søndag aften, da han altid ofrede både lørdag og søndag til sin kirkelige gerning. Jeg mindedes, at kromanden havde fortalt mig dette den første gang, jeg spurgte efter mine nye slægtninge; og jeg havde intet imod således at få lejlighed til al blive mere bekendt med tante Holman og kusine Phillis, skønt jeg alvorligt ønskede, at den sidste ikke ville angribe mig på de døde sprogs område.

Jeg gik til sengs og drømte, at jeg var lige så høj som kusine Phillis, at jeg pludselig på en mærkværdig måde havde fået stort skæg, og at jeg lige så pludseligt og på en lige så mærkværdig måde havde fået store kundskaber i latin og græsk. Ak! Jeg vågnede som en lille skægløs fyr, og "*tempus fugit*" var det eneste, jeg kunne huske af den smule latin, jeg engang havde lært. Mens jeg stod og klædte mig på, fik jeg en lys tanke: jeg kunne jo udspørge Phillis, i stedet for at hun udspurgte mig, og havde det derved i min magt at vælge emnerne for vor samtale efter mit eget hoved.

Så tidligt det end var, havde de dog alle spist morgenmad, og min tallerken med brød og mælk var sat op på ovnen, til jeg kom ned. Enhver var ved sit arbejde. Den første, der kom ind i dagligstuen, var Phillis med en kurv med æg. Min beslutning tro, spurgte jeg:

"Hvad er det?"

Hun så et øjeblik på mig og sagde derpå ganske alvorligt:

"Det er kartofler!"

"Nej, det er ikke," sagde jeg. "Det er æg. Hvad skulle det til at sige, at det er kartofler?"

"Hvad skulle det til at spørge mig om, hvad det var, når det tydeligt kunne ses?" tog hun til genmæle.

Vi var begge ved at blive lidt vrede på hinanden.

"Det ved jeg ikke. Jeg ville begynde at tale til Dem, og jeg var bange for, De ville tale til mig om bøger ligesom i går. Jeg har ikke læst meget, og De og Deres fader har læst så meget."

"Nej, jeg har ikke," sagde hun. "Men De er vor gæst, og moder siger, at jeg skal søge at more Dem. Vi vil ikke tale om bøger. Hvad skal vi tale om?"

"Det ved jeg ikke. – Hvor gammel er De?"

"Sytten sidste maj. Hvor gammel er De?"

"Jeg er nitten; – næsten to år ældre end De," sagde jeg, idet jeg rettede mig til min fulde højde.

"Jeg ville ikke have antaget Dem for over seksten," svarede hun så roligt, som om hun ikke havde sagt mig den største ubehagelighed, der kunne tænkes.

Der indtrådte en pause.

"Hvad skal De nu til at bestille?" spurgte jeg.

"Jeg skulle egentlig gøre rent i sovekamrene; men moder sagde, jeg skulle hellere blive her, og se at more Dem," sagde hun lidt klagende, som om det var langt lettere at gøre værelserne rene.

"Vil De gå med mig ud og vise mig kreaturerne? Jeg holder meget af dyr."

"Å, gør De det? Det var da rart! Jeg var bange for, De holdt lige så lidt af dyr som at bøger."

Jeg tænkte på, hvorfor hun sagde dette. Jeg tror, det var, fordi hun havde begyndt at sætte sig i hovedet, at vor smag var forskellig i enhver henseende. Vi gik hele gården igennem med hinanden; vi fodrede hønsene, idet hun lagde sig på knæ med forklædet fuldt af korn og fristede de små frygtsomme dunede kyllinger til at gå op ad sig, til stor ængstelse for den urolige skrigende høne, deres moder. Hun kaldte på duerne, som flagrede ned ved lyden af hendes stemme. Hun og jeg undersøgte de smækfede køreheste; var enige om ikke at holde af grise; fodrede kalvene; kælede for den syge ko Daisy og beundrede de andre ude i marken; og vendte hjem ved middagstid trætte, sultne og smudsige, som udmærket gode venner, og uden at tænke på, at der fandtes noget, som hed latin og græsk.

Anden del

Tante Holman gav mig grevskabets ugeblad, for at jeg kunne læse højt for hende, mens hun stoppede strømper, som hun havde en hel kurv fuld af stående foran sig; Phillis skulle hjælpe sin moder. Jeg læste og læste uden at agte på indholdet, idet jeg sad og tænkte på alle mulige andre ting: på den glansfulde farve af Phillis' hår, idet eftermiddagssolen faldt på hendes bøjede hoved; på stilheden i huset, der satte mig i stand til at høre det gamle stueur tikke, skønt det havde sin plads på gangen ovenpå; på den mangfoldighed af uartikulerede lyde, som tante Holman kom med, mens jeg læste, for at vise sin sympati, forundring eller skræk i anledning af avisnyhederne. Den rolige ensformighed i denne time gav mig en følelse, som om jeg aldrig i mit liv havde gjort andet og aldrig skulle gøre andet end læse avisartikler højt i dette varme solbeskinnede værelse, med mine to rolige tilhørere, med den grå missekat, der lå og sov på kamintæppet og med uret på gangen, der med sin tikken hørligt mindede om, hvorledes tiden gik. Lidt efter kom Betty til køkkendøren og gjorde et tegn til Phillis, som lagde sin halvfærdige strømpe til side og gik ud i køkkenet uden at sige noget. Da jeg et øjeblik efter så på tante Holman, bemærkede jeg, at hendes hoved var faldet ned på hendes bryst, og at hun fik sig en tryg søvn. Jeg lagde avisen fra mig og var nær ved at følge hendes eksempel, da en trækvind fik køkkendøren, som Phillis måtte have glemt at lukke, til at gå lidt højere op; og jeg kunne se en del af hendes skikkelse, som hun sad ved køkkenbordet og skrællede æbler med sine rappe fingre, men

med gentagne drejninger af hovedet hen til en bog, der lå på bordel foran hende. Jeg rejste mig sagte, gik lige så sagte ud i køkkenet og kikkede over skuldrene på hende; førend hun bemærkede min nærværelse, havde jeg set, at bogen var i et sprog, jeg ikke kendte, og at titlen på den var *L'Inferno*. Netop som jeg var kommet på det rene med mig selv om, at dette ord måtte være beslægtet med "infernalsk", vendte hun pludselig hovedet om mod mig og sagde sukkende, som om hun forfulgte sin tankegang, mens hun talte:

"Å, det er så svært! Kan De hjælpe mig?" Her pegede hun med fingeren på en linje.

"Mig! – jeg! – nej! jeg ved ikke engang, hvad det er for et sprog!"

"Ser De ikke, det er Dante?" svarede hun næsten heftigt; hun trængte så meget til hjælp.

"Italiensk altså?" sagde jeg tvivlende; for jeg var ikke ganske sikker på det.

"Ja. Og jeg ville så gerne finde ud af det. Fader kan nok hjælpe mig lidt, for han kan latin; men han har så dårlig tid."

"De har nok heller ikke megen, kan jeg tænke, når De sådan må søge at gøre to ting ad gangen."

"Å, det er ingenting! Fader købte et bundt gamle bøger meget billigt; jeg kendte lidt til Dante i forvejen og jeg har altid holdt så meget af Virgil! At skrælle æbler er ingen sag, når jeg bare kunne finde ud af dette gamle italiensk. Jeg ville ønske, at De forstod det."

"Det ville jeg også," sagde jeg bevæget ved hendes heftige tone. "Når vi nu blot havde mr. Holdsworth her; han kan tale italiensk som ingenting, er jeg vis på."

"Hvem er mr. Holdsworth?" spurgte Phillis og så op.

"Å, det er vor ledende ingeniør. Han er en fyr af første skuffe! Han kan gere, hvad det skal være"; min helteforgudelse og min stolthed over min foresatte kom med i spillet. Desuden: var jeg ikke selv klog og boglærd, var det dog altid noget, at kende én, der var det.

"Hvor kan det være, han kan tale italiensk?" spurgte Phillis.

"Jo, han skulle bygge en jernbane i Piemont, som ligger i Italien, tror jeg; og han skulle tale med alle arbejderne på italiensk; og jeg har hørt ham sige, at i næsten to år havde han ene og alene italienske bøger at læse på de underlige udenlandske steder, hvor han opholdt sig."

"Nej, hvor jeg ville ønske, at –" sagde Phillis, men standsede pludselig. Jeg var ikke ganske vis på, om jeg turde sige, hvad jeg tænkte på; men jeg sagde det.

"Kunne jeg ikke spørge ham om nogle af de vanskelige steder i Deres bog?"

Hun tav stille et par minutter og svarede derpå:

"Nej, det tror jeg dog ikke. Men De skal have mange tak alligevel. Jeg plejer i almindelighed til syvende og sidst at komme over vanskelighederne. Og så husker jeg det måske bedre, end om nogen havde hjulpet mig. Nu vil jeg lægge bogen til side, og De skal flytte Dem lidt, for jeg skal til at lave pien; vi spiser altid koldt til middag på sabbatdagene."

"Men må jeg ikke nok blive og hjælpe Dem lidt?"

"Jo, så gerne; ikke just fordi De *kan* hjælpe mig, for det kan De ikke, men jeg kan godt lide, De er her."

Jeg følte mig både smigret og ærgerlig over denne ligefremme tilståelse. Jeg var glad ved, at hun godt kunne lide

mig; men jeg var lapset nok til at have ønsket at spille elskerens rolle, og dog klog nok til at indse, al hvis hun havde haft nogen som helst tanke af den art i sit hoved, ville hun aldrig have talt så frit til mig. Jeg trøstede imidlertid øjeblikkelig mig selv med, at rønnebærrene var sure. En stor voksen pige med smækkeforklæde på, som var et halvt hoved højere end jeg og læste bøger, jeg aldrig havde hørt nævne, og talte om dem, som om de var langt interessantere end hvilke som helst levende mennesker; – det var den sidste dag, på hvilken jeg nogensinde tænkte på min kære kusine Phillis som den mulige herskerinde over mit hjerte. Men vi var så meget desto bedre venner, efter at denne tanke var ganske skudt til side og begravet for bestandig.

Sent om aftenen kom præsten hjem fra Hornby. Han havde besøgt de forskellige medlemmer af sin hjord; og det havde ikke været tilfredsstillende for ham, kunne man mærke af de par ytringer, han engang imellem lod falde.

"Jeg ser ikke noget til mændene; de er alle ved deres forretninger, ved disken eller i værkstedet. Og det bør de være, jeg har ikke noget at bebrejde dem; men jeg synes blot, at hvis en præsts lærdomme og formaninger overhovedet er godt for noget, så kunne mændene lige så vel trænge til dem som kvinderne."

"Men kunne du ikke gå ud til dem, mens de er ved deres forretninger, og minde dem om deres rettigheder og pligter som kristne?" spurgte tante, der åbenbart mente, at hendes mands ord aldrig kunne komme på urette sted.

"Nej!" sagde han og rystede på hovedet. "Jeg slutter fra mig selv. Er der skyer på himlen, og kan jeg sikkert vente regn om aftenen, og jeg derfor har travlt med at køre høet ind, så ville jeg

se ilde til broder Robinson, om han kom ud på marken til mig for at tale om religiøse ting."

"Men i alt fald ger du kvinderne godt, og måske gentager de for deres mænd og børn, hvad du har sagt dem."

"Det vil jeg håbe, de gør, for jeg kan ikke nå mændene umiddelbart. Men kvinderne er så slemme til at lade mig vente på sig, til de får deres bånd og sløjfer på; som om de bedst kunne høre, hvad jeg har at sige dem, i deres stadsklæder. Se, i dag havde mrs. Dobson – Phillis, jeg er så glad over, at du ikke er forfængelig med din dragt!"

Phillis rødmede lidt, idet hun med lav, ydmyg stemme sagde:

"Men jeg er bange for, jeg er det, fa'er. Jeg ønsker lidt, at jeg kunne bære smukke, farvede bånd om halsen, ligesom herremandens døtre."

"Det er jo så naturligt," sagde hendes moder; "jeg selv er ikke fri for at synes bedre om en silke- end om en bomuldskjole!"

"Lyst til at pynte sig er en fristelse og en snare," sagde han alvorligt. "Den sande prydelse er et mildt og ydmygt sind. Og, kone!" sagde han, som om han pludselig kom i tanker om noget, "i den henseende tror jeg, at jeg har syndet. Jeg ville spørge dig, om vi ikke kunne sove i den grå stue, i stedet for i vor egen."

"Sove i den grå stue? – bytte stuer på denne tid af dagen?" spurgte tante ganske forskrækket.

"Ja," sagde han. "Det ville spare mig en daglig fristelse til vrede. Se på min hage!" vedblev han; "jeg skar den i morges – jeg skar den i onsdags, da jeg barberede mig; jeg ved ikke, hvor mange gange, jeg har skåret den i den sidste tid, alt sammen af

utålmodighed over at se Timothy Cooper ved hans arbejde i gården."

"Ja, det er en rigtig dovenper!" sagde tante. "Han gør ikke gavn for den løn, han får. Det er kun lidt, hvad han kan gøre, og hvad han *kan* gøre, gør han dårligt."

"Det er sandt," sagde præsten. "Men han er vist ikke rigtig ved sin forstand; og dog har han både kone og børn."

"Ja, desværre!"

"Men det kan nu ikke ændres. Og hvis jeg jager ham bort, vil ingen anden tage ham i tjeneste. Jeg kan ikke lade være at se efter ham, når han om morgenen går og sløser med sit arbejde i gården; og jeg ser efter ham og ser efter ham, til jeg får et stærkt anfald af den gamle Adam, ved at se hans driveri, og jeg er bange for, jeg en dag går ned og jager ham på porten – for ikke at tale om, at han er skyld i, jeg skærer mig, når jeg barberer mig – og så vil hans kone og børn dø af sult. Jeg ville ønske, vi kunne flytte ind i den grå stue."

Jeg husker ikke meget mere af mit første besøg på Hope Farm. Vi gik til kapellet i Heathbridge, spadserende langsomt og pænt langs med hegnene, som alle begyndte at antage høstens brunlige farve. Præsten gik lidt foran os med hænderne på ryggen og bøjet hoved, og tænkte på den tale, han skulle holde for menigheden, sagde tante; vi talte sagte og roligt, for ikke at forstyrre hans tanker. Men jeg kunne ikke lade være at lægge mærke til de ærbødige hilsener, han modtog, både fra rige og fattige – hilsener, som han besvarede med en venlig håndbevægelse, men ikke med ord. Da vi kom i nærheden af byen, så jeg nogle af de unge knøse, vi mødte, kaste beundrende

blikke på Phillis, og det fik også mig til at se på hende. Hun havde en hvid kjole på og en kort, sort silkemantille efter datidens mode. En stråhat med brune bånd; det var det hele. Men manglede hendes dragt farve, så manglede hendes søde lille ansigt det ikke. Gangen havde fået hendes kinder til at blomstre som roser; selv det hvide i hendes øjne havde en let blå tone, og hendes mørke øjenhår fremhævede end mere selve øjnenes dybe blå. hendes gule hår sad så glat, som dets naturlige krøllethed ville tillade. Lagde hun ikke selv mærke til den beundring, hun vakte, så gjorde hendes moder det ganske bestemt; for hun så på én gang så alvorlig og bister ud ved at passe på sin skat, som det var hendes milde ansigt muligt, og dog tillige så glad ud ved at bemærke, at andre kunne se, at det *var* en skat.

Den eftermiddag skulle jeg vende tilbage til Eltham for at være færdig til arbejde den næste dag. Jeg fik senere at vide, at præsten og hans familie alle havde haft religiøse betænkeligheder med hensyn til, om de gjorde vel i at bede mig om at gentage mine besøg, da de så, at jeg nødvendigvis måtte gå tilbage til Eltham på sabbatdagen. Imidlertid blev de ved at bede mig, og jeg blev ved at besøge dem, når jeg ikke var bedt andre steder ud. Fra Holdsworths side var der aldrig noget i vejen; han var i denne henseende, som i alle andre, en forekommende og overbærende ven. Heller ikke svækkedes min agtelse og beundring for ham ved mine nye bekendtskaber. Jeg havde, Gud ske lov! plads i mit hjerte for dem alle sammen, og så vidt jeg kan huske, blev jeg ved at rose dem for hinanden på en måde, som, hvis jeg havde været ældre, ville have forekommet mig både uklog og lidt latterlig. Den var uklog, da

den rimeligvis ville forårsage skuffelse, hvis de nogensinde blev bekendte med hinanden; og den var måske latterlig, skønt jeg ikke tror, nogen af os tænkte det den gang. Præsten plejede at lytte til mine beretninger om Holdsworths mange fuldkommenheder og forskellige rejseeventyr med den største interesse og godmodigste troskyldighed, og Holdsworth holdt til gengæld af at høre om mine besøg på avlsgården og beskrivelsen af livet derude – holdt af det, mener jeg, netop så meget, som han holdt af noget, der blot var fortælling og ikke ledede til handling.

Således kom jeg da der på gården i gennemsnit en gang om måneden i det efterår; livet der gik så fredeligt og roligt, at jeg kun husker én lille begivenhed, og det var en, som jeg lagde mere mærke til end nogen anden: Phillis holdt op med at gå med de store forklæder, som altid havde været mig så ubehagelige; jeg ved ikke, hvorfor de blev bandlyste, men på et af mine besøg fandt jeg dem erstattet af et almindeligt dameforklæde, et net bomulds om morgenen og et sort silke om eftermiddagen. Den blå bomuldskjole blev til en brun hvergarns, da vinteren nærmede sig. Dette minder mig om en bog, jeg engang har læst, hvori en vandring fra den blå seng til den brune omtaltes som en stor familiebegivenhed.

Ved juletid kom min kære fader ned for at besøge mig og for at spørge Holdsworth til råds om den forbedring, der siden er blevet bekendt som "Mannings drivhjul". Holdsworth havde, som jeg tror tidligere at have sagt, en meget stor agtelse for min fader, som havde været ansat i det samme store maskinværksted, hvor Holdsworth havde stået i lære; og han og min fader fortalte hinanden mangen morsom historie om en af

disse "fine" lærlinge, der gik til smedearbejdet med hvide vaskeskindshandsker på, for ikke at sværte sine hænder. Holdsworth sagde ofte om min fader, at han havde samme slags talent for mekaniske opfindelser som George Stephenson, og min fader var nu kommet herhen, dels for at tale med ham om adskillige forbedringer, dels for at tilbyde ham at træde i kompagni med sig. Det var mig en stor fornøjelse at se disse to mænds gensidige agtelse. Holdsworth, ung, smuk, kløgtig, moderne klædt, en genstand for hele Elthams ungdoms beundring; min fader, i sine pæne, men gammeldags søndagsklæder, med sit jævne, forstandige ansigt mærket af arbejdets og tænksomhedens skarpe linjer, med sine hænder så sorte af mange års arbejde i smedjen, at de trodsede sæbe og vand.

Skønt den største del af min faders tid var optaget af samtaler om de forretninger, jeg har nævnt, følte han dog, at han ikke burde forlade Eltham uden at have hilst på de slægtninge, som havde vist hans søn så megen venlighed. Han og jeg kørte derfor med et lokomotiv ad den ufuldendte linje til Heathbridge, og spadserede derfra til avlsgården, for efter indbydelse at tilbringe en dag der.

Det var underligt, men tillige fornøjeligt for mig at bemærke, hvorledes disse to mænd, der havde ført et så vidt forskelligt liv, syntes at forstå hinanden instinktmæssigt efter et eneste roligt lige blik på hinandens ansigt. Min fader var en mager, senefuld mand på 64 tommer; præsten var en bredskuldret, rødmosset mand på 68 tommer; ingen af dem var i almindelighed meget snaksom af sig (måske præsten var det mest), men de talte meget med hinanden. Min fader gik i marken med præsten; jeg

synes jeg kan se ham for mine øjne, hvorledes han gik med hænderne på ryggen, lyttede opmærksomt til alle forklaringer om pløjning, såning og anden landlig gerning, af og til ligesom i tanker tog et redskab, som han undersøgte med et kritisk blik, og nu og da stillede et spørgsmål, som jeg kunne se hans ledsager betragtede som meget forstandigt. Herefter vendte vi hjem for at se til kreaturerne, der var bragt i stalden i forventning om den snestorm, der hang sort i den vestlige horisont, og min fader lærte mærkerne på en god ko så nøjagtigt, som om han tænkte på at blive landmand. Den lille bog, som han ellers brugte til at notere sig mål og lignende i sit håndværk, havde han i lommen, og tog den nu frem for at skrive "lige ryg", "stort spejl", "lille mule", under overskriften "Køer". Han kritiserede stærkt en hakkelsemaskine, hvis kluntethed først bragte munden i gang på ham; og da han var kommet ind i huset, sad han en stund rolig og eftertænksom, mens Phillis og hendes moder gjorde de sidste tilberedelser til tebordet med en lille upåagtet undskyldning fra tante Holman for, at vi ikke sad i salen, som hun troede var for kold. Jeg forlangte ikke noget bedre end den flammende, knitrende ild, der kastede et skær over hele dagligstuen og opvarmede de snehvide fliser under vore fødder, til de syntes at være varmere end det røde kamintæppe, der lå lige ud for ilden. Efter te, mens Phillis og jeg sad og talte meget fornøjeligt sammen, hørte jeg et uvilkårligt udbrud fra tante: "Men hvad er det dog, manden gør!" Og ved at vende mig om, så jeg, at min fader tog en lige, antændt pind ud af ilden, og efter at han en stund havde undersøgt dens forkullede ende for at se, om den kunne bruges, gik han hen til køkkenbordet, der var skuret til den yderste grad

af hvidhed og renhed, og begyndte at tegne med pinden – det bedste surrogat for kridt eller trækul, han havde ved hånden, da hans lommebogsblyant ikke var stærk eller tyk nok. Da han var færdig, begyndte han at forklare sin nye model til en hakkelsemaskine for præsten, som havde iagttaget ham i tavshed hele tiden. Tante Holman havde imidlertid taget en støvekost ud af skuffen og under påskud af, at hun var lige så ivrig efter at se tegningen som sin mand, prøvede hun hemmeligt på en streg, der gik lidt uden for tegningen, hvor let den gik af, og om hendes køkkenbord kunne blive lige så hvidt igen som før. Derpå blev Phillis sendt hen efter fysikbogen, som jeg var blevet spurgt til råds om på mit første besøg, og min fader måtte forklare mange vanskeligheder, hvilket han gjorde i et sprog så klart som hans tanke, idet han tegnede med sin pind, når det behøvedes, og præsten sad med sit stærke hoved støttet på sine hænder, og med albuerne på bordet, næsten uden at lægge mærke til Phillis, der lænede sig over ham og lyttede grådigt til, med hånden på hans skulder, og indsugede kundskab, ret som sin faders egen datter. Det gjorde mig virkelig ondt for tante; det var hende med hendes bedste vilje umuligt endog blot at forstå den nydelse, hendes mand og datter havde af slige åndssysler, meget mindre brød hun sig selv om det, og hun kom således uundgåelig til at stå uden for nogle af deres interesser. Det var et par gange faldet mig ind, at hun var lidt skinsyg på sit eget barn, der bedre kunne gå ind på hendes mands tankegang end hun selv; og jeg indbildte mig, at præsten selv havde opdaget denne følelse, for jeg lagde mærke til, at han af og til pludselig skiftede tone og tiltalte hende med en ømhed i stemmen, som altid fik hende til at se rolig og

fornøjet ud igen. Jeg tror ikke, at Phillis nogensinde mærkede disse små skygger; for det første havde hun en så overordentlig ærefrygt for sine forældre, at hun lyttede til dem begge, som om de havde været Sankt Peter og Sankt Paul; og for det andet var hun altid så optaget af ét eller andet, at hun ikke havde tid til at tænke på andre folks væsen og miner.

Den aften kunne jeg se – skønt hun ikke så det – hvor meget hun indtog min fader. Hun stillede nogle få spørgsmål, der viste, at hun med opmærksomhed havde fulgt hans forklaringer; måske havde hendes usædvanlige skønhed også noget at gøre med det gunstige indtryk, hun gjorde på ham; men han gjorde sig ingen samvittighed af at tilkendegive hendes forældre sin beundring for hende, da hun et øjeblik var borte fra stuen; og fra den aften daterer jeg en plan, han havde, og som han kom frem med et par dage efter, da vi sad i min lille trekantede stue i Eltham.

"Paul," begyndte han, "jeg havde aldrig troet, at jeg skulle blive en rig mand; men nu synes jeg, det trods alt ikke er så langt fra. Folk synes grumme godt om min nye maskine," (han kaldte den med dens tekniske navn) "og Ellison i Borough Green Works har endog tilbudt mig at gå i kompagni med sig."

"Mr. Ellison! – som bor i King's Street; som holder heste og vogn?" sagde jeg tvivlende, men dog stolt.

"Ja, min dreng, John Ellison. Men derfor er det ikke sagt, at *jeg* kommer til at holde heste og vogn. Skønt det var rart, om jeg kunne spare din moder for at gå, for hun er ikke længere så ung, som hun har været. Men det har nu i alt fald lange udsigter. Jeg regner med, jeg kunne begynde med at have en tredjedel som rent overskud. Det ville give syv hundrede eller

lidt mere; og jeg ville rigtig være glad, hvis jeg fik råd til at udføre nogle af mine ideer og prøve dem praktisk. Det sætter jeg meget mere pris på end på "mønten". Og Ellison har ingen drenge, så forretningerne ville ganske naturligt i tidens løb gå over til dig. Ellisons pigebørn er bitte små endnu, der er længe, til de skal giftes; og selv så er det jo ikke sagt, at mændene er mekanikere. Der er gode udsigter for dig, min dreng, når du hænger i. Jeg ved nok, du egentlig ikke har synderlig gave til at udspekulere noget nyt, men der er mange, der kommer nok så godt frem uden det. Jeg er rigtig så glad ved at se, at mo'ers familie er sådan nogle grumme rare og forstandige folk. Jeg holder af den præst som af min egen broder; og hvad det er for en prægtig kone! Og oprigtig talt, Paul, det skal være mig en lykkelig dag, hvis du engang kan komme og sige mig, at Phillis Holman skal være min datter. Jeg mener, at en mand kunne være vel tjent med at få hende til kone, selv om hun ikke ejede en eneste skilling; og hun må jo dog få huset dér og jorderne, og om alt går vel, kommer du ikke til at være ringere end hun, hvad pengene angår."

Jeg blev ildrød i hovedet; jeg vidste ikke, hvad jeg skulle sige, og dog trængte jeg til at sige noget; men skønt den tanke engang i tiden at have et eget hjem og en kone ofte havde stået mig for hovedet, kom den mig dog så besynderlig for, da min fader således første gang talte om det. Han så min forvirring og sagde halvt smilende:

"Nå, min dreng, hvad siger du til din gamle fa'ers planer? Du er ung endnu, det er sandt nok; men da jeg var på din alder, ville jeg have givet meget til, at jeg kunne have haft udsigt til at gifte mig med den pige, jeg syntes om – –"

"Min moder?" spurgte jeg, lidt slået af forandringen i hans tone.

"Nej! ikke din moder. Din moder er en rigtig god kone – så god som nogen. Nej, den pige, jeg syntes om, da jeg var nitten år, fik aldrig at vide, hvor meget jeg holdt af hende, og et årstid eller to efter var hun død, og hun fik det aldrig at vide. Jeg tror, hun ville have været glad ved at have vidst det, stakkels Molly; men jeg måtte forlade det sted, hvor vi boede og ud at tjene mit brød – og det var min mening at komme hjem igen – men før det kunne ske, var hun død og borte, og jeg har aldrig været der siden. Men hvis du holder af Phillis Holman og kan få hende til at holde af dig igen, så skal det gå anderledes med dig, min dreng, end det gik med din fader."

Jeg rådførte mig hurtigt med mig selv og kom til en klar slutning.

"Fader," sagde jeg, "om jeg så syntes aldrig så godt om Phillis, ville hun aldrig komme til at synes om mig. Jeg holder af hende som af en søster, og hun holder af mig som af en broder – en yngre broder."

Jeg kunne se, min fader blev lidt lang i ansigtet.

"Jeg skal sige dig, hun er så klog – hun ligner mere en mand end en kvinde – hun kan både latin og græsk."

"Det glemte hun såmænd nok, når hun fik huset fuldt af børn," bemærkede min fader hertil.

"Men hun kan meget andet desforuden og er lige så forstandig som vel oplært; hun har været så meget om sin fader. Hun ville aldrig have store tanker om mig, og det ville jeg dog gerne have, min kone skulle have om sin mand."

"Det er ikke på boglærdom, det kommer an, om en kone ser op til sin mand," svarede min fader, der åbenbart nødigt gav slip på en plan, der havde slået dybe rødder i hans sind. "Det er noget – ja, hvad skal jeg kalde det? – Det kommer an på, om han er solid og reel og fornuftig; og det tror jeg, du er, min dreng."

"Nej, jeg ville nødig have en kone, der var højere end jeg," sagde jeg smilende. Min fader smilede også, men ikke af hjertet.

"Nu vel," sagde han efter nogle øjeblikkes tavshed. "Det er ikke ret mange bage, jeg har tænkt på det, men jeg syntes så godt om det, som om det havde været en ny maskine, jeg havde udspekuleret. Her er nu vor Paul, sagde jeg til mig selv, en god forstandig knøs, som aldrig har gjort sin moder eller mig sorg og fortræd; med gode udsigter til at komme ind i en stor forretning; nitten år gammel; ser godt ud, om man end ikke kan kalde ham smuk; – og her er hans kusine, som dog heller ikke er for nær i slægt med ham; sytten år gammel; god og trofast, og opdraget til at bruge både hænder og hoved; boglærd, – det er sandt nok, og det er mere hendes skade end hendes fejl, når man husker på, hun er eneste barn af en boglærd mand, – og som jeg sagde før, når hun først bliver gift og får børn, glemmer hun såmænd nok det hele –; med en pæn formue i jorder og bygninger, når det engang behager Vorherre at tage hendes forældre til sig; med øjne så kønne som stakkels Mollys, med en hud som mælk og blod, med en mund så nysselig –"

"Hvad er det for en skønjomfru, De der beskriver, mr. Manning?" spurgte Holdsworth, som overraskede os i vor tête-

a-tête og havde opfanget min faders sidste ord, idet han trådte ind i stuen.

Både min fader og jeg blev lidt forlegne; det var sådan et underligt emne for os at tale om; men jævn og ligefrem som min fader var, sagde han sandheden.

"Jeg har fortalt Paul om Ellisons tilbud og sagt ham, hvilke gode udsigter det åbner for ham –"

"Jeg ville ønske, det var mig," sagde Holdsworth. "Men har forretningen en "nysselig mund"?"

"De er altid så fuld af løjer, mr. Holdsworth," sagde min fader. "Jeg sagde netop, at hvis han og hans kusine Phillis Holman kunne blive enige med hinanden, så skulle jeg ikke lægge dem et strå i vejen."

"Phillis Holman!" sagde Holdsworth. "Er hun datter af ham forpagterpræsten derude i Heathbridge? Har jeg hjulpet til at fremme en kærlighedshistorie ved at lade ham gå så tit derhen? Det vidste jeg ikke noget om."

"Der er heller ikke noget at vide," sagde jeg, mere ærgerlig til mode end jeg lod mig forstå med. "Der er ikke tale om anden kærlighed end mellem den første den bedste broder og søster. Jeg har sagt fader, at hun aldrig ville tænke på mig; hun er både højere og klogere end jeg; og jeg vil både være højere og klogere end min kone, når jeg engang får en."

"Så er det altså hende, der har den nysselige mund, Deres fader talte om? Den skulle man dog ellers tro kunne danne en modvægt mod kløgten og lærdommen. Men jeg må gøre undskyldning, fordi jeg således forstyrrer den sidste aften, De er sammen med Deres fader; jeg kom for at tale med ham om forretninger."

Derpå begyndte han og min fader at tale om mange ting, som dengang ikke interesserede mig, og jeg gav mig til at gennemgå min samtale med min fader. Jo mere jeg tænkte på det, desto tydeligere blev det mig, at jeg havde talt sandt om mine følelser for Phillis Holman. Jeg holdt inderligt af hende som af en søster, men jeg kunne aldrig tænke mig hende som min hustru.

Endnu mindre kunne jeg tænke mig, at hun nogensinde ville – ja, nedlade sig, det er ordet – nedlade sig til at ægte mig. Jeg vaktes af mine drømmerier om, hvordan jeg helst ville have, at min kone skulle være, ved at høre min fader holde varme lovtaler over præsten som en ganske ualmindelig mand. Hvorledes de fra drivhjulenes tværmål var kommet til at tale om Holmans, har jeg aldrig kunnet begribe; men jeg så, at min faders vægtige ros vakte nogen nysgerrighed hos Holdsworth; for han sagde med en næsten bebrejdende stemme:

"Men, Paul, De har jo aldrig fortalt mig, hvilken slags mand denne præst var!"

"Jeg ved ikke af selv at have set det," sagde jeg. "Men selv om jeg havde, tror jeg ikke, De ville have hørt således på mig som på fader."

"Nej, det har De ret i, min ven," svarede Holdsworth leende. Og atter og på ny så jeg, hvilket smukt, klart og venligt ansigt han dog havde; og skønt jeg den aften var blevet lidt vrippen på ham – fordi han havde overrasket os og hørt min faders åbenhjertige meddelelse – så genvandt min helt dog alt sit herredømme over mig ved sin hjertelige, muntre latter.

Og hvis han ikke den aften havde genvundet sin gamle plads, ville han have gjort det den næste dag, da han efter min faders

afrejse omtalte denne med så megen agtelse for hans karakter, med en så uforbeholden beundring for hans store mekaniske talent, at jeg næsten uforvarende kom til at sige:

"Mange tak, mr. Holdsworth. Jeg er Dem meget forbunden."

"Nej, De er ikke. Jeg siger kun, hvad sandt er. Her er en Birmingham'er arbejdsmand, som har opdraget sig selv, kan man gerne sige, – som aldrig har nydt godt af den vækkende indflydelse ved omgangen med overlegne ånder eller ved rejser i fremmede lande, – som udarbejder sine egne tanker i stål og jern, og skaber sig selv et navn i videnskaben – og en formue, hvis han vil arbejde for pengenes skyld, – og som dog bevarer sit hjertes enfold og sit jævne væsen; jeg kan blive ganske utålmodig ved at tænke på min kostbare skolegang, mine rejser hist og her, mine masser af videnskabelige bøger, uden at jeg dog har gjort noget, der er værd at tale om. Der er åbenbart godt blod i hele den familie; der er denne pastor Holman, han er af samme tømmer."

"Ja, men han hører ikke familien til, uden fordi han er gift med min moders næstsøskendebarn," sagde jeg.

"Nå, der gik den teori i vasken! Men jeg ville gerne gøre familien Holmans bekendtskab."

"Jeg er vis på, de med glæde ville se Dem på Hope Farm," sagde jeg ivrigt. "De har virkelig mere end én gang bedt mig om at tage Dem med mig; men jeg troede, De ville finde det kedeligt."

"Nej, aldeles ikke. For øjeblikket kan jeg imidlertid ikke komme derud, selv om De skaffede mig en indbydelse; for Huntingdon-kompagnet har anmodet mig om at rejse ned til Limmer Valley og undersøge grunden der for at se, om den kan

bruges til en sidebane; det er en forretning, som vil gøre det nødvendigt for mig at tage herfra i nogen tid; men jeg vil rejse frem og tilbage, og De kan godt besørge det nødvendige i min fraværelse; det eneste arbejde, der rimeligvis vil overstige Deres kræfter, er at holde gamle Jevons fra flasken."

Han blev ved at give mig ordrer om jernbanefolkenes arbejder, og derefter blev der ikke i flere måneder talt mere om, at han skulle besøge Hope Farm. Han rejste bort til Limmer Valley, en mørk og dyb dal, hvor solen midt om sommeren gik ned bag bjergene klokken fire om eftermiddagen.

Måske var det derfor han fik et anfald af feber lige efter nytår; han var meget syg i mange uger, ja i flere måneder; en gift søster – hans eneste slægtning, tror jeg – kom tilrejsende fra London for at pleje ham, og jeg gik hen til ham, så tit jeg kunne, for at se til ham og bringe ham "mandfolkenyt", som han kaldte det: beretninger om, hvordan det skred frem med banens bygning, som det glæder mig at kunne sige, at jeg kunne lede i hans fraværelse på den langsomme gradvise måde, som passede selskabet bedst, da handlen var ringe og pengene dyre på markedet. Naturligvis var min tid nu langt mere besat end før, og jeg kom ikke ofte til Hope Farm. Men når som helst jeg gjorde det, blev jeg budt hjertelig velkommen; og mange forespørgsler blev der gjort om Holdsworths sygdom og bedring.

Til sidst, i juni tror jeg, var han kommet sig så vidt, at han kunne flytte tilbage til sin ledighed i Eltham og i det mindste overtage en del af sit arbejde igen. Hans søster, mrs. Robinson, var blevet nødt til at forlade ham nogle uger i forvejen, da nogle af hendes børn var blevet syge. Så længe jeg havde set

Holdsworth i værelserne i det lille gæstgiversted i Hensleydale, hvor jeg havde været vant til at betragte ham som en syg, havde jeg ikke lagt mærke til den dybe rystelse, feberen havde givet hans sundhed. Men da han nu var kommet tilbage i sin gamle lejlighed, hvor jeg i tidligere dage altid havde set ham så livsglad og kraftig, blev jeg forstemt og nedtrykt ved at se en sådan forandring hos ham, som jeg altid havde næret en stærk følelse af hengivenhed og beundring for. Efter den ringeste anstrengelse sank han hen i tavshed og forknythed; han syntes ikke at kunne beslutte sig til nogen handling eller i alt fald at mangle kraft til at udføre sin hensigt. Naturligvis var dette ikke andet end den sædvanlige langsomme rekonvalescens efter en så hård sygdom; men det vidste jeg ikke dengang, og måske fremstillede jeg hans tilstand som alvorligere, end den var, for mine kærlige slægtninge på Hope Farm, som på deres jævne, alvorlige og ivrige vis øjeblikkelig tænkte på den eneste hjælp, de kunne yde.

"Bring ham herud," sagde præsten. "Vor luft her er så god, at det er blevet til et ordsprog; junidagene er smukke; han kan slentre om mellem høstakkene, og den søde duft vil i sig selv være en balsam – bedre end al medicin."

"Og," sagde tante, som næppe lod sin mand tale ud, "sig ham, her er nymalket mælk og friske æg i Guds velsignelse; det er heldigt, at Daisy just har kælvet, for hendes mælk er altid lige så god som andre køers fløde; og han kan få den stribede stue, hvor morgensolen står på."

Phillis sagde intet, men så ud, som om hun var lige så interesseret i planen som de andre. Jeg selv syntes også godt om den. Jeg ville gerne have, at de skulle se ham, at han skulle lære

dem at kende. Så snart jeg var kommet hjem, fremsatte jeg forslaget for ham. Han var alt for mat efter dagens anstrengelse, til at han gad gøre sig den lille ulejlighed at gå ud til fremmede. Den næste morgen var det anderledes; han gjorde undskyldning for sin utaknemmelighed den foregående aften og sagde til mig, at han ville ordne sine ting således, at han kunne være færdig til at følge med mig til Hope Farm næstkommende lørdag.

"For De må gå med mig, Manning," sagde han; "jeg har ellers ikke hørt til de forlegne, og har holdt meget af på egen hånd at finde mig til rette blandt fremmede mennesker; men siden min sygdom er jeg næsten som en pige og bliver både varm og kold af undseelse."

Det blev da afgjort, at vi skulle gå ud på Hope Farm lørdag eftermiddag, og hvis luften og livet derude gjorde Holdsworth godt, var det meningen, han skulle blive der en otte-ti dage og gøre ved banen, hvad der kunne gøres ved den på den strækning, mens jeg efter bedste evne skulle overtage hans plads i Eltham. Jeg blev lidt nervøs, da tiden nærmede sig, ved at tænke på, om den glimrende Holdsworth ville synes om den jævne præstefamilie, og om den ville kunne lide ham og mange af hans halvt udenlandske manerer. Jeg søgte at forberede ham ved fra tid til anden at fortælle ham om livet på Hope Farm.

"Manning," sagde han, "jeg ser, De tror mig ikke halvt god nok til Deres venner. Ud med sproget!"

"Nej," svarede jeg dristigt. "Jeg tror, De er god; men jeg ved ikke, om Deres godhed er af samme art som præstefamiliens."

"Og De har allerede fundet ud af, at der var større rimelighed for divergenser mellem to "arter af godhed", som hver har sit

begreb om det rette, end mellem en vis given godhed og en middelgrad af slethed – hvilken sidste ofte har sin rod i ligegyldighed for det rette."

"Det ved jeg ikke. Jeg tror, De taler filosofi, og jeg er vis på, det er ikke godt for Dem."

"Filosofi er, når én taler til dig på en måde, så du ikke kan forstå ham, om noget, som han selv ikke forstår. De husker nok klovnens definition, Manning, ikke sandt?"

"Nej, jeg gør ikke," sagde jeg. "Men hvad jeg derimod *ved* er, at nu skal De gå til sengs. Og sig mig så, hvornår vi skal tage afsted i morgen, for at jeg kan gå til Hepworth og få de breve skrevet, vi talte om i morges."

"Vent til i morgen, og lad os se, hvordan vejret bliver," svarede han med en så mat viljesløshed, at jeg kunne mærke, han var overvældet af træthed. Jeg gik da min vej.

Om morgenen skinnede solen fra den klare blå himmel, og det var et så dejligt vejr, som man kan have det tidligt på sommeren. Holdsworth var lutter utålmodighed efter at komme ud på landet; morgenen havde givet ham friske kræfter og dermed følgende iver efter at lave noget. Jeg var bange for, vi skulle komme for tidligt til gården, førend de ventede os; men hvad kunne jeg stille op med Holdsworth, så rastløs og ivrig som han var den morgen? Vi nåede gården, før duggen var af græsset på skyggesiden i alleen; den store gårdhund var løs, og lå og slikkede solskin uden for den lukkede sidedør. Det undrede mig, at denne dør var lukket, for hele sommeren igennem stod den åben fra morgen til aften; men den stod da også på klem. Jeg åbnede den, Hector så på mig med halvt mistænksomme, halvt tillidsfulde øjne. Stuen var tom.

"Jeg ved ikke, hvor de kan være," sagde jeg. "Men kom indenfor og sæt Dem ned, mens jeg går ud og ser efter dem. De må være træt."

"Nej, jeg er ikke. Denne søde, balsamiske luft er lige så god som hundrede nervestyrkende pulvere. Desuden er her så hedt i stuen, og der er en stram lugt af brændegløder. Hvad skal vi gøre?"

"Gå om til køkkenet. Betty vil kunne sige os, hvor de er."

Vi gik altså derhen, og Hector ledsagede os af en slags alvorlig pligtfølelse. Betty var i færd med at vaske sine malkespande i det kolde, løbende kildevand, der stadig løb ind og ud af et stentrug. I sådan et vejr som dette forrettede hun sit meste køkkenarbejde uden døre.

"Ih, nej!" sagde hun, "Præsten og fruen er henne i Hornby! De ventede Dem ikke så tidligt! Fruen havde nogle ærinder at besørge og ville så gå med præsten og komme hjem ved middagstid."

"Ventede de os til middag?" sagde jeg.

"Ja og nej, ligesom man tager det. Fruen sagde til mig, at vi skulle have det kolde lammekød, hvis De ikke kom; og hvis De kom, skulle jeg sætte en kylling og en skinke over ilden; og det vil jeg nu straks gøre, for skinken skal have god tid til at koge."

"Og er Phillis også borte?" Holdsworth var ved at gøre sig gode venner med Hector.

"Nej, hun må være et sted her omkring, jeg tror næsten, hun er nede i køkkenhaven og piller ærter."

"Lad os gå derned," sagde Holdsworth, der pludselig standsede i sin leg med hunden.

Så gik vi da ned i køkkenhaven. Den lovede en rig høst af grøntsager og frugter. Måske blev der ikke sørget så omhyggeligt for den, som for andre dele af ejendommen, men den blev dog passet bedre end de fleste køkkenhaver ved andre avlsgårde. På hver side af grusgangene var der en indfatning af blomster; op ad en gammel mur på nordsiden voksede ret gode frugttræer; der var en skrænt ned til fiskedammen med store jordbærbede, og hindbær- og rosenbuske groede overalt, hvor der var plads til dem; det så ud, som om tilfældet havde plantet dem. Lange rader at ærtebede gik i en ret vinkel ud fra hovedgangen, og jeg så Phillis bukke sig ned imellem dem, før hun så os. Så snart hun hørte vore knirkende trin på gruset, rejste hun sig op, skyggede med hånden for solen og kendte os. Hun stod ganske stille et øjeblik og gik derpå langsomt hen mod os, rødmende lidt af generthed. Jeg havde aldrig før set Phillis genert.

"Det er mr. Holdsworth, Phillis," sagde jeg, så snart vi havde giver hinanden hånden. Hun så op på ham og slog derpå sine øjne til jorden, endnu mere genert og forlegen, da han kavalermæssigt tog sin hat af og bukkede; sådanne manerer var aldrig før set på Hope Farm.

"Fader og moder er ude. Det vil gøre dem meget ondt; De skrev ikke, Paul, som De havde lovet."

"Det er min skyld," sagde Holdsworth, der fuldkomment fattede meningen af hendes afbrudte ord. "Jeg har endnu ikke opgivet alle en sygs privilegier, og deriblandt er også ubestemthed. Da Deres fætter i går aftes spurgte mig, hvad tid vi skulle tage afsted, kunne jeg virkelig ikke bestemme mig."

Phillis lod til heller ikke at kunne bestemme sig til, hvad hun skulle gøre med os. Jeg prøvede på at hjælpe hende.

"Er De færdig med at pille ærter?" spurgte jeg og tog fat på den halvfyldte kurv, hun uden at tænke på det holdt i hånden; "eller kan vi blive og hjælpe Dem?"

"Hvis De vil. – Men måske det vil kede Dem?" tilføjede hun og vendte sig til Holdsworth.

"Nej, på ingen måde," sagde han. "Det vil sætte mig tyve år tilbage i tiden, da jeg pillede ærter i min bedstefaders have. Jeg må vel nok putte et par i munden engang imellem?"

"Ja, med fornøjelse. Men hvis De vil gå ned til jordbærbedene, vil De finde nogle modne bær, og Paul kan vise Dem, hvor de er."

"Jeg er bange for, De har mistillid til mig. Men jeg kan forsikre Dem, at jeg med største bestemthed kan skelne modne og umodne ærter fra hinanden, og at jeg ikke plukker en eneste, uden først med den yderste omhu at have undersøgt, om den er moden. Jeg finder mig ikke i at blive vist bort som uskikket til mit arbejde."

Denne skæmtende tone var Phillis ikke vant til. Hun så et øjeblik ud, som om hun ville forsvare sig mod denne spøgefulde beskyldning for mistillid, men hun endte med ikke at sige et ord.

I dyb tavshed var vi alle i de næste fem minutter ivrigt beskæftigede med at pille ærter. Derpå rejste Holdsworth sig op fra bedet og sagde lidt mat:

"Jeg er bange for, jeg må "nedlægge arbejdet". Jeg er ikke så stærk, som jeg troede."

Øjeblikkelig var Phillis opfyldt af anger. Han så virkelig bleg ud, og hun bebrejdede sig selv, at hun havde tilladt ham at

hjælpe sig.

"Det var meget tankeløst af mig. Jeg vidste ikke – jeg troede, at De måske virkelig holdt af det. Jeg burde have budt Dem noget at spise. Å, Paul, nu har vi pillet mere end nok; hvor det var tosset af mig at glemme, at mr. Holdsworth havde været syg!" Og rødmende og ilsomt gik hun foran os hen mod huset. Vi trådte indenfor, og hun satte en tung, udstoppet lænestol frem, som Holdsworth kun var alt for glad ved at synke ned i. Med klædelig hast bragte hun en lille bakke med vin, vand, kage, hjemmebagt brød og nykærnet smør. Hun blev stående lidt urolig, indtil Holdsworth, efter at have nydt et par mundfulde, atter havde fået sin naturlige ansigtsfarve, og han gerne ville have gjort os en spøgende undskyldning for den skræk, han havde indjaget os. Men derefter trak Phillis sig tilbage fra den omhu og interesse, hun uskyldigt havde lagt for dagen, og faldt tilbage til den kolde forlegenhed, som hun plejede at vise, når hun første gang kom sammen med nogen, hun ikke kendte. Hun bragte det seneste nummer af grevskabets ugeblad (som Holdsworth havde læst for fem dage siden) og trak sig derpå roligt tilbage; hvorefter han sank hen i mathed, lænede sig tilbage og lukkede øjnene, som om han ville tage sig en lille søvn. Jeg listede mig ud i køkkenet efter Phillis; men hun var gået om hjørnet af huset og havde sat sig på gårddiget og var nu, med en kurv og en skål ved siden af sig, i færd med at bælge ærter. Hector lå ved hendes fødder og snappede af og til efter fluerne. Jeg gik hen til hende og prøvede at hjælpe hende, men hvordan det nu gik, så fandt de unge, skøre og søde ærter jævnligere vej ind i min mund end ned i skålen; og at den stund snakkede vi sammen med sagte

stemmer, for at ikke Holdsworth skulle høre os gennem det åbne vindue i dagligstuen, hvor han hvilede sig.

"Synes De ikke, han er smuk?" spurgte jeg.

"Måske – jo – jeg har næppe set på ham." svarede hun. "Men ligner han ikke meget en udlænding?"

"Jo, han lader sit hår klippe efter udenlandsk mode," sagde jeg.

"Jeg holder nok af, at en englænder ser ud som en englænder."

"Jeg tror ikke, han tænker på det. Han siger, at han begyndte med det, da han var i Italien, fordi enhver dér gik således med det, og at det var naturligt at blive ved med det i England."

"Nej, ikke hvis han begyndte med det i Italien, fordi enhver dernede gik således med det. Herhjemme går enhver med det anderledes."

Jeg var lidt stødt over, at Phillis fandt fejl i min vens logik, og jeg besluttede at skifte emne.

"Hvornår kommer Deres moder hjem?"

"Ja, nu kan jeg vente hende hvert øjeblik; men hun skulle hen og se til mrs. Morton, som er syg, og hun kunne blive sinket der, så hun ikke kom hjem før middag. Synes De ikke, Paul, at De burde gå ind og se til mr. Holdsworth? Han er måske dårlig igen."

Jeg gjorde, som hun bad om; men det var ganske overflødigt. Holdsworth stod op ved vinduet med hænderne i lommerne; han havde åbenbart holdt øje med os. Han vendte sig om, da jeg trådte ind.

"Nå, så det er den pige, som Deres gode fader havde bestemt til kone for Dem, Paul, den aften, da jeg forstyrrede Dem? Er De

endnu lige så tilbageholden? Det så ikke ud til det for et øjeblik siden."

"Phillis og jeg forstår hinanden," svarede jeg frejdigt. "Vi er som broder og søster. Hun ville ikke have mig til mand, om der så ikke var andre mænd til i hele verden; og det ville falde mig vanskeligt at tænke på hende som – som min fader ønsker" (jeg kunne ikke komme afsted med at sige "som min kone"), "men vi holder inderligt af hinanden."

"Det forundrer mig rigtignok – ikke at I holder af hinanden som broder og søster – men at De finder det så umuligt at blive forelsket i en så smuk, ung dame."

Dame! Smuk ung dame! Jeg havde altid set på Phillis som et net, men kejtet pigebarn; og når jeg søgte at fremmane hendes billede for min sjæls øje, kunne jeg ikke blive synet af hendes smækkeforklæde kvit. Nu vendte jeg mig om, som Holdsworth havde gjort, for at se på hende igen: hun var netop færdig med sit arbejde og stod op med ryggen til os og med kurven og skålen så højt i vejret, at de ikke kunne nås af Hector, som gav sin glæde luft ved at springe og gø og snappe efter, hvad den betragtede som sin ejendom, der ulovligt blev forholdt den. Til sidst blev hun træt af legen, og idet hun gav den et lille tjat og sagde: "Læg sig, Hector, rolig!" kastede hun et blik til det vindue, hvor vi stod, som for at forvisse sig om, at ingen var blevet forstyrret ved larmen, og da hun fik øje på os, blev hun blussende rød og skyndte sig bort, stadig omkredset af Hector.

"Jeg ville ønske, jeg havde kunnet tegne hende som hun stod der," sagde Holdsworth, idet han vendte sig om. Han gik tilbage til sin stol og var tavs et par minutter. Derpå rejste han sig igen.

"Jeg ville give meget til, at jeg havde en bog," sagde han. "Så fik jeg ro på mig." Han begyndte at se sig om i stuen; der lå nogle få bind på det store bord.

"Femte del af Matthew Henrys *Commentar,*" sagde han og læste titlerne højt. "*Fuldstændig Håndbog for Husmødre*; Berridge: *Om Bønnen*; *L'Inferno* – Dante!" udbrød han i stor forundring. "Hvem i alverden læser den?"

"Phillis, har jeg jo sagt Dem. Kan De ikke huske det? Hun kan også latin og græsk."

"Det er sandt! Nu husker jeg det. Denne rolige, huslige pige er altså den samme, der satte Dem i forlegenhed ved sine lærde spørgsmål, den første gang, De var her. Men hvad er det? Et stykke papir med de vanskelige forældede ord. Hvad mon hun har for en ordbog? Baretti skal ikke hjælpe hende stort. Vent lidt! Jeg har en blyant på mig. Jeg vil skrive den almindeligt forekommende betydning af ordene ved siden af. Så sparer hun ikke så lidt ulejlighed."

Dermed tog han bogen og papiret hen til det lille runde bord og gav sig til at skrive oversættelser og forklaringer af de ord, der havde voldt hende hovedbrud. Jeg var ikke vis på, om han ikke tog sig for stor en frihed; det behagede mig ikke rigtigt, og dog vidste jeg ikke hvorfor. Han var netop færdig og havde stukket papiret i bogen igen og lagt denne tilbage på dens plads, da jeg hørte en vogn holde i alleen, og ved at se ud, så jeg tante Holman stige ud af naboens gig, takke med et lille kniks og derefter gå op mod huset. Jeg gik ud for at møde hende.

"Å, Paul," sagde hun, "det ger mig ondt, jeg blev sinket; og så sagde Thomas Dobson, at hvis jeg ville vente et kvarters tid, ville

han – men hvor er Deres ven, mr. Holdsworth? Jeg vil håbe, han er kommet!"

I det samme kom han ud, tog hende i hånden på sin muntre, hjertelige måde, og takkede hende, fordi hun havde bedt ham om at komme herud for at vinde kræfter.

"Det glæder mig meget at se Dem, må De tro. Det var præstens idé. Jeg havde sat mig i hovedet, at De ville kede Dem i vort rolige hus ved ikke at have noget at bestille, for Paul siger, De har rejst så meget i fremmede lande; men præsten sagde, at, så længe De endnu skrantede, var det netop godt, De ikke havde noget at bestille, og at jeg skulle bede Paul om at komme herud, så tit han kunne. Jeg håber, De vil blive tilfreds herude. Mon Phillis har tænkt på at give Dem noget at spise og drikke? Ja, for når man skal blive rask efter en sygdom, har man godt af at spise lidt flere gange om dagen."

Og derpå begyndte hun på sin jævne moderlige vis at spørge ham ud om enkelthederne ved hans sygdom. Han lod til straks at forstå hende og at komme på en meget venskabelig fod med hende. Det var ikke ganske således om aftenen, da præsten kom hjem. Mændene har altid en smule naturlig antipati at overvinde, når de første gang mødes uden at kende hinanden. Men i dette tilfælde gjorde de sig begge umage fur at synes om hinanden; kun var de gensidigt for hinanden et eksemplar af en ubekendt klasse.

Jeg måtte forlade Hope Farm søndag eftermiddag, da jeg havde både Holdsworths og mit eget arbejde at varetage i Eltham; og jeg var slet ikke vis på, hvorledes det ville gå i den uge, Holdsworth skulle blive der på besøg; jeg var allerede et par gange blevet hed om ørerne ved at se, at der var lige ved at

udbryde en meningsstrid mellem præsten og min så lovpriste ven. Om onsdagen fik jeg en kort billet fra Holdsworth: han ville blive og vende tilbage med mig den følgende søndag, og han bad mig om at sende ham nogle bøger, som han havde skrevet ned, hans målebord og andre nivellérredskaber, hvilket alt sammen let kunne føres ad banen til Heathbridge. Jeg gik hjem i hans lejlighed og tog bøgerne ud: italiensk, latin, trigonometri; det var ikke så lille en pakke, foruden alle instrumenterne. Jeg begyndte at blive nysgerrig efter at vide, hvorledes sagerne havde udviklet sig ude på gården, men jeg kunne ikke komme derhen før lørdag. I Heathbridge fandt jeg Holdsworth, som var gået mig i møde. Han så ud som et ganske andet menneske, end da jeg skiltes fra ham for otte dage siden; han var blevet brun i ansigtet, og hans før så matte øjne strålede. Jeg sagde til ham, hvor rask han var kommet til at se ud.

"Ja!" svarede han. "Jeg er utålmodig efter at tage fat på mit arbejde igen. Forrige uge skyede jeg selve tanken om at bestille noget; nu er jeg fuld af længsel efter at begynde. Denne uge her på landet har gjort vidundere med mig."

"Så har De altså moret Dem?"

"Å ja, ganske fortræffeligt. Det er et rigtigt landliv! Og dog så langt fra at være kedeligt – som jeg altid havde indbildt mig, at landlivet måtte være – på grund af præstens ualmindelige intelligens. Jeg er blevet vant til at kalde ham "præsten", ligesom alle de andre."

"De kommer altså godt ud af det med ham?" sagde jeg. "Jeg var ellers lidt bange."

"Jeg var et par gange lige ved at vække hans mishag, frygter jeg for, ved løse påstande og overdrevne udtryk, af den slags man altid bruger over for andre uden at tænke over det, men jeg søgte at standse mig selv, da jeg så, hvor det stødte den gode mand; og det er virkelig en meget sund øvelse, således at bestræbe sig for at lade sine ord udtrykke éns tanker i stedet for blot at beregne deres virkning på andre."

"Så er De og præsten altså nu helt venner?" spurgte jeg.

"Ja, fuldkomment; i det mindste kan jeg svare for mig selv. Jeg har aldrig truffet en mand med en sådan lyst til at lære. I den slags kundskaber, som man kan hente af bøger, overgår han mig langt i de fleste retninger; men så har jeg igen rejst og set så meget. – Blev De ikke forundret ved at læse fortegnelsen over de bøger, jeg ønskede?"

"Jo, jeg syntes ikke, den lovede megen hvile."

"Å, nogle af bøgerne var til præsten, andre til hans datter. (Jeg kalder hende Phillis, når jeg taler med mig selv, men jeg bruger eufemismer, når jeg taler om hende til andre. Jeg kan ikke lide at synes alt for familiær, og dog er miss Holman en benævnelse, jeg aldrig har hørt brugt.)"

"Jeg tænkte nok, de italienske bøger var til hende."

"Ja! men tænk Dem, at Dante var den første bog, hun gav sig til at læse på italiensk! Jeg har en udmærket roman af Manzoni: *"I Promessi Sposi"*, *"De forlovede"*, som netop er passende for en begynder; og hvis hun endelig vil blive ved at trækkes med Dante, så er min ordbog langt bedre end hendes."

"Så hun kom efter, at det var Dem, der havde skrevet oversættelsen på hendes fortegnelse over vanskelige ord?"

"Ja vist!" svarede han med et glad og fornøjet smil. Han var lige ved at fortælle mig, hvordan det var gået til, men standsede sig selv.

"Men jeg tror rigtignok ikke, at præsten vil synes om, De har givet hende en roman at læse."

"Å hvad! Den er såmænd ganske uskadelig. Hvorfor skal man gøre et navn til en bussemand! Det er så nydelig og uskyldig en fortælling, som man kan tænke sig. Virgil er da heller ikke nogen andagtsbog!"

Vi var nu nået ind til gården. Jeg tror, Phillis bød mig varmere velkommen end sædvanlig, og tante var venligheden selv. Men ikke desto mindre fik jeg en følelse af, at jeg havde mistet min plads, og at Holdsworth havde indtaget den. Han vidste besked om alt i huset; han var fuld af små sønlige opmærksomheder mod tante; han behandlede Phillis med en ældre broders kærlige nedladenhed; ikke en smule mere; ikke på nogen måde anderledes. Han spurgte mig med ivrig interesse om sagernes fremgang i Eltham.

"Nå!" sagde tante, "De vil nok føre et andet liv i næste uge, end De har gjort i denne! Jeg kan se, hvor travlt De vil få! Men hvis De ikke er forsigtig, bliver De syg igen og må komme herud på ny og leve stille og roligt."

"Tror De, at jeg behøver at blive syg for at ønske at komme her tilbage?" svarede han med varme. "Jeg er kun bange for, De har behandlet mig så venligt, at jeg for fremtiden altid vil falde Dem til byrde."

"Ja, kom De bare," sagde hun. "Men pas på, De ikke bliver syg igen af overanstrengelse. Jeg håber da, De bliver ved med at drikke en skål nymalket mælk hver morgen, det er såmænd den

bedste medicin; og kom en teskefuld rom i, hvis De synes; det skal være så godt, siger mange, men vi bar ikke rom her i huset."

Jeg medbragte ligesom en luftning af virksomt liv, som jeg tror, han var begyndt at savne; og det var i sin orden, at han efter en uges hvile søgte mit selskab. Engang bemærkede jeg, at Phillis med en slags tankefuld nysgerrighed stod og så efter os, mens vi talte; men så snart hun opdagede, at jeg lagde mærke til hende, vendte hun sig bort med en dyb rødme.

Den aften fik jeg mig en lille passiar med præsten. Jeg gik ned ad Hornby-vejen for at møde ham; for Holdsworth var ved at give Phillis en time i italiensk, og tante var faldet i søvn over sit arbejde.

Uden at jeg ved hvorledes, men ikke ugerne fra min side, faldt talen på den ven, jeg havde indført på Hope Farm.

"Ja! Jeg kan godt lide ham!" sagde præsten men vejede sine ord lidt. "Jeg kan godt lide ham. Jeg håber, jeg har god grund til det, men han har rigtignok, så at sige, taget mig med en trumf; og jeg har næsten været bange for, at han løber med mig, uden at jeg har fået mig ret besindet."

"Han er et godt menneske, det er han virkelig," sagde jeg. "Min fader synes godt om ham; og jeg har haft lejlighed til at lære ham nøje at kende. Jeg ville ikke have haft, at han skulle komme her, hvis jeg ikke vidste, at De ville synes om ham."

"Ja," sagde han, endnu lidt tøvende, "jeg kan godt lide ham, og jeg tror, han er en retskaffen mand. Der mangler undertiden alvor i hans tale, men på samme tid er det så mærkværdigt at høre på ham! Han maner Horats og Virgil op af graven og skænker dem liv ved fortællingen om sit ophold i det selvsamme

land, hvor de levede, og hvor, som han siger, den dag i dag –. Men det er, som om man fik en rus. Jeg lytter til ham så længe, til jeg glemmer min pligt. Sidste sabbat-aften førte han os ind på en passiar om verdslige ting, der passede ilde til dagen."

Vi stod nu uden for huset og vor samtale standsede, men før dagen var omme, havde jeg set, hvilken en magt min ven havde vundet over hele familien, uden at egentlig nogen af dem var sig det bevidst. Og det var ikke til at undre sig over: han havde set så meget og udført så meget, sammenlignet med dem, og talte om det alt sammen så let og naturligt, og dog, som jeg aldrig har hørt nogen anden gøre det; på et øjeblik havde han blyanten fremme for at tegne, så én, så en anden illustration på små stykker papir: brøndene i Norditalien, vinperser, bøfler, pinjer, og jeg ved ikke hvad. Efter at vi alle havde set på disse tegninger, samlede Phillis dem sammen og gemte dem.

Det er mange år siden, jeg har set dig, Edward Holdsworth, men du var et muntert og morsomt menneske! Ja, og et godt menneske var du også; skønt megen sorg blev du årsag til!

Tredje del

Umiddelbart derefter tog jeg mig en uges ferie og rejste hjem til mine forældre. Alt stod der overmåde vel til; min fader var gået i kompagni med mr. Ellison, og det var tydeligt, at begge parter var vel tilfredse og vel tjente med det. Den større velstand havde dog ikke forandret noget i vor jævne og tarvelige husholdning; men fader havde derimod sørget for nogle små yderligere bekvemmeligheder for min moder. Jeg gjorde bekendtskab med mr. og mrs. Ellison og så for første gang den kønne Margaret Ellison, der nu er min kone. Da jeg kom tilbage til Eltham, erfarede jeg, at en forandring, som i længere tid havde været påtænkt, nu var blevet besluttet: nemlig at Holdsworth og jeg skulle flytte til Hornby, da vor daglige nærværelse og al vor tid nu krævedes til fuldendelsen af banelinjen på den kant.

Naturligvis førte dette til et lettere samkvem med beboerne på Hope Farm. Vi kunne uden vanskelighed spadsere derud efter endt dagværk og tilbringe en times tid eller to i den kvægende aftenluft, og dog være hjemme, inden tusmørket ganske var forbi. Mangen en gang ville vi jo rigtignok gerne være blevet der noget længere – den lette luft, den friske, smukke egn dannede en så behagelig modsætning til de trange og kvalme værelser i byen, som jeg delte med Holdsworth; men at gå tidligt til sengs om aftenen og stå tidligt op om morgenen, var en bydende nødvendighed for præsten, og han gjorde sig ingen betænkeligheder ved at minde os om at gå straks efter aftenbønnen. Mindet om mangen en lykkelig dag og mangfoldige små fornøjelige begivenheder kommer tilbage til

mig, når jeg tænker på den sommer. De stiger som billeder op for min erindring, og derved bliver det mig muligt at huske, i hvad orden de er gået for sig; for jeg ved, at kornhøsten må være kommet efter høslættet, æbleplukningen efter kornhøsten.

Flytningen til Hornby tog nogen tid, i hvilken ingen af os havde lejlighed til at gå ud til Hope Farm. Holdsworth havde været der én gang, mens jeg havde været hjemme. En lummervarm aften, da vi var færdige med vort arbejde, foreslog han, at vi skulle spadsere derud og aflægge Holmans et besøg. Det traf sig, at jeg i min travlhed ikke havde fået skrevet mit sædvanlige ugentlige brev til mine forældre, og jeg ønskede at gøre det færdigt, inden jeg gik ud. Så ville han gå, sagde han, og jeg kunne følge efter, hvis jeg havde lyst. Det gjorde jeg efter en times tids forløb; luften var så trykkende, kan jeg huske, at jeg tog min frakke af og hængte den over min arm. Alle gårdens døre og vinduer stod åbne, da jeg kom derud, og ikke et blad rørte sig på træerne. Der var en så dyb tavshed på stedet, at jeg i førstningen troede, det var ganske forladt; men netop som jeg kom lige hen til døren, hørte jeg en svag, mild stemme begynde at synge; det var tante Holman, der sad ganske alene i dagligstuen og nynnede en salme, al den stund hun strikkede på sine strømper.

Hun bød mig venligt velkommen og lod den hele strøm af, hvad nyt der var sket i huset i de forløbne fjorten dage vælte ud over mig, mens jeg til gengæld fortalte hende om mine forældre og mit besøg i hjemmet.

"Hvor er de andre henne?" spurgte jeg til sidst.

Betty og karlene var i marken, for at bjerge det sidste hø, for præsten sagde, at vi fik regn inden i morgen. Ja, og præsten

selv, og Phillis, og mr. Holdsworth var alle gået derud for at hjælpe til. Hun tænkte, at hun selv kunne have gjort noget; men måske var hun mindst af alle skikket til at bjerge hø, og nogen måtte jo blive hjemme og passe på huset, der gik så mange og drev omkring her ved gården; havde jeg ikke haft noget at gøre ved jernbanen, ville hun have kaldt dem kæltringer. Jeg spurgte hende, om hun havde noget imod at blive ladt ene hjemme, da jeg gerne ville ud og hjælpe de andre; det havde hun slet ikke, og så gik jeg da efter hendes anvisning ud gennem gården, forbi vandingsstedet, ind over "Asketræsmarken" og hen imod græsmarken med de to kristtornbuske i midten. Jeg nåede derhen: der var Betty med alle gårdens karle, alt høet var af marken, en vogn stod svært læsset, og på toppen af den var der en karl rede til at gribe det duftende hø, som de andre stak op til ham på deres høtyve; en lille bunke afkastede klæder var lagt hen i et hjørne af marken (for skønt klokken allerede var 7, var heden dog utålelig) sammen med nogle bimpler og kurve, og Hector lå på vagt ved dem, gispende og hvæsende. Der var nok af højrøstet og munter tale, men ingen præst, ingen Phillis, ingen Holdsworth. Betty fik først øje på mig, og da hun nok kunne vide, hvem det var, jeg ledte efter, kom hun hen til mig.

"De er dér nede – og har mr. Holdsworths indretninger med sig."

Altså gik jeg da "dér ned", hen imod en vidtstrakt, højtliggende fælled, fuld af røde sandbakker og dybe huller; den så i de voksende skygger ud som purpurfarvet, og når man kom helt hen til den, blussede den af gyvel, som, set imod den fjerne krans af mørke fyrretræer, glimrede som guld. På denne hede, et lille stykke inden for leddet, så jeg de tre. Jeg talte deres

hoveder, der ivrigt var bøjede ned over Holdsworths målebord. Han var ved at give præsten praktisk undervisning i landmålerkunsten. Man havde brug for min hjælp, og jeg blev i en fart sat til at holde kæden. Phillis var lige så opmærksom som hendes fader; hun havde næppe tid til at sige godaften til mig, så ivrig var hun efter at høre svaret på sin faders spørgsmål.

Således blev vi ved en fem-seks minutter efter mit komme, og imens trak skyerne tættere og tættere sammen. Derpå kom et blændende lyn og næsten i samme nu et rullende tordenskrald lige over vore hoveder. Uvejret kom før jeg havde ventet, før de havde tænkt dem: regnen lod ikke vente længe på sig, den væltede ned i strømme; og hvor skulle vi finde ly? Phillis havde ikke andet på, end hvad hun gik med inden døre – hverken sjal eller hat. Hurtigt som de blinkende lyn omkring os tog Holdsworth sin frakke af og hyllede den om hendes hals og skuldre, og næsten uden at sige et ord fik han os alle i en fart hen i læ af en stor sandbakke. Der krøb vi da sammen om hinanden, Phillis inderst, og så tæt stod vi om hende, at hun havde sært ved at få sin arm så meget fri, at hun kunne skyde frakken lidt af og forsøge på at lægge den over Holdsworths skuldre. Ved at gøre dette, kom hun til at røre ved hans skjorteærme.

"Nej, hvor De er våd!" udbrød hun både bekymret og forskrækket; "og De har næppe nok overstået Deres feber! O, det gør mig så ondt, mr. Holdsworth!"

Han drejede hovedet lidt og smilede til hende.

"Hvis jeg bliver forkølet, er det min egen skyld, fordi jeg har narret Dem til at blive for længe herude."

Men hun mumlede blot igen: "Det gør mig så ondt."

Nu tog præsten ordet. "Det er en ordentlig skylregn. Gud ske lov, at høet er bjerget! Men der er nok ingen rimelighed for, at regnen så snart hører op, og jeg gjorde nok bedst i, lige så godt først som sidst, at gå hjem og sende noget overtøj herud; paraply er det vist ikke rådeligt at gå med i sådan et tordenvejr."

Både Holdsworth og jeg tilbød at gå i stedet for ham; men han var fast bestemt på selv at ville gå, skønt det måske havde været klogere, om Holdsworth, våd som han allerede var, havde holdt sig i bevægelse. Da præsten gik, krøb Phillis lidt frem og kunne se ud over den af stormen piskede hede. En del af Holdsworths apparater stod der endnu, udsat for al regnen. Inden vi vidste et ord af det, var hun styrtet frem fra vort skjul, samlede de forskellige ting sammen og bragte dem triumferende tilbage til os. Holdsworth havde rejst sig op, uvis om han skulle ile hende til hjælp eller ej. Hun kom løbende tilbage, med sit dejlige, lange hår dryppende af regnen, med sine øjne strålende at glæde, og med kinder farvede af sundhedens rødme, der forhøjedes ved hendes hurtige bevægelse.

"Ja, se det er det, jeg kalder egensindigt, miss Holman," sagde Holdsworth, da hun gav ham tingene. "Nej, jeg vil ikke takke Dem –" (hans øjne takkede hende hele tiden). "De tog Dem den smule fugtighed på mit tøj så nær, fordi De troede, jeg havde fået den i Deres tjeneste; og så besluttede De, at jeg skulle ikke være værre faren end De selv. Det var ukristeligt af Dem at hævne Dem således!"

Hans lette, skæmtende tone var forståelig nok for enhver, der var vant til at bevæge sig i verden; men det var Phillis ikke, og

den bedrøvede eller snarere forvildede hende, "ukristelig" havde i hendes øjne en meget alvorlig betydning; det var et ord, som ikke måtte bruges letsindigt; og skønt hun ikke ganske forstod, hvad urigtigt det var, hun blev beskyldt for at have gjort, var det hende dog øjensynligt meget om at gøre at kaste bebrejdelsen fra sig. I begyndelsen morede det Holdsworth at se den alvor, hvormed hun fralagde sig ukærlige bevæggrunde, mens hans lette fortsættelse af spøgen gjorde hende endnu mere forvirret; men til sidst sagde han i en alvorlig, men tillige så sagte tone, at jeg ikke kunne høre det, noget til hende, som øjeblikkelig gjorde hende tavs og fremkaldte en høj rødme på hendes kinder. Lidt efter kom præsten tilbage som en vandrende bunke sjaler, frakker og paraplyer.

Phillis holdt sig tæt op til sin fader på vor vej hjem til gården. Hun forekom mig, ligesom lidt angst, at holde sig borte fra Holdsworth, mens hans væsen var ganske det samme som ellers, når han var alvorlig til mode: venligt, beskyttende, betænksomt mod hende. Naturligvis blev der gjort meget væsen af vore våde klæder; men jeg omtaler nu den lille begivenhed fra den aften, fordi jeg dengang undrede mig over, hvad det vel kunne være, han havde hvisket til Phillis, og som havde gjort hende så tavs, og fordi denne aften, når jeg i senere begivenheders lys tænker tilbage på deres samliv, træder særligt frem for mig.

Jeg har fortalt, at vi efter vor flytning til Hornby næsten hver dag kom til Hope Farm. Tante og jeg var de to, der mærkede mindst til denne fortroligere omgang. Efter at Holdsworth havde genvundet sit helbred talte han alt for ofte om ting, der gik langt over hendes forstand, og alt for ofte i sin lette,

spøgende tone, til at hun kunne synes rigtig godt om ham. Jeg tror virkelig, at han antog denne tone over for hende, fordi han ikke vidste, hvad han skulle tale om til en rent moderlig kvinde, hvis forstand aldrig var blevet dannet, og hvis kærlige hjerte ganske var optaget af hendes mand, hendes barn og hendes husholdning, og måske en lille smule af menighedens anliggender, fordi de på en måde hørte til hendes mand. Jeg havde før lagt mærke til, at hun af og til viste svage tegn til skinsyge endog på Phillis, når hendes datter og hendes mand syntes at have stærke interesser og sympatier i ting, som lå ganske uden for hendes fatteevne. Jeg havde lagt mærke til det, siger jeg, straks ved mit første bekendtskab med dem, og havde beundret den fine følelse, som ved disse lejligheder fik præsten til at føre samtalen hen på sådanne emner, hvor hans kone med sin praktiske hverdagserfaring var fuldkomment hjemme; mens Phillis i sin datterlige hengivenhed og ærefrygt for sin fader ubevidst fulgte hans ledelse, uden i mindste måde at ane hans bevæggrund.

Men for nu at vende tilbage til Holdsworth igen, så havde præsten mere end én gang talt til mig om ham med en smule mistillid, der navnlig forårsagedes ved mistanken om, at hans tale ikke altid var alvorlig og sanddru. Men det var dog mere, som om han ville ligesom værge sig selv imod den fortryllelse, som den yngre mand tydeligvis udøvede over den ældre. Til gengæld følte Holdsworth sig behersket af præstens ligefremme væsen og retskafne karakter, og glædede sig over hans klare forstand og stærke, sunde lærelyst. Jeg har aldrig truffet lo mænd, som fandt så megen glæde og vederkvægelse ved hinandens selskab. Over for Phillis vedblev han at opføre sig

som en ældre broder, han ledede hendes læsning ind på nye veje, han hjalp hende tålmodigt til at finde udtrykket for mange af hendes tanker, forlegenheder og usikre meninger – og han faldt næppe nogensinde mere ind i den spøgende tone, som hun havde så ondt ved at forstå.

En dag – det var i høstens tid – havde han siddet og tegnet på et løst stykke papir, – flygtige skitser af kornaks, af kærrer, læssede med druer og trukket af okser – og sad imens og talte med Phillis og mig, mens tante af og til kom med en ikke synderlig træffende bemærkning, da han pludselig sagde til Phillis:

"Sid stille lidt med Deres hoved! Jeg har ofte prøvet på at tegne det efter hukommelsen, men det er altid slået fejl for mig; nu tror jeg, at jeg kan gøre det. Hvis det lykkes mig, vil jeg give det til Deres moder. De ville nok synes om et portræt af Deres datter som Ceres, ville De ikke, mrs. Holman?"

"Jo, jeg ville gerne have et billede af hende, grumme gerne; tak skal De have, mr. Holdsworth; men hvis De stikker de strå i hendes hår" (han holdt nogle hvedeaks over hendes ubevægelige hoved og iagttog virkningen med et kunstnerisk blik) "så vil De krølle hendes hår. Phillis, min pige, hvis du skal tegnes, så gå ovenpå og glat dit hår."

"Nej, på ingen mulig måde. Jeg beder Dem om forladelse, men jeg må netop have håret så løst og frit som det er."

Han begyndte at tegne, idet han så vist på Phillis; jeg kunne se, at dette hans blik bragte hende ud af fatning, ansigtsfarven kom og gik, og hun trak vejret hurtigere og hurtigere; til sidst, da han sagde: "Å, vær så god at se på mig et minut eller to, jeg skal netop til at tegne øjnene," så hun op på ham, skælvede,

rejste sig pludselig op og gik ud af stuen. Han sagde ikke et ord, men blev ved at tegne; hans tavshed var unaturlig, og hans brune kind blegnede lidt. Tante så op fra sit arbejde og lagde sine briller fra sig.

"Hvad er der i vejen? Hvor gik hun hen?"

Holdsworth ytrede ikke en stavelse, men vedblev at tegne. Jeg følte mig nødt til at sige noget; det var tosset nok, men dog altid bedre end at tie helt stille.

"Jeg vil gå ud og kalde på hende," sagde jeg. Jeg gik ud på gangen og hen til trappen; men netop som jeg ville til at kalde på hende, kom hun hurtigt ned med sin hat på, og med de ord: "Jeg går ud i marken til fader," gik hun ud ad den åbne "hovedpræst", der var lige ud for dagligstuens vinduer, og ud gennem den lille hvide sideport. Både hendes moder og Holdsworth havde set hende, da hun gik forbi, så jeg behøvede ingen forklaring at give; kun havde tante og jeg en lang samtale om, hvorvidt hun havde fundet det for varmt i stuen, eller hvad der ellers kunne have været grunden til hendes pludselige bortgang. Holdsworth var meget rolig den øvrige del af den dag; heller ikke tog han, da han næste gang kom, fat på tegningen af sig selv, men først efter tantes anmodning; og så sagde han, at han ikke ville forlange, at Phillis skulle sidde oftere for ham for sådan en ubetydelig skitse, som han jo dog kun var i stand til at give. Phillis var ganske den samme som altid, da jeg så hende første gang igen efter den dag, da hun så hurtigt var gået mig forbi på gangen. Hun gav aldrig nogen forklaring over, hvorfor hun så pludseligt havde forladt stuen.

Således gik tingene deres gang, i det mindste så vidt jeg dengang kunne skønne eller nu kan huske, indtil årets store

æblehøst. Det frøs om natten; om morgenen og om aftenen var det tåget; men midt på dagen var det klart solskinsvejr, og en dag, da vi begge var på banestrækningen nær ved Heathbridge og vi vidste, at de var ved at plukke æbler på gården, besluttede vi at gå derover, mens vore folk holdt middag. Vi fandt store klædekurve fulde af æbler, som man kunne lugte i hele huset, og som fyldte op alle vegne; og hele familien strålede af munterhed og tilfredshed over denne årets sidste frugt. De gule blade hang så løst på træerne, at de faldt ned ved det sagteste vindpust; majblommerne i køkkenhaven blomstrede for sidste gang i dette år. Vi måtte nødvendigvis smage på frugten af de forskellige træer, og sige vor mening om det; og vi gik bort med alle vore lommer fulde af dem, vi holdt mest af. Da vi var gået ud i frugthaven, havde Holdsworth omtalt og beundret en blomst, som han fik øje på; det traf sig, at han ikke siden sin allertidligste barndom havde set denne gammeldags slags. Jeg ved ikke, om han havde tænkt mere på denne sin tilfældige ytring, (jeg ved, at jeg ikke havde gjort det), da Phillis, som savnedes netop i det sidste øjeblik af vort skyndsomme besøg, kom tilbage med en lille buket af den omtalte blomst, som hun havde bundet sammen med et græsstrå. Hun rakte den til Holdsworth, da hun stod ved siden af hendes fader, lige på nippet til at gå. Jeg så deres ansigter. Jeg så for første gang et umiskendeligt forelsket blik i hans sorte øjne; det udtrykte mere end tak for den lille opmærksomhed; det var ømt og bønfaldende – ja lidenskabeligt. Hun vendte forvirret sine øjne fra ham, hendes blik faldt på mig; og dels for at skjule sin bevægelse, dels for at gøre godt igen, hvad der måske kunne se ud som en lille forsømmelighed mod en ældre ven, fløj hun

afsted for at plukke et par sentblomstrende roser til mig. Men det var første gang, hun nogensinde havde gjort noget sådant for mig.

Vi måtte gå hurtigt til, for at være ved linjen igen før folkenes tilbagekomst, hvorfor vi kun talte lidt med hinanden, og om eftermiddagen havde vi naturligvis alt for travlt til at kunne passiare sammen. Om aftenen gik vi tilbage til vore fælles værelser i Hornby. På bordet lå et brev til Holdsworth, som var blevet sendt ham fra Eltham. Da bordet stod dækket, og jeg ikke havde fået noget at spise siden om morgenen, faldt jeg øjeblikkelig over maden, uden at lægge synderlig mærke til min ven, da han åbnede og læste sit brev. Han var meget tavs i flere minutter; til sidst sagde han:

"Gamle dreng, nu skal vi to skilles!"

"Skilles!" sagde jeg. "Hvorledes? Hvornår?"

"Dette brev er blevet forsinket. Det er fra Greathed" (Greathed var en velbekendt ingeniør på den tid; nu er han død, og hans navn er halvvejs gået i forglemmelse); "han vil tale straks med mig i en forretningssag; ja – jeg kan lige så godt sige Dem det først som sidst, Paul, dette brev indeholder et særdeles fordelagtigt tilbud for mig om at tage til Canada og forestå bygningen af en jernbane derovre."

Jeg blev yderligere forskrækket.

"Men hvad vil vort aktieselskab sige til det?"

"Å, Greathed forestår denne linje, ved du; og han skal være ledende ingeniør ved denne Canada-linje; mange af aktieejerne i dette selskab går også ind i det andet, så jeg tænker ikke, de vil gøre vanskeligheder ved at følge Greatheds anordning; han siger, at han allerede har en ung mand til at sætte i mit sted."

"Jeg hader ham," sagde jeg.

"Mange tak," sagde Holdsworth leende; "men det må De ikke, for dette her er noget meget godt for mig, og det forstår sig af sig selv, at hvis man ikke havde kunnet finde nogen, der kunne afløse mig i mit ringere arbejde her, så ville jeg ikke kunne undværes og altså ikke kunne påtage mig den større tjeneste derovre. Jeg ville blot ønske, at jeg havde fået dette brev en dag tidligere. Hver time er kostbar, for Greathed skriver, at der trues med en rivaliserende linje. Ved De hvad, Paul, jeg tror næsten, jeg må rejse endnu i aften? Jeg kan køre med et lokomotiv til Eltham og komme tidsnok til at tage afsted med aftentoget til London. Jeg ville nødig have, at Greathed skulle tro, jeg var lunken."

"Men De kommer dog vel tilbage igen?" spurgte jeg, forvirret ved tanken om denne pludselige rejse.

"O, ja! I det mindste vil jeg håbe det. – Ja, måske ønsker man, at jeg skal rejse med det første dampskib, og det er på lørdag."

Han begyndte stående at spise og drikke, men jeg tror, han ikke i mindste måde havde begreb om, hvad det var, han spiste og drak.

"Ja, jeg vil tage afsted i aften. For folk i vor stilling kommer det meget an på at være hurtig og driftig. Husk på det, min dreng! Jeg tænker nok, jeg kommer tilbage, men skulle det ikke ske, da kom vel ihu alle de visdomsord, der er faldet fra mine læber! – Nå, hvor er min vadsæk? Kan jeg vinde en halv times tid til at samle mine ting sammen i Eltham, – så meget desto bedre! Jeg er fri for gæld, og hvad jeg skylder for mine værelser, kan De betale for mig af min kvartalsløn, der forfalder den 4. november."

"Så tror De altså ikke, De kommer her tilbage?" spurgte jeg forknyt.

"Jo vist kommer jeg tilbage engang, vær ikke bange for det," sagde han venligt. "Jeg kan være her igen om et par dage, hvis man ikke finder mig god nok til arbejdet i Canada; eller man vil måske ikke have, at jeg skal rejse så hurtigt, som jeg nu formoder. Men hvordan det end går, så tro ikke, at jeg skal glemme Dem, Paul – Det arbejde derovre tager vist ikke mere end et par år, og når det er færdigt, kan vi måske komme til at arbejde sammen igen."

Måske! Jeg havde kun meget ringe håb. De samme lykkelige dage kommer aldrig mere igen. Imidlertid hjalp jeg ham det bedste, jeg kunne, med at pakke: klæder, bøger, papirer, instrumenter; hvor vi rev og sled i det! Alt var færdigt på langt kortere tid, end vi havde gjort regning på, og jeg løb ned til vognskurene for at bestille et lokomotiv. Jeg skulle køre med ham til Eltham. Vi sad og ventede på signal fra dampfløjten. Holdsworth tog den lille buket, som han havde bragt med fra Hope Farm og lagt fra sig på kamingesimsen, da han var trådt ind i stuen. Han lugtede til den og berørte den ømt med sine læber.

"Hvad der gør mig mest ondt, er, at jeg ikke vidste – at jeg ikke fik sagt farvel til – til dem."

Han talte i en alvorlig tone, idet skyggen af den forestående skilsmisse endelig faldt over ham.

"Jeg skal nok fortælle dem det," sagde jeg. "Jeg er vis på, det vil bedrøve dem meget."

Vi tav begge en stund.

"Jeg har aldrig holdt så meget af nogen anden familie."

"Jeg vidste nok, De ville holde af dem."

"Hvor ens tanker skifter! I morges var jeg fuld af håb, Paul."

Han standsede, og sagde derpå: "Vil De ikke nok gemme den skitse omhyggeligt?"

"Dette omrids af et hoved?" spurgte jeg; men jeg vidste godt, at han mente en flygtig skitse af Phillis, som han ikke havde fundet så heldig, at han ville gøre den færdig.

"Ja. Hvilket sødt, uskyldigt ansigt det er! Og dog så – o, min Gud!"

Hun sukkede dybt, rejste sig op og gav sig med hænderne i lommerne til at vandre op og ned i værelset i tydelig sindsbevægelse; pludselig standsede han lige over for mig.

"De vil fortælle dem, hvorledes det hele gik til; sig endelig den gode præst, at det gjorde mig så ondt, at jeg ikke kunne sige ham farvel og takke ham og hans kone for at deres venlighed. Hvad Phillis angår, – nå, om Gud vil, kommer jeg igen om to år og skal da selv sige hende mit hjertes mening."

"De elsker altså Phillis?" sagde jeg.

"Elsker hende! – ja, det ger jeg. Hvem kunne andet, der så hende, som jeg har gjort? Hendes karakter er lige så usædvanlig som hendes skønhed! Gud skænke hende sin velsignelse! Gud bevare hende i hendes høje ro, hendes rene uskyld. – To år! Det er en lang tid, – men hun lever så afsides og fjernt fra verden, næsten som den sovende skønhed, Paul" (han smilede nu, skønt jeg for et øjeblik siden havde troet ham på nippet til at bryde ud i tårer), "men jeg skal komme tilbage som en prins fra Canada og vække hende til elskov. Jeg kan ikke lade være at håbe, at det ikke vil blive vanskeligt, hvad Paul?"

Dette lille lapseri stødte mig noget, og jeg svarede ikke. Han vedblev halvt undskyldende:

"Ja, ser De, det er en meget høj løn, der tilbydes mig; og desuden vil denne erfaring give mig et navn, som vil berettige mig til at vente en endnu større ved senere ansættelser."

"Det vil Phillis være ligeglad med."

"Ja, men det vil give mig mere betydning i hendes faders og moders øjne."

Jeg svarede ikke.

"De vil dog vel ønske mig al mulig lykke dertil, Paul," sagde han næsten bønfaldende. "Ville De ikke nok have mig til fætter?"

Jeg hørte den gennemtrængende lyd af lokomotivets signalfløjte.

"Jo, det ville jeg gerne," svarede jeg, pludselig blød over for min ven, nu da han skulle rejse. "Jeg ville såmænd ønske, De skulle giftes i morgen."

"Mange tak, min dreng. Lad os nu tage fat på denne forbandede vadsæk, – hvor præsten ville blive stødt, – men den er rigtignok tung!" Og afsted ilede vi ud i mørket.

Han kom netop tids nok til Eltham til at kunne tage bort med aftentoget, og jeg sov den nat dårligt nok, i min gamle bolig hos jomfruerne Dawson. Naturligvis havde jeg i de nærmeste dage derefter mere travlt end ellers, da jeg gjorde både hans og mit eget arbejde. Derpå kom der et brev fra ham, meget kort og venligt. Han skulle rejse om lørdagen, som han havde mere end halvvejs ventet, og om mandagen derpå ville hans efterfølger komme til Eltham. Brevet havde en efterskrift, som blot indeholdt følgende ord: "Min buket tager jeg med mig til Canada, men jeg behøver den ikke for at mindes Hope Farm."

Lørdagen kom, men det blev meget sent, førend jeg kunne gå derud. Det frøs temmelig stærkt, stjernerne skinnede klart oven over mig og jorden knasede under mine fødder. De må have hørt mine trin, førend jeg kom helt hen til huset. De sad i dagligstuen ved deres sædvanlige sysler. I det blik, som Phillis kastede til døren, da jeg trådte ind, læste jeg en forventning, som straks skuffedes, og hun fæstede atter sine øjne roligt på sit arbejde.

"Hvor er mr. Holdsworth?" spurgte tante et øjeblik efter. "Jeg håber ikke, at hans forkølelse er blevet værre, – jeg holdt ikke af hans tørre hoste."

Jeg lo forlegent, for jeg følte, at jeg bragte ubehagelige nyheder.

"Det må nødvendigvis være blevet bedre med hans forkølelse – for han er rejst – rejst bort til Canada!"

Jeg lod med vilje være med at se på Phillis, da jeg således uden videre fortalte min nyhed.

"Til Canada!" sagde præsten.

"Rejst bort!" sagde hans kone.

Men ikke et ord fra Phillis.

"Ja!" sagde jeg. "Han fandt et brev til sig i Hornby, da vi kom hjem forleden aften – da vi kom hjem herfra; han skulle have haft det tidligere; han anmodedes om øjeblikkelig at rejse til London, og der at tale med nogle folk om en ny bane i Canada, og han er rejst afsted for at forestå anlægget; han er sejlet i dag. Det gjorde ham usigelig ondt, at han ikke kunne få tid til at komme herud og sige Dem alle farvel; men han tog til London ikke fulde to timer efter at have fået brevet. Han bad mig om at takke Dem på det hjerteligste for al Deres venlighed. Det gjorde

ham meget ondt, at han ikke kunne komme her endnu en gang."

Phillis rejste sig op og forlod værelset med lydløse trin.

"Det ger mig meget ondt!" sagde præsten.

"Også mig, må I tro," sagde tante. "Jeg holdt rigtig så meget af det unge menneske, lige siden jeg plejede ham sidste juni måned efter den slemme feber, han havde haft."

Præsten blev ved at spørge mig ud om Holdsworths fremtidsplaner og kom frem med et stort gammelt landkort for at finde de steder, den nye jernbane skulle gå imellem. Derpå kom aftensmaden, – den var altid på bordet i samme nu, som uret på trappegangen slog otte, – og ned kom Phillis, med blegt og fattet ansigt og tilkastende mig et trodsende blik fra sine tørre øjne; for jeg er bange for, at jeg sårede hendes jomfruelige stolthed ved at se med deltagelse og interesse på hende, da hun trådte ind i stuen. Ikke et ord sagde hun, ikke et spørgsmål gjorde hun om den fraværende ven, men hun tvang sig dog til at tale.

Og således var hun hele den næste dag. Hun var overordentlig bleg som én, der har modtaget et hårdt stød; men hun undgik at tale med mig, og hun gjorde sig megen umage for at lade som ingenting. Jeg gentog et par gange for dem alle de forskellige venlige hilsner, som Holdsworth havde bedt mig bringe familien; men hun brød sig ikke mere om dem, end om mine ord havde været talt hen i vejret. Og i denne stemning forlod jeg hende på sabbat-aftenen.

Min nye foresatte var ikke halvt så forekommende som den gamle. Han holdt strengt over, at jeg arbejdede det fulde

timetal, så at det varede noget, inden jeg fik så megen tid til overs, at jeg kunne aflægge et besøg på Hope Farm.

Det var en kold, tåget aften i november måned. Luften syntes fuld af fugtighed selv inden døre; og dog brændte på kaminen en stor knude, der burde have gjort værelset hyggeligt. Tante og Phillis sad ved det lille runde bord foran ilden og arbejdede i tavshed. Præsten havde sine bøger fremme på det store bord og var øjensynlig stærkt optaget af læsningen ved sit ene lys; måske var det for ikke at forstyrre ham, at der var så usædvanlig stille i stuen. Men de bød mig straks alle sammen velkommen – uden larm, uden ophævelser; mit våde overtøj blev taget af, det næste måltid fremskyndet, og en stol sat hen for mig på den ene side at ilden, så at jeg ret godt kunne overse hele værelset. Mit blik faldt på Phillis, hun så bleg og mat ud, og hendes stemme havde en smertelig tone, om jeg så må sige. Hun gjorde sin vante dont, udrettede sine små huslige sysler – men ikke ganske på samme måde som før – jeg kan ikke rigtig sige, hvori forskellen lå, for hun var lige så rask og hurtig i sine bevægelser som altid, men den lette spændfjeder fattedes. Tante begyndte at spørge mig ud; selv præsten lagde sine bøger fra sig og stillede sig på den anden side af kaminen for at høre, hvad nyt jeg bragte. Jeg måtte først fortælle dem, hvorfor jeg ikke havde været der så længe – over fem uger. Svaret var simpelt nok: Forretninger og nødvendigheden af at lystre strengt de ordrer, jeg fik af i min nye foresatte, der endnu ikke havde lært at stole på mig, end sige at vise mig forekommenhed. Præsten bifaldt min adfærd med et nik og sagde:

"Det var ret, Paul! 'I tjenere, værer Eders herrer efter kødet lydige i alle ting'. Jeg har været lidt bange for, at Edward Holdsworth lod Dem have for megen frihed."

"Ak," sagde tante, "stakkels mr. Holdsworth, han må da være på søen nu for tiden!"

"Nej, det er sandt," sagde jeg, "han er kommet i land. Jeg har haft brev fra ham fra Halifax."

Øjeblikkelig væltede en strøm af spørgsmål ud over mig. Hvornår? Hvor? Hvorledes havde han det? Hvad syntes han om det? Hvorledes var rejsen gået? osv.

"Mangen en gang," sagde tante, "har vi tænkt på ham, når det stormede så fælt; – det er sandt, Paul; det gamle kvædetræ er blæst om, det på højre side af det store pæretræ; det blæste om i mandags otte dage, og det var den aften, da jeg lod præsten bede særskilt for dem, der var til skibs på det store dyb, og så sagde han, at mr. Holdsworth måske allerede var i land; men jeg sagde, at selv om bønnen ikke passede på ham, så ville den ganske vist passe på en anden, der kunne trænge til Vorherres hjælp på det vilde hav. Både Phillis og jeg troede, at han ville være en måned på søen."

Phillis begyndte at tale, men kunne i førstningen ikke ret få ordene frem. Tonen i hendes stemme var højere og spidsere end sædvanlig, da hun sagde:

"Vi troede, at han ville være en måned eller måske længere undervejs, hvis han gik med et sejlskib. Jeg formoder, han gik med et dampskib."

"Gamle Obadiah Grimshaw var over seks uger om rejsen til Amerika," bemærkede tante.

"Ja, han kan vel sagtens ikke endnu sige os, hvad han synes om sit nye arbejde?" spurgte præsten.

"Nej! Han er ikke mere end netop kommet i land. Brevet er kun på én side. Jeg vil læse det for Dem, skal jeg? –"

"Kære Paul!
Vi er efter en slem rejse kommet lykkelig og vel i land. Troede, De gerne ville høre dette, men dampskibet ligger rede til at afgå til England. Skal snart skrive igen. Det forekommer mig at være et helt år, siden jeg forlod Hornby. Endnu længere, siden jeg var på Hope Farm. Min buket er i god behold. Hils Holmans.

Deres hengivne

E. H."

"Det er rigtignok ikke meget," sagde præsten. "Men det er altid en trøst at vide, at hun er på landjorden i disse stormfulde nætter."

Phillis sagde intet. Hun bøjede hovedet ned over sit arbejde, men jeg tror ikke, hun syede et eneste sting, mens jeg læste brevet op. Jeg tænkte på, om hun vel forstod, hvad det var for en buket, der mentes; men jeg kunne ikke komme på det rene med det. Da hun endelig løftede sit hoved i vejret, var der to mørkerøde pletter på hendes kinder, der før havde været så blege. Efter at have tilbragt et par timers tid hos dem, måtte jeg tilbage til Hornby. Jeg sagde til dem, at jeg ikke vidste, hvornår jeg kunne komme igen, da vi – hermed mente jeg aktieselskabet – havde overtaget Hensleydale-linjen, den selv samme, som stakkels Holdsworth havde foretaget nivelleringer til, da han pådrog sig sin feber.

"Men De får da ferie i julen?" sagde tante. "De kan dog ikke være sådanne hedninge at lade Dem arbejde i den tid."

"Måske vil han hellere rejse hjem til sine forældre," sagde præsten, som for at mildne sin kones iver; men ikke desto mindre tror jeg, han gerne ville have, at jeg skulle komme derud. Phillis fæstede sine øjne på mig med et tankefuldt udtryk, der var vanskeligt at modstå. Under min nye foresatte havde jeg intet håb om at få så lang en ferie, at jeg kunne rejse til Birmingham og besøge mine forældre; og intet kunne da være behageligere end at tilbringe en dags tid eller to ude på Hope Farm. Det blev da en aftale, at vi skulle mødes juledag i Hornby kapel, og at jeg efter endt gudstjeneste skulle følge med hjem og om muligt blive den næste dag over.

Jeg kunne ikke på den aftalte dag komme til kapellet før temmelig sent, hvorfor jeg noget skamfuld tog plads tæt ved døren, skønt det virkelig ikke var min skyld. Da gudstjenesten var forbi, gik jeg ud i våbenhuset og ventede der på tante og Phillis. Flere værdige medlemmer af menigheden samledes i en gruppe, netop hvor jeg stod, og ønskede hinanden glædelig jul. Det var netop begyndt at sne, dette forårsagede et lille ophold, og de fortsatte samtalen. Jeg lagde ikke mærke til, hvad der ikke var bestemt for mine øren, før jeg hørte en nævne Phillis Holman. Nu lyttede jeg; hvad kunne det være?

"Jeg har aldrig set nogen forandre sig så meget på så kort tid!"

"Jeg spurgte mrs. Holman," sagde en anden, "'er Phillis rask?' og hun svarede, at hun havde haft en forkølelse, der havde taget lidt på hende; men hun syntes ikke at være urolig over det."

"De skulle være forsigtige med hende," sagde en af de ældste af de gode damer; "Phillis er af en familie, som ikke bliver

gammel. Hendes moster, Lydia Green, døde af tæring, netop da hun var på Phillis' alder."

Denne ildevarslende samtale blev afbrudt ved, at præsten, hans kone og datter kom ud. Men mit hjerte var så tungt og jeg var så ængstelig til mode, at jeg havde ondt ved at give passende svar på mine slægtninges venlige juleønsker. Jeg så fra siden på Phillis. Hun var ganske vist blevet noget magrere; men der var en flygtig rødme over hendes ansigt, der narrede mig en stund og fik mig til at tro, at hun så lige så godt ud som altid. Først da vi var kommet hjem, og hun var sunket hen i ro og tavshed, så jeg, hvor bleg hun var. Hendes blå øjne var matte og hule; hendes ansigtsfarve var ligbleg. Men hun gik omkring som sædvanlig, i det mindste som hun havde gjort det, da jeg sidst var derude, og syntes ikke egentlig at fejle noget; og jeg var tilbøjelig til at tro, at tante havde taget fejl, da hun svarede de gamle sladdersøstre på deres spørgsmål og sagde dem, at Phillis endnu ikke ganske havde forvundet følgerne af en slem forkølelse – det var det hele.

Jeg har sagt, at jeg skulle blive den næste dag over; der var faldet en mængde sne, men der ville komme mere endnu, sagde man. Præsten passede på, at kvæget blev i staldene, og belavede sig i enhver henseende på, at vi skulle beholde det samme vejr i længere tid. Folkene skovede brænde og kørte hvede til møllen for at få det malet, inden vejen blev ufremkommelig for heste og vogn. Tante og Phillis var gået op på loftet, for at dække æblerne til mod frosten. Jeg havde været ude den største del af formiddagen, og kom hjem en times tid før middag. Til min forundring – da jeg vidste, hvor hun skulle have været beskæftiget – så jeg Phillis sidde ved det store bord, hvilende

hovedet i sine hænder, mens hun læste eller lod som om hun læste. Hun så ikke op, da jeg kom ind, men mumlede noget om, at hendes moder havde sendt hende ned, fordi det var for koldt på loftet. Det slog som et lyn ned i mig, at hun græd, men jeg tilskrev det et øjebliks dårligt lune; jeg burde have troet bedre om den blide, klare Phillis, end at mistænke hende for gnavenhed, stakkels pige; jeg bukkede mig ned og begyndte at lægge ilden tilrette, som man lod til at have forsømt. Mens mit hoved var bøjet ned, hørte jeg en lyd, som fik mig til at standse og lytte – en hulken, en umiskendelig hulken, der ikke havde kunnet holdes tilbage. Jeg fo'r op.

"Phillis!" udbrød jeg og gik hen imod hende med udstrakt hånd, for at tage hendes i medfølelse for hendes sorg, hvilken den nu end var. Men hun var mig for hurtig, hun tog ikke mod min hånd, af frygt for at jeg skulle holde hende tilbage; idet hun gik forbi mig og forlod værelset, sagde hun:

"O, nej, Paul! Jeg kan ikke holde det ud!" og gik derpå, endnu hulkende, ud i den frie, skarpe luft.

Jeg stod stille og undrede mig. Hvad var der dog sket Phillis? Der herskede den fuldstændigste gode forståelse i familien, og navnlig var Phillis, god og blid som hun var, så afholdt, at hvis de havde mærket, hun havde ondt i en finger, ville det have kastet en skygge over deres hjerter. Havde jeg gjort hende nogen fortræd? Nej, hun græd, før jeg kom ind. Jeg gik hen og så i hendes bog – det var en af disse uforståelige italienske bøger. Jeg kunne hverken finde begyndelse eller ende på den. Jeg så nogle blyantsbemærkninger i randen, det var Holdsworths hånd.

Var det muligt? Kunne det være grunden til hendes blege udseende, hendes matte øjne, hendes hentærede skikkelse, hendes ubetvingelige hulken? Denne tanke slog ned i mig som et lynglimt i den mørke nat, der gør alting så klart, at vi ikke siden kan glemme det, når det tykke mørke vender tilbage. Jeg stod endnu med bogen i hånden, da jeg hørte tantes fodtrin på trappen, og da jeg ikke ønskede at tale med hende netop i dette øjeblik, fulgte jeg Phillis' eksempel og fo'r ud af huset. Der lå sne på jorden; jeg kunne spore hendes vej ved de mærker, hendes fødder havde efterladt; jeg kunne se, hvor Hector var kommet til hende. Jeg fulgte sporet, indtil jeg kom til en høj brændestabel, der stod i frugthaven og dannede ligesom en lille krog ved et af udhusene, der vendte ud mod haven; og jeg huskede da, hvorledes Phillis havde fortalt mig den allerførste dag, vi var gået rundt med hinanden, at bag denne stabel, i dette hjørne af haven havde hendes eremitbolig, hendes helligdom været, da hun var barn, hvorledes hun plejede at bringe sin bog eller sit arbejde med derud, når hun ikke havde noget at gøre i huset; og nu havde hun øjensynlig tyet til dette sin barndoms rolige tilflugtssted uden at huske på den ledetråd, som hendes fodtrin på den nyfaldne sne gav mig. Mine skridt dæmpedes af den bløde sne, så at hun ikke hørte mit komme. Hun sad på en brændeknude, med Hector ved siden. Hun havde slynget sin arm om hundens hals og lagt sin kind på dens hoved, dets for at benytte det som pude, dets fordi hun vel uvilkårligt søgte nogen varme i den bidende kulde. Hun udstødte sagte klagelyde – det var som et såret dyrs vundeskrig, som stormens suk i den øde vinternat. Hector, der følte sig højlig smigret ved hendes kærtegn og måske – hvem

ved det? – rørt af medfølelse, logrede med sin kraftige hale, men rørte sig ellers ikke, før den spidsede øren og opfangede lyden af mine trin. Med en kort, afbrudt, mistænksom gøen sprang den op som for at forlade sin herskerinde. Både den og jeg stod ubevægeligt stille et øjeblik. Jeg var ikke vis på, om det var rigtigt at gøre det skridt, jeg længtes efter at foretage; og dog kunne jeg ikke udholde at se min dyrebare kusines hidtil så rolige og klare liv forbitret af en lidelse, som jeg troede det stod i min magt at mildne. Men nu kunne Hector ikke længere styre sig og sprang bort fra Phillis, der søgte at holde den tilbage.

"O, Hector, vil nu også du forlade mig!" sagde hun klagende.

"Phillis!" udbrød jeg, idet jeg trådte nærmere hen mod hende. "Phillis, kom ud, De er allerede forkølet, og De har ikke godt af at sidde i den kulde. De ved, hvor ængstelige de alle ville være, hvis de vidste det."

Hun sukkede, men adlød og stod nu foran mig i den ensomme bladløse frugthave. Hendes ansigt var så mildt og så bedrøvet, at jeg ligesom følte, at jeg burde bede hende om forladelse for mine bydende ord.

"Undertiden synes huset mig så trangt, og som barn sad jeg så ofte herude. Det var meget venligt af Dem, men det var ikke nødvendigt at hente mig. Jeg bliver ikke så let forkølet."

"Gå med mig her ind i laden, Phillis. Jeg har noget at sige Dem, og jeg kan ikke holde ud at stå i denne kulde, selv om De kan."

Jeg tror, at hun gerne ville have løbet bort igen, men hun havde ikke kraft til det. Hun fulgte mig kun nødigt, det så jeg nok. Laden duftede af høet, og det var varmere derinde end udenfor. Da vi var kommet derind, stillede jeg mig lige i døren

og tænkte på, hvorledes jeg vel bedst skulle begynde. Til sidst gik jeg lige løs på sagen.

"Jeg må af mere end én grund passe på, at De ikke forkøler Dem; bliver De syg, vil Holdsworth blive så ængstelig og ulykkelig over det –"

Hun kastede et gennemtrængende blik på mig og drejede hovedet bort med en lille, utålmodig bevægelse. Havde hun kunnet det, var hun løbet bort, men jeg spærrede udgangen. Lige så godt springe i det som krybe i det, tænkte jeg, og fortsatte hurtigt:

"Han talte så meget om Dem, lige førend han rejste – den aften, da han havde været her, De ved – og De havde givet ham de blomster."

Hun løftede sine hænder i vejret for at skjule sit ansigt, men nu hørte hun efter, – hun var lutter øre.

"han har aldrig før talt meget om Dem, men den pludselige rejse åbnede hans hjerte, og han sagde mig, hvor højt han elskede Dem, og hvorledes han håbede, at De skulle blive hans hustru, når han kom hjem."

"O nej, ti stille, Paul," sagde hun med hæs og hviskende stemme, efter at hun et par gange havde gjort forgæves forsøg på at afbryde mig. Nu lagde hun sin hånd på ryggen; hun havde drejet sig helt om og følte efter min. Hun gav den et blidt, dvælende tryk; derpå skjulte hun sit ansigt i begge sine hænder og græd stille, rolige tårer. Jeg forstod hende ikke straks, og frygtede for, at jeg havde taget aldeles fejl og kun bedrøvet hende. Jeg trådte hen til hende.

"O, Phillis! Det ger mig så ondt – jeg troede, at De måske gerne ville høre det; han talte med så megen følelse, som om

han virkelig elskede Dem så højt, og ... jeg troede nu engang, at det kunne glæde Dem."

Hun løftede sit hoved i vejret og så på mig. Hvilket blik! Skønt hendes øjne hang fulde af tårer, udtrykte de en næsten himmelsk lyksalighed; om hendes fine mund spillede et henrykt smil; den yndigste rødme dækkede hendes kinder; men som om hun var bange for, at hendes ansigt sagde for meget, at det udtrykte mere end den taknemmelighed imod mig, som hun søgte at give ord, skjulte hun det næsten øjeblikkelig igen. Så var det da ganske rigtigt, så var min gisning altså velgrundet! Jeg bestræbte mig for at huske noget mere af, hvad han havde sagt, og fortælle hende det, men hun standsede mig på ny.

"O nej, ti stille, Paul!" sagde hun. Hun holdt endnu hænderne for ansigtet. Et minut efter tilføjede hun med lav stemme: "Tak, Paul, jeg tror ikke, jeg vil høre mere – jeg mener ikke, at jeg har – at jeg ikke er Dem meget forbunden – men – men – jeg tror, jeg hellere til høre det øvrige af ham selv, når han kommer tilbage."

Og derpå græd hun endnu lidt, men på en ganske anden måde end før. Jeg sagde ikke mere, men ventede på hende. Efterhånden drejede hun sig om imod mig – men uden at se på mig; og idet hun lagde sin hånd i min, ret som var vi to børn, sagde hun:

"Vi gør bedst i at gå hjem nu – jeg ser vel ikke ud, som om jeg har grædt, gør jeg?"

"De ser ud, som om De havde en slem forkølelse," var hele det svar, jeg gav.

"O, men nu – nu har jeg det fuldkommen godt, jeg fryser bare lidt; men jeg bliver nok varm, hvis jeg løber lidt stærkt til. Kom her, Paul."

Så løb vi da, hånd i hånd, indtil hun, netop som vi nåede husets dørtrin, standsede og sagde:

"Hør, Paul, vi vil ikke mere tale om *det*."

Fjerde del

Da jeg gik derover påskedag, hørte jeg sladdersøstrene i kapellet – der ganske glemte deres mørke spådomme tre måneder tidligere – sige tante behageligheder for hendes datters blomstrende udseende. Og jeg betragtede Phillis og undrede mig ikke over deres ord. Jeg havde ikke set hende siden anden juledag. Jeg var taget fra Hope Farm nogle få timer efter, at jeg havde fortalt hende den nyhed, der hurtigt havde skænket hendes hjerte forøget liv og kraft. Mindet om vor samtale i laden stod levende for mig, da jeg betragtede hende efter den bemærkning, der blev gjort om hendes sunde, friske udseende. Vore øjne mødtes med et udtryk af gensidig forståelse. Hun rødmede og vendte sig bort i det samme. Hun syntes i de første par timers tid, vi var sammen, at være sky for mig, og jeg var lidt ærgerlig til mode over, at hun med vilje undgik mig efter min lange fraværelse. Jeg var gået lidt uden for stregen ved at være så åbenhjertig mod Phillis – ikke at jeg havde fået noget pålæg om at holde hemmeligt eller i mindste måde lovet Holdsworth at tie stille med, hvad han havde sagt; men jeg blev undertiden noget urolig ved tanken om, hvad jeg havde gjort i min bevægelse over at se Phillis så syg og bedrøvet. Jeg havde i sinde at fortælle Holdsworth det hele, når jeg næste gang skrev til ham, men da jeg var kommet halvvejs ind i drevet, sad jeg nølende med pennen i hånden. Jeg havde større betænkelighed ved at røbe, hvad jeg havde opdaget eller gættet angående Phillis' hemmelighed, end ved at gentage for hende, hvad han havde sagt. Jeg mente ikke at have nogen ret til at fortælle ham,

hvad jeg troede – at hun elskede ham inderligt og havde taget sig hans bortrejse så nær, at hendes helbred led under det. Og dog, for at forklare, hvad jeg havde gjort ved at fortælle hende, hvad han havde sagt om hende hin sidste aften, måtte jeg nødvendigvis komme frem med mine grunde, og jeg besluttede derfor at tie ganske stille. Ligesom hun havde sagt til mig, at hun helst ville høre den tydelige og fuldstændige erklæring af ham selv, således skulle han have den glæde at lukke den ømme, søde tilståelse fra hendes bly læber. Jeg ville ikke røbe mine gisninger, mine formodninger, min næsten visse kundskab om hendes hjertes tilstand. Jeg havde fået to breve fra ham, efter at han var kommet ind i sine nye forretninger; de var lutter liv og kraft; men i hvert af dem var der en usædvanlig varm hilsen til Hope Farm; og da Phillis var nævnt særskilt, så man, at hun stod afsondret og for sig i hans erindring. Disse breve havde jeg sendt til præsten, for jeg var vis på, at han ville synes godt om at læse dem, selv om han aldrig havde kendt brevskriveren, fordi de var affattet i et så godt og malerisk sprog, at de ligesom bragte et pust fra den fremmede luft ind i hans snævre liv. Jeg tænkte lidt på, om der vel var nogen stilling eller forretning, hvor præsten ikke, åndelig talt, ville have været på sin hylde, om han var blevet kaldet til den. Han ville være blevet en udmærket ingeniør, ved jeg; og han sværmede for søen som så mange andre, der er bundet til landjorden, men for hvem det store dyb var et hemmelighedsfuldt trylleri. Han læste juridiske bøger med velbehag, og da han engang havde lånt "*De Lolme, om den engelske forfatningsret*" eller en lignende titel, talte han om jura på en måde, så jeg langt fra kunne følge med ham. Men for at vende tilbage til Holdsworths breve, så havde præsten, da han

sendte mig dem tilbage, skrevet en liste over spørgsmål, der var faldet ham ind under læsningen, og som jeg skulle vedlægge mit svar til Holdsworth, indtil jeg kunne bringe en umiddelbar brevveksel til veje mellem de to. Således stod sagerne med hensyn til den fraværende, da jeg aflagde mit besøg på gården i påsken, og fandt Phillis så sky og tilbageholden imod mig, som jeg før omtalte. Jeg syntes, det var utaknemmeligt af hende; for jeg var ikke ganske vis på at have gjort klogt i at sige hende, hvad jeg havde sagt. Jeg havde begået en fejl eller måske en dumhed, og det ene og alene for hendes skyld – og så var hun meget mindre venlig imod mig end ellers. Denne lille tilbageholdenhed varede kun nogle få timer. Jeg tror, at så snart hun følte sig ganske vis på, at jeg hverken med ord eller miner hentydede til den ene genstand, som var fremherskende i hendes tanke, kom hun tilbage til sin gamle søsterlige fortrolighed imod mig. Hun havde meget at fortælle mig om sine egne private interesser, om hvordan Hector havde været syg, og hvor ængstelige de alle havde været for den, og hvorledes den efter en lille debat mellem hendes fader og hende, som det begge gjorde lige meget ondt at se den gamle hunds lidelser, var blevet "taget med i husbønnen", og hvorledes den var begyndt at blive bedre lige fra dagen efter, og derefter ville hun have ledet mig ind på en samtale om den rette bøns magt, og om særligt forsyn, og jeg ved ikke hvad; men jeg gjorde mig så stædig som deres gamle karrehest og nægtede at gå et skridt i den retning. Derpå talte vi om hendes kyllinger, og hun viste mig de bedste liggehøner og fortalte mig mange småtræk af fjerkræets liv og færden, og så gik vi til skoven på den anden side af "Asketræsmarken", og vi søgte begge efter de

første primula og bladenes friske grønne krusede løv. Hun var ikke bange for at være alene med mig efter den første dag. Jeg har aldrig set hende så elskelig, så glad til mode. Hun vidste vel næppe selv, tror jeg, hvorfor hun var så glad. Jeg kan se hende, som hun står under de knopskydende grene på de grå træer, der for hver dag syntes at antage en stærkere tone af grønt, med sin stråhat faldende tilbage ned over nakken, med hænderne fulde af fine skovblomster, uden at ane min beskuen, med sin opmærksomhed ganske henvendt på at narre en lille fugl i busken tæt ved. Hun kunne nemlig fløjte og svare de forskellige fugle, hvis sang og hele levevis hun vidste bedre besked med end nogen som helst anden, jeg har kendt. Hun havde ofte gjort det, når jeg bad hende om det, sidste forår; men i år kvidrede hun og fløjtede og slog triller ganske som de, ud af sit glade hjertes hele fylde. Hun var mere end nogensinde sin faders øjesten; hendes moder skænkede hende både hendes egen del af moderkærligheden og den del, som den lille døde broder skulle have haft. Jeg har ofte set tante fæste et langt drømmende blik på Phillis og derpå mumle ved sig selv, hvor hun dog mere og mere kom til at ligne John, og med dumpe klagende lyde og sagte hovedrysten søge at berolige den smertelige følelse af tabet, som hun aldrig kunne glemme i denne verden. De gamle tjenestefolk nærede den stumme loyale hengivenhed for husets barn, der er så almindelig hos almuesfolk, men som sjældent giver sig udtryk. Min kusine Phillis var som en rose, der har udfoldet alle sine friske, fine blade på solsiden af et mod vinden skærmet ensomt hus. Jeg har læst et sted i en bog om en mø, som "der ingen var til at rose, og meget få til at elske". Jeg ved ikke, hvorledes det var,

men disse ord mindede mig altid om Phillis; og dog passede de ikke ganske på hende. Jeg har aldrig hørt hende blive rost, og uden for husets snævre kreds var der meget få til at elske hende; men skønt ingen tydeligt gav sit bifald til kende, handlede hun altid ret i sine forældres øjne, ledet af sit kærlige hjerte og sin medfødte gode forstand. Holdsworths navn nævntes aldrig imellem os, når vi var alene, men jeg havde, som sagt, sendt hans breve til præsten, og mere end én gang begyndte denne at tale om vor fraværende ven, når han sad og røg sin pibe efter endt dagværk. Så bøjede Phillis sit hoved lidt ned over sit arbejde og lyttede i tavshed.

"Jeg savner ham mere, end jeg havde tænkt – uden fornærmelse mod Dem, Paul. Jeg sagde engang, at hans selskab var som at tage sig en rus, det var, før jeg kendte ham. For nogle mænds tanke fremstiller enhver ting sig så stærkt, og de udtaler sig overensstemmende med dette; det var tilfældet med ham. Og jeg tænkte i mit censorkalds forfængelighed, at hans ord ikke var sanddru; de ville ikke have været det, hvis *jeg* havde brugt dem, men de var det hos en mand med hans ejendommelige opfattelse. Jeg kom til at tænke på, hvilket mål det var, jeg havde målt ham med, dengang broder Robinson var her i torsdags og sagde til mig, at et stakkels lille citat, som jeg kom med af Virgil, smagte af forfængelig og hedensk tale. Han gik så vidt, at han påstod, at ved at lære andre sprog end vort eget, handlede vi stik imod Vorherres vilje, da han sagde ved Babelstårnets bygning, at han ville forvirre deres sprog, så at de ikke skulle forstå hinandens tale. Som broder Robinson var over for mig, således var jeg over for Holdsworths lyse hoved og raske tale."

Den første lille sky, der forstyrrede min fred, kom i skikkelse af et brev fra Canada, hvori der fandtes et par sætninger, som foruroligede mig mere, end de burde have gjort, når man blot skulle dømme efter de ord, der var brugt. Det hed nemlig: "Det ville blive kedeligt nok for mig her på dette afsides sted, hvis jeg ikke havde sluttet venskab med en fransk canadier ved navn Ventadour. Han og hans familie er det mig en stor trøst at kunne ty til i de lange aftener. Jeg har aldrig hørt så yndig vokalmusik som disse Ventadours drenges og pigers flerstemmige sange; og det fremmede element, som de har bibeholdt i deres væsen og levemåde, minder mig om nogle af mit livs lykkeligste dage. Den næstældste datter Lucille ligner påfaldende Phillis Holman". Forgæves sagde jeg til mig selv, at det sandsynligvis var denne lighed, som bragte ham til at finde så megen glæde ved omgangen med familien Ventadour. Forgæves sagde jeg til min opskræmte tanke, at intet kunne være naturligere end denne fortrolighed, og at der intet tegn var til, at den kunne lede til følger, som burde forurolige mig. Jeg havde en anelse og jeg var urolig; og jeg kunne ikke ræsonnere det bort. Jeg tror nok, at min anelse forstærkedes ved den tvivl, som trængte sig ind på mit sind, om jeg havde gjort rigtigt i at gentage Holdsworths ytringer for Phillis. Hendes livlige glæde i denne sommer var iøjnefaldende forskellig fra de tidligere dages rolige tilfredshed. Når jeg, idet jeg tankefuldt lagde mærke til dette, mødte hendes øje, blev hun blussende rød, gættende, at jeg tænkte på vor fælles hemmelighed. Hun slog sine øjne til jorden, som om hun næppe kunne finde sig i, at jeg skulle se den glans, som kærligheden tændte i dem. Og dog tog jeg atter sagen under

overvejelse, og trøstede mig selv med den betragtning, at hvis denne forandring var grundet i andet end min sygelige indbildning, måtte hendes fader og moder have bemærket den; men de blev ved at leve i rolig ubevidsthed og uforstyrret fred.

En forandring i mit eget liv forestod nu med det første. I juli måned var mit arbejde ved jernbanen færdigt, og jeg skulle vende hjem til Birmingham, hvor der allerede var sørget for en plads til mig i min faders gode forretning. Men førend jeg forlod egnen, blev det en aftale mellem os alle, at jeg skulle aflægge et besøg på nogle uger på Hope Farm. Min fader syntes lige så godt om denne plan som jeg selv; og de kære mennesker på gården talte ofte om alt det, vi skulle gøre, og alt det, vi skulle se, mens jeg var derude. Min mangel på klogskab ved at have fortalt "dette her" (under disse tvetydige ord skjulte jeg den ufornuftige meddelelse, jeg havde givet Phillis) var det eneste, som gjorde min forudfølelse af fornøjelsen noget afbræk.

Deres måde at leve på var alt for simpel, til at mit komme skulle gøre den ringeste forstyrrelse i det. Jeg kendte mit værelse som en søn af huset. Jeg vidste, hvor regelmæssigt deres liv gik, og at man ventede, at jeg ville passe ind i det som en af familien. En dyb sommerfred hvilede over stedet; i den varme, sollyse luft hørte man insekternes summen tæt ved sig, lidt længere borte lyden af menneskestemmer ude i marken, og allerlængst i det fjerne den dæmpede larm af vognene på landevejene. Heden var for stærk til, at fuglene ville synge; kun nu og da hørte man skovduerne i træerne hinsides "Asketræsmarken". Køerne stod i dammen til knæene og slog med halen for at jage fluerne bort. Præsten stod ude på kløvermarken, uden hat og halstørklæde, uden frakke og vest,

pustende og smilende. Phillis var forrest i rækken af gårdens folk, som vendte det duftende hø med afmålte bevægelser. Hun gik til enden – til hækken, satte derpå sin rive fra sig og bød mig søsterligt og hjerteligt velkommen. "Tag rask fat, Paul!" sagde præsten; "vi må lægge beslag på alles hænder i dag for at udnytte solskinnet. "Hvadsomhelst din hånd finder at gøre, det gøre du af al din formue." Det vil være sundt oven på det evige jernbanearbejde; og jeg finder altid selv min bedste hvile i en afveksling af arbejde."

Så tog jeg da ufortrødent fat og fulgte lige bag efter Phillis; det var en slags primitiv rangforordning; drengen, som skræmte spurvene fra frugttræerne, var bagerst i rækken. Vi helmede ikke, før solen var gået rød ned bag fyrretræerne, som kantede den store fælled. Så gik vi hjem til nadver – til aftenbøn – til sengs; en enkelt fugl blev ved at synge til langt ud på natten, som jeg kunne høre gennem mit åbne vindue, og i det tidligste morgengry begyndte hønsene deres kaglen og putren.

Jeg havde selv taget det nødvendigste tøj med mig, og det øvrige skulle sendes med fragtmanden. Han bragte det til gården betids den morgen og havde tillige et par breve med, som var kommet, efter at jeg var taget bort. Jeg stod og talte med tante i dagligstuen – om hvordan min moder lagde dej, kan jeg huske; tante spurgte mig ud, så jeg blev hende svar skyldig, – da en at folkene kom ind med brevene, og jeg skulle betale fragtmanden, før jeg fik tid til at se på dem. Et brev fra Canada! Hvilken umiddelbar indskydelse var det, som gjorde mig så taknemmelig for, at jeg var alene i værelset med min kære, umistænksomme tante? Hvad var det, som bragte mig til i en fart at stikke det i lommen? Jeg ved det ikke. Jeg var ilde til

mode og gav tossede svar, er jeg bange for. Derpå gik jeg op på mit værelse under foregivende af at ville pakke mit tøj ud. Jeg satte mig på sengekanten og åbnede mit brev fra Holdsworth. Det var mig, som om jeg havde læst dets indhold tidligere og vidste nøjagtigt, hvad han havde at sige mig. Jeg vidste, at han skulle giftes med Lucille Ventadour – nej, at han *var* gift; for det var i dag den 5. juli, og han skrev, at brylluppet var berammet til den 29. juni. Jeg kendte alle de grunde, han gav, al den henrykkelse, hvori han svømmede. Jeg holdt brevet ganske løst i mine hænder, stirrede åndsfraværende ud i luften, men så dog en bogfinkerede på den mosgroede stamme af et gammelt æbletræ lige ud for mit vindue, og så moderen komme flagrende ind, for at fodre ungerne – og dog så jeg det ikke, skønt det bag efter forekom mig, som om jeg havde kunnet tegne hvert blad på træet, hver fjer på fuglen. Jeg vaktes til handling ved den muntre lyd af stemmer og trampen at folkene, som kom hjem til middagsmaden. Jeg vidste, at jeg måtte sætte mig til middagsbordet; jeg vidste også, at jeg måtte sige det til Phillis; for i sin egenkærlige lyksalighed, i sit nymodens lapseri, havde Holdsworth tilføjet en efterskrift, hvori han meldte, at han ville sende bryllupskort til mig og nogle andre bekendte i Hornby og Eltham, og til sine "gode venner på Hope Farm". Phillis var sunket ned til at være én blandt flere andre "gode venner". Jeg ved ikke, hvorledes jeg kom over middagsmåltidet den dag. Jeg husker, at jeg tvang mig selv til at spise, og at jeg sludrede væk i én guddommelighed; men jeg husker også præstens forundrede blik. Han var ikke den mand, der tænkte ondt om nogen uden grund; men mangen anden ville have taget mig for drukken. Så

snart jeg nogenlunde passende kunne det, forlod jeg bordet og sagde, at jeg ville spadsere mig en tur.

I førstningen må jeg have søgt at bedøve min tanke ved at ile hurtigt afsted, for jeg var, uden at vide af det, kommet langt ud i den store mose, et godt stykke på den anden side af den gyvelbegroede fælled, jeg kendte så godt, før jeg af træthed nødtes til at sagtne mine skridt. Jeg ønskede – o, så brændende! – at jeg aldrig havde begået den tankeløse fejl, at den ene lille halve times forløbelse kunne slettes ud. Med dette ønske vekslede min vrede mod Holdsworth – med urette, det ved jeg nok. Jeg formoder, at jeg opholdt mig på dette ensomme sted en god times tid eller mere, og derefter begav jeg mig på vejen hjemad med den beslutning, at sige Phillis det hele ved første lejlighed; men jeg havde så lidt mod på at udføre denne beslutning, at, da jeg kom ind i huset, hvor vinduer og døre stod på vid gab i det lummerhede vejr, og så Phillis alene i køkkenet, blev jeg ganske syg af spænding og ængstelse. Hun stod ved køkkenbordet og skar smørrebrød til de sultne arbejdsfolk, der kunne ventes hvert øjeblik, for tunge tordenskyer bredte sig over himlen. Hun så sig tilbage, da hun hørte mine trin.

"De skulle være gået ud i marken og have hjulpet til ved høbjergningen," sagde hun med sin rolige, behagelige stemme. Jeg havde, da jeg kom i nærheden af huset, hørt hende nynne på en salme, og dennes fred syntes nu at hvile over hende.

"Ja, det skulle jeg måske; det ser ud til at blive regn."

"Ja, der er torden i luften. Moder har måttet lægge sig lidt på sengen for et af sine anfald af hovedpine. Siden De nu engang –"

"Phillis," sagde jeg, idet jeg afbrød hende for lige så godt først som sidst at komme til mit egentlige emne, "jeg gik en lang spadseretur for at tænke over et brev, jeg fik i morges – et brev fra Canada. De kan ikke forestille Dem, hvor det har bedrøvet mig." Jeg rakte hende det, idet jeg talte. Hun blegnede lidt, men det var mere som en slags genskin af mit blege ansigt, end fordi hun gjorde sig nogen bestemt tanke ved mine ord. Imidlertid tog hun ikke brevet. Jeg måtte bede hende om at læse det, før hun ganske forstod, hvad jeg ønskede. Hun satte sig noget pludseligt ned, da hun tog brevet i sine hænder, og efter at have bredt det ud på bordet foran sig, hvilede hun panden i sine håndflader, støttede armene på bordet, drejede kroppen lidt til siden og bragte således sit ansigt i skygge. Jeg så ud ad det matte vindue; mit hjerte var så tungt. Hvor fredeligt så ikke alt ud i gården! Hvor stille og tyst var der ikke i hele huset. Tik – tak lød det fra uret oppe på trappegangen. Jeg havde hørt papirets raslen én gang, da hun bladede om. Hun måtte have læst brevet ud. Men ikke en bevægelse, ikke et ord, ikke engang et suk! Jeg blev ved at se ud ad vinduet, med hænderne i lommerne. Jeg gad vidst, hvor lang tid, der i virkeligheden gik – mig forekom den uendelig, uudholdelig. Til sidst vendte jeg mig om og så på hende. Hun må have haft det på følelsen, for hun forandrede sin stilling med en hurtig, rask bevægelse og fæstede sine øjne på mig.

"Se ikke så bedrøvet ud, Paul," sagde hun. "Gør endelig ikke det. Jeg kan ikke tåle det. Der er intet at være bedrøvet for. I det mindste tror jeg det ikke. De har, i ethvert tilfælde, ikke handlet urigtigt."

Jeg følte, at jeg sukkede, men jeg tror ikke, hun hørte mig.

"Og han – det er ikke urigtigt af ham, at han gifter sig, vel? Jeg er vis på, han bliver lykkelig. O, hvor jeg håber det!" Disse sidste ord lød som en klagen, men jeg tror, hun var bange for at gå for vidt i den retning, for hun skiftede tone og fortsatte hastigt: "Lucille – det er vort engelske Lucy, tænker jeg? Lucille Holdsworth! Det er et smukt navn; og jeg håber – nej, hvad var det nu, jeg ville sige? Å, nu ved jeg det. Paul, jeg tror ikke, vi har nødig at tale mere om dette her; husk blot på, ikke at være bedrøvet. De har ikke handlet urigtigt; De har været meget, meget god; og hvis jeg skal gå og se på, at De ser bedrøvet ud, så ved jeg ikke, hvad jeg kunne gøre; – jeg kunne falde rent sammen."

Jeg tror, at hun da var lige ved at gøre det, men uvejret brød netop nu løs lige over huset, lod det til. Hendes moder vågnede af sin slummer og kaldte på Phillis. Folkene kom rendende fra marken, så våde som druknede mus, for at komme under tag. Præsten fulgte efter smilende og ikke ubehagelig til mode ved elementernes rasen; for ved hjælp af strengt arbejde den hele lange sommerdag var den største del af høet kommet godt i hus. Under den hurlumhej, der nu blev, kom jeg et par gange forbi Phillis, der altid havde travlt, og altid, syntes jeg, gjorde, hvad der skulle gøres. Da jeg om aftenen befandt mig alene på mit værelse, begyndte jeg at føle mig lettet og at tro, at det værste var forbi, og at det ikke var så slemt endda. Men de følgende dage var rent elendige. Undertiden troede jeg, at det kun var noget, jeg bildte mig ind, at Phillis syntes at være så forunderlig forandret; for var min tanke velgrundet, måtte sikkert hendes forældre – hendes fader og moder – hendes eget kød og blod – have været de første til at bemærke det. Men de

levede fremdeles i huslig ro og tilfredshed; når noget skulle være, så endda lidt mere fornøjelige end sædvanlig, for "høsten af årets førstegrøde", som præsten kaldte det, havde været ualmindelig rig, og selv de fattigste husmænd havde fuldt op. På tordenvejret fulgte nogle herlige, klare sommerdage, i hvilke alt høet blev bragt ind, og derefter fik vi en stadig, mild regn, så kornet satte aks og græsset kom godt frem på den afmejede eng. Præsten tog sig lidt mere fritid hjemme i dette våde vejr end sædvanlig; stærkt og vedholdende frostvejr var hans vinterferie, disse våde dage efter høslættet hans sommerferie. Vi sad for åbne vinduer, så den friske duft, som den milde regn fremkaldte, fyldte stuen, mens den rolige, uophørlige dryppen på bladene uden for burde have haft den samme dyssende virkning, som enhver anden stadig, blid lyd, såsom møllehjul og springvand, har på glade menneskers nerver. Men to iblandt os var ikke glade. For den enes vedkommende, mig selv, var jeg vis på det. Med hensyn til den anden, Phillis, var jeg – og det var langt værre – usigelig urolig og bekymret. Lige siden hin dag havde hendes stemme i mine øren fået noget nyt, skarpt og ligesom sprukkent ved sig; der var ingen ro i blikket af hendes øjne, og ansigtets farve kom og gik uden nogen udvortes kendelig grund. Lykkelig i sin uvidenhed om, hvad der dog i højeste måde angik ham, bragte præsten sine bøger ud – lærde og klassiske værker. Om han læste og talte til Phillis eller til mig, ved jeg ikke; men da jeg havde en umiddelbar følelse af, at hun ikke var og ikke kunne være opmærksom ved de fredelige ord, der svarede så lidt til stormen i hendes hjerte, tvang jeg mig selv til at høre efter og, om muligt, at forstå.

"Se her!" sagde præsten og gav den gamle, kalveskindsindbundne bog, som han holdt i hånden, et let slag; "i den første bog af *Georgica* taler han om at tromle og vande; lidt længere henne indskærper han os altid at vælge det bedste sædekorn, og råder os til at holde grøfterne rensede; og ingen skotsk landmand kunne give et snildere råd end det, at man skal afmeje de lette enge, mens duggen endnu er på græsset, selv om man skal tage natten til hjælp. Det er alt sammen levende sandhed den dag i dag." Han tog en lineal og gav sig til at slå takt på sine knæ til nogle latinske vers, han læste højt. Jeg formoder, at denne ensformige, syngende læsning har hidset Phillis til en uforholdsmæssig kraftanvendelse, for jeg husker godt, at hendes sytråd sprang hvert øjeblik. Jeg har aldrig senere hørt denne lyd, uden at få en mistanke om, at vedkommende syerske havde en eller anden hjertesorg. Tante, som i ro og mag strikkede på sin strømpe, lagde mærke til grunden til, at Phillis så ofte måtte standse med sin syning.

"Det er dårlig tråd, er jeg bange for," sagde hun i en blid, deltagende tone. Men dette var for meget for Phillis.

"Tråden er dårlig – alting er dårligt – jeg er så træt af det alt sammen!" Og hun lagde sit arbejde fra sig og forlod hastigt værelset. Jeg tror ikke, at Phillis nogensinde i sit liv havde vist så megen heftighed. I mangen en familie ville man ikke have lagt videre mærke til denne tone, dette væsen; men her faldt de med en pludselig overraskelse ned i det smukke, rolige hjem. Præsten lagde bog og lineal ned og skød brillerne op i panden. Moderen så et øjeblik bekymret ud, men snart opklaredes hendes træk, og hun sagde i en forklarende tone:

"Det er vejret, antager jeg. På nogle virker det anderledes end på andre. Jeg får altid hovedpine af det."

Hun rejste sig op for at følge efter sin datter, men betænkte sig på halvvejen og vendte tilbage til sin plads. Den gode, kærlige moder! Hun håbede bedre at kunne skjule det usædvanlige udbrud af heftighed ved at lade som om hun ikke brød sig videre om det. "Bliv ved, fa'er", sagde hun, "det er meget interessant, hvad du der læser om, og selv når jeg ikke ganske forstår det, gør det mig så godt at høre lyden af din stemme." Så fortsatte han da, men mat og uregelmæssigt, og han slog ikke længere takt med linealen til de latinske vers. Da det begyndte at mørknes, hvilket skete tidligt den juliaften, fordi himlen var overtrukket af skyer, kom Phillis sagte tilbage og lod, som om ingenting var sket. Hun tog sit arbejde, men det var alt for mørkt til at sy ret mange sting, og hun lagde det snart fra sig igen. Da så jeg, hvorledes hendes hånd stjal sig ind i hendes moders, og hvorledes denne roligt klappede og kærtegnede den, mens præsten, der lige så fuldt som jeg bemærkede dette ømme, tavse kærlighedssprog, talte videre i en mere fornøjet tone om ting, der dengang visselig interesserede ham ligeså lidt som mig; dette lille træk vil ikke sig så lidt og viser, hvor ganske anderledes dog, når alt kommer til alt, den levende virkelighed optog hans tanke end de gamle romeres landlige sysler, og det uagtet han var landmand med liv og sjæl.

Jeg husker én ting endnu, – et angreb, som Betty rettede mod mig en dag, da jeg kom ind i køkkenet, hvor hun stod og kærnede, og bad hende om at give mig et glas kærnemælk.

"Ved De hvad, fætter Paul," (hun havde optaget familiens vane med at kalde mig fætter Paul), "der er noget i vejen med vor Phillis, og jeg tænker, De må kunne gætte, hvad det er. Hun er såvist ikke den, der ville forse sig på sådan en som Dem," (det var just ikke at smigre mig, men det gav Betty sig heller aldrig af med, end ikke over for dem, hun nærede den højeste agtelse for), "men jeg havde lige så gerne set, at han, denne Holdsworth, aldrig var kommet os på nært hold. Se det er nu sådan, hvad jeg mener."

Men det kom mig ikke så ganske til pas. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulle sige til det blik på tingenes virkelige stilling, som lå i den fiffige piges ord; jeg søgte derfor at affærdige hende ved at lade, som om jeg blev højlig forbavset ved hendes første ytring.

"I vejen med Phillis? Da gad jeg nok vide, hvad du mener, det skulle være; hun ser så blomstrende ud, så det er en lyst."

"Stakkels fyr! De er kun et stort barn, når alt kommer til alt, og De har nok aldrig hørt tale om, at der er noget, der hedder feberblussen. Men De er nok ikke så tosset, som De vil gøre Dem; så bild Dem aldrig ind, at De kan spise mig af med snak om blomster og sådan noget. Hvorfor går hun op og ned ad gulvet i timevis om natten, når hun skulle ligge i sin seng og sove? Jeg ligger i kammeret lige ved siden af og kan så grant høre hende klage sig. Hvorfor kommer hun pustende ind og er færdig at smide sig i den stol der," – hun pegede på en, der stod lige ved døren – "og siger: "Å Betty, giv mig en dråbe vand!" Se sådan er det, hun nu kommer herind, mens hun før altid kom lige så frisk og munter tilbage, som hun gik ud. Hvis han, Deres ven, har holdt hende for nar, så har han meget at svare for; hun er et pigebarn, så sød og så sund som en nøddekerne, og hun er

sin faders øjesten og sin moders med. De må passe mig på denne mr. Holdsworth, for jeg vil ikke finde mig i, at man gør vor Phillis fortræd."

Hvad skulle jeg gøre, hvad skulle jeg sige? Jeg ønskede i ét og samme åndedræt at kunne retfærdiggøre Holdsworth, bevare Phillis' hemmelighed og berolige Betty. Jeg valgte ikke den bedste vej, er jeg bange for.

"Jeg tror ikke, at Holdsworth nogensinde har talt et ord om – om kærlighed til hende i hele sit liv. Jeg er vis på, han ikke har gjort det."

"Ja ja, det er godt nok; men der er øjne, og der er hænder, lige så vel som mund; og et mandfolk har to af den første slags og kun én af den sidste."

"Og hun er så ung; tror du, at hendes forældre ikke ville have set det?"

"Ja når De endelig vil vide det, så siger jeg rent ud: Nej. De har kaldt hende for "barnet" så længe – "barnet" er alletider deres navn for hende, når de taler om hende imellem sig selv, som om aldrig nogen før de havde haft et dæggelam – at hun er blevet fuldt voksen lige for deres øjne, og de bliver dog ved at betragte hende, som om hun ikke var kommet ud af svøbet endnu. Og har De nogensinde hørt, at et mandfolk er blevet forelsket i et pattebarn i svøbet?"

"Nej!" sagde jeg halvt leende. Men hun vedblev så alvorligt som en dommer:

"Ja, ser De, De ler, bare ved at tænke på det; og jeg er vis på, at skønt præsten ikke er af de lattermilde, så ville han dog have trukket på smilebåndet ved at forestille sig, at nogen kunne forelske sig i barnet. Hvor er det, Holdsworth er rejst hen?"

"Til Canada," sagde jeg kort.

"Å, Canada mig her og Canada mig der," svarede hun vrippent. "Sig mig, hvor langt han er henne, i stedet for at komme med Deres kragemål. Er han to dages rejse herfra? Eller tre? Eller en uges?"

"Han er meget længere borte – tre ugers rejse i det mindste," råbte jeg i fortvivlelse. "Og han er enten gift eller lige ved at blive det. Der har du det!"

Jeg ventede et nyt udbrud af vrede. Men nej; sagen var alt for alvorlig. Betty satte sig ned og var ganske tavs i flere minutter. Hun så så ulykkelig og nedslået ud, at jeg ikke kunne lade være at blive ved og skænke hende lidt af min fortrolighed.

"Det er fuldkommen sandt, hvad jeg sagde. Jeg ved, at han aldrig har sagt et ord til hende. Jeg tror, at han holdt af hende, men nu er det alt sammen forbi. Det bedste, vi kunne gøre – det bedste og kærligste mod hende – og jeg ved, at du elsker hende, Betty –"

"Jeg har vugget hende på mine arme; jeg gav hendes lille broder den sidste mundfuld mad, han fik her på Jorden," sagde Betty, idet hun førte forklædet til øjnene.

"Vel! lad hende ikke mærke, at vi gætter hendes sorg; desto snarere vil hun forvinde den. Hendes fader og moder gætter den ikke engang, og vi må lade, som om vi heller ikke gjorde det. Det er nu for sent at gøre noget som helst."

"Jeg skal aldrig lade mig mærke med noget; jeg ved ingenting. Jeg har selv kendt sand kærlighed i mine unge dage. Men jeg ville ønske, at han aldrig havde sat sin fod inden for vor dør, med samt hans "å, lille Betty," her og "å, lille Betty," der, og hans

drikken sødmælk hver dag, som om han var en kat. Jeg kan ikke udstå sådan noget lumskeri."

Jeg mente, det var lige så godt, hun fik luft ved at skænde på Holdsworth; hvis det var usselt og forræderisk af mig, så fik jeg min straf for det øjeblikkeligt.

"Ja, de mandfolk skulle have skam for deres lumskeri. Og der er dem, der gør det så glat og slesk som en kattekilling. Bliv De bare ikke af den slags! Ikke for det, at De egentlig har gaver for det; for der er ikke sådan noget kønt ved Dem, hverken af skabelon eller af ansigt; og man måtte da være født i går, om man skulle lade sig bedåre at Deres tale, om den ellers kan gøre nogen fortræd."

En knøs på nitten-tyve år føler sig ikke smigret ved sådan en ligefrem udtalelse, selv når den kommer fra den ældste og grimmeste af hendes køn; og jeg var grumme glad ved at kunne forlade dette emne ved gentagne pålæg om at tie stille med Phillis' hemmelighed. Betty endte vor samtale med følgende udbrud:

"Å, De er et tossehoved, med alt det De er i familie med præsten; bilder De Dem ind, at jeg ingenting kan se, når jeg ikke har Deres briller på? Jeg giver Dem lov til at skære tungen ud på mig og slå den fast på ladeporten til advarsel for alle skader, om jeg skal lade mig mærke med noget enten for hende eller for nogen af dem, der er hendes, som Bibelen siger. Nu da De har hørt mig tale med Skriften, vil De vel slå Dem til tåls og lade mig beholde mit køkken for mig selv!"

I alle disse dage, fra den 5. til den 17. juli, må jeg have glemt, hvad Holdsworth havde skrevet om at ville sende kort. Og dog tror jeg, at jeg ikke rent kan have glemt det, men da jeg nu

engang havde fortalt Phillis om brylluppet, må jeg have betragtet denne forsendelse af kort som noget ganske betydningsløst. I alt fald blev jeg overrasket, da de endelig kom. Den såkaldte *Penny-Post*–reform var kort i forvejen trådt i kraft; men den uophørlige strøm af breve og billetter, som nu til dags vælter ind i næsten ethvert hus, havde da endnu ikke begyndt sit løb, i det mindste ikke i denne afsides egn af landet. Der var et postkontor i Hornby, og en gammel karl, som stoppede de få breve, der kom, rundt omkring i sine lommer, som han bedst kunne, gik som postbud til Heathbridge og nabolag. Jeg har ofte mødt ham på stier og veje derude og spurgt ham om breve. Somme tider har jeg truffet ham siddende op mod et gærde og så har han bedt mig om at læse en adresse for ham, når den var så utydeligt skrevet, at han ikke engang ved hjælp af sine briller kunne stave sig igennem den. Når jeg så spurgte ham, om han havde noget brev til mig eller til Holdsworth (han brød sig ikke meget om, hvem han gav brevene, når han bare blev af med dem, så han kunne komme hjem igen), gav han altid det uforanderlige og forsigtige svar, at "det troede han nok"; hvorpå han gav sig til at rage i brystlommerne, i vestelommerne, i bukselommerne og – som sidste tilflugt – i skødelommerne, og når han så min skuffelse, trøstede mig med, at "denne gang har hun ladet være, men hun skriver nok i morgen"; – "hun" skulle være en eller anden tænkt kæreste.

Jeg havde undertiden set præsten komme hjem med et brev, som han havde fundet liggende til sig i Heathbridge eller på posthuset i Hornby. Et par gange huskede fragtmanden på, at han havde fået et brev til "herren" af det gamle postbud, som han havde mødt undervejs. Jeg antager, at det var en halv snes

dage efter min ankomst til gården og min samtale med Phillis, da hun stod ved køkkenbordet og skar smørrebrød, at præsten en dag ved middagsbordet med ét sagde:

"Det er sandt, jeg har et brev i lommen; giv mig min frakke, Phillis." Vejret var stille og lummert, og for at have det lidt køligere og mageligere, sad præsten i skjorteærmer. "Jeg gik over til Heathbridge om det skrivepapir, de har sendt mig og som ødelægger alle mine penne – og der lå et brev til mig, det var ikke betalt, – og de ville ikke gerne betro det til gamle Zekiel. Nå, her er det! Nu skal vi høre nyt fra Holdsworth; jeg syntes, jeg ville gemme det, til vi alle var samlet."

Mit hjertes slag syntes mig at standse, og jog bøjede hovedet ned over min tallerken uden at vove at se op. Hvad ville der ske? Hvad bestilte Phillis? Hvorledes så hun ud? Et øjebliks ængstelige tvivl – og han talte igen.

"Men hvad er dog dette her? Der er to visitkort med hans navn på, ikke en smule skrevet! Nej, det er ikke hans navn på dem begge to. *Mrs.* Holdsworth! Den unge mand er gået hen og blevet gift."

Jeg løftede hovedet i vejret ved disse ord; jeg kunne ikke lade være at se på Phillis, blot for et øjeblik. Det forekom mig, som om hun havde iagttaget mit ansigt og væsen. Hendes ansigt var dækket med en brændende rødme; hendes øjne var tørre og skinnende; men hun talte ikke; hendes læber var presset så tæt sammen, at det så ud, som om hun var bange for, at et ord eller en lyd skulle undslippe dem. Tantes ansigt udtrykte overraskelse og nyfigenhed.

"Nej, hvem skulle dog have troet det!" sagde hun. "Han har ikke ventet længe med at fri. Nå, jeg ønsker ham ret af hjertet til

lykke. Lad mig se – var det ikke i oktober, han rejste –"

"Vidste De noget om det før nu?" spurgte præsten og vendte sig lige om imod mig, overrasket, tror jeg, ved min tavshed, – men næppe anende uråd endnu

"Jeg vidste – jeg havde hørt – noget. Det er med en ung dame i Canada af fransk familie," vedblev jeg, idet jeg tvang mig selv til at tale; "hendes navn er Ventadour."

"Lucille Ventadour!" sagde Phillis med skarp, skurrende stemme.

"Så du har også vidst det!" udbrød præsten.

Vi talte begge på én gang. Jeg sagde: "Jeg hørte, at der var al rimelighed for, at – og jeg fortalte Phillis det." Hun sagde: "Han er gift med Lucille Ventadour, af fransk familie, fra St. Maurice, ikke sandt." Jeg nikkede. "Paul fortalte mig det, – mere vidste vi ikke, vel? Så du noget til Howsons, fa'er, da du var i Heathbridge?"

Og hun tvang sig til at tale mere, end hun havde gjort i mange dage, og gjorde mange spørgsmål og bestræbte sig for, kunne jeg mærke, at holde samtalen borte fra det ene emne, som det var hende en smerte at dvæle ved. Jeg havde mindre magt over mig selv, men søgte at følge i hendes fodspor. Jeg var ikke så optaget af samtalen, at jeg ikke kunne se, at præsten var urolig og forvirret; imidlertid hjalp han Phillis i hendes bestræbelser for at forhindre tante i at vende tilbage til dagens store nyhed og stadigvæk komme med nye forundringsudråb. Men forresten var vi alle mere eller mindre bragt ud af vor vante ligevægt. Hver dag, hver time, bebrejdede jeg mig selv mere og mere min dumme tjenstfærdighed. Havde jeg bare holdt min tossede mund den ene lille halve time! Havde jeg bare ikke haft

sådan et hæsblæsende hastværk med at gøre noget for at lette hendes smerte! Jeg kunne gerne have rendt mit dumme hoved mod væggen i mine samvittighedsnag. Dog – alt, hvad jeg nu kunne gøre, var at støtte den kække pige i hendes bestræbelser for at skjule sin skuffelse og bevare sin jomfruelige hemmelighed. Men jeg syntes, at den middag aldrig fik ende. Jeg led for hende, endnu mere end for mig selv. Indtil nu var alt, hvad jeg hørte i denne lykkelige familie, jævn og sanddru tale. Havde vi noget at sige, så sagde vi det; foretrak nogen af os, eller vi alle, at tie, havde der ikke været tvungne, krampagtige forsøg på at tale, blot for at tale eller for at holde påtrængende tanker borte.

Endelig rejste vi os da fra vore pladser, og beredte os til at gå hver til sit; men for de fleste af os var nydelsen og interessen ved det daglige arbejde borte. Præsten stod tavs og så ud ad vinduet, og da han mandede sig op til at gå ud i marken, hvor folkene var på arbejde, var det med et suk, og han søgte at vende sit urolige ansigt bort, idet han gik forbi os på sin vej til døren. Da han var gået, var det som om Phillis nu troede sig ubemærket, og hendes ansigt antog for et øjeblik et sønderknust, smertefuldt udtryk. Der kom atter liv i hende, da hendes moder talte til hende, og hun skyndte sig afsted, for at besørge et ærinde, som tante pålagde hende. Da vi to nu var ene i værelset, vendte tante tilbage til Holdsworths giftermål. Hun hørte til den slags mennesker, der holdt af at se en ting fra alle mulige sider, og tabe sig i betragtninger over, hvad der sandsynligvis ville eller muligvis kunne være sket, hvis osv. – og ved middagsbordet havde hun ikke fået lov til at styre sin lyst i så henseende.

"Nej, når jeg tænker på, at Holdsworth er gift! Jeg kan ikke komme mig af min forbavselse, Paul. Ikke for det, han var jo en køn ung mand! Men jeg kan ikke lide hendes navn; det klinger så fremmed. Å, sig det igen for mig! Tak! – Jeg vil da håbe, hun ved, hvordan hun skal passe på ham, på engelsk vis. Han har ikke noget stærkt helbred, og sørger hun ikke for, at hans undertøj bliver godt afdampet, så er jeg bange for hans gamle hoste."

"Han sagde altid, at han efter den feber var stærkere, end han nogensinde før havde været."

"Ja, han kunne gerne tro det, men jeg har nu sådan mine egne tanker, han var en meget behagelig ung mund, men han kunne så dårligt finde sig i at blive ordentligt plejet. Han blev træt af at lade sig kæledægge, som han kaldte det. Jeg håber, de snart kommer tilbage her til England, så er der bedre udsigter for hans helbred. Jeg gad vidst, om hun taler engelsk; men det er sandt, hun kan jo tale fremmede sprog som ingenting, har jeg hørt præsten sige."

Og således vedblev vi at tale sammen i nogen tid, indtil hun blev døsig ved sit strikketøj i den lummerhede sommeraften; og jeg stjal mig bort for at gå mig en tur, for jeg trængte til ensomhed, for at tænke over tingene og, ak! for at gøre mig selv de bitreste bebrejdelser.

Jeg slentrede langsomt af sted, så snart jeg var nået ind i skoven. Hist og her hvirvlede bækken sig larmende og boblende om en stor sten eller roden af et gammelt træ; andre steder gled den glat og klar hen over grus og sten. Ved en sådan bæk stod jeg stille en halv time eller vistnok længere og tabte mig i betragtninger over, hvad jeg vel kunne gøre, for at hjælpe på den

nuværende tingenes tilstand, alt mens jeg tankeløst kastede småsten og affaldne kviste i vandet. Naturligvis var alle mine betragtninger til ingen nytte, og til sidst nåede den fjerne lyd af hornet, der bliver blæst i for at kalde folkene i marken fra arbejde, mine øren og sagde mig, at klokken var seks, så at det var på tide, jeg vendte hjemad. Snart derefter opfangede jeg enkelte toner af folkenes aftensalme. Idet jeg skråede over Asketræsmarken, fik jeg i nogen afstand øje på præsten, der stod og talte med en mand. Jeg kunne ikke høre, hvad de sagde, men jeg så en utålmodig, afvisende bevægelse af den første, som gik hurtigt bort og øjensynlig var hensunket i sine egne tanker; for skønt han ikke var tyve skridt fra mig, idet han gik forbi mig, lagde han slet ikke mærke til mig. Han tilbragte aftenen på en måde, der var endnu værre end den om middagen. Han var tavs, nedslået og pirrelig. Stakkels tante var i den yderligste forlegenhed over denne usædvanlige sindsstemning hos sin mand; selv befandt hun sig ikke vel og led af den overordentlig stærke og trykkende varme, der gjorde, at hun var mindre snaksom end ellers. Phillis, som ellers altid var så mild og blid, så fuld af ærbødig ømhed mod sine forældre, syntes nu ikke at lægge mærke til sagernes usædvanlige tilstand, men talte til mig, til enhver, om ligegyldige ting, uden at agte på sin faders alvorlige pande eller sin moders forvildede blikke. Men engang faldt mine øjne på hendes hænder, der var skjult under bordet, og jeg kunne se den fortvivlede, lidenskabelige måde, hun vred dem på, så kødet blev ganske hvidt. Hvad kunne jeg gøre? Jeg talte til hende, som jeg så, hun ønskede; mørke rande omgav hendes blå øjne, hendes blik havde et underligt dunkelt lys, kinderne

var unaturligt røde, men læberne var blege og tørre. Jeg undrede mig over, at andre ikke kunne læse disse tegn lige så tydeligt som jeg. Men måske gjorde de det; efter hvad der senere skete, må jeg tro, at præsten gjorde det.

Stakkels tante! Hun tilbad sin mand; og de udvortes tegn på hans tro lå mere åbne for hendes enfoldige hjerte, end datterens. Da der var gået en kort tid, kunne hun ikke længere holde det ud. Hun rejste sig og, idet hun blidt lagde sin hånd på hans brede, foroverbøjede skulder, sagde hun:

"Hvad er der i vejen, fader, er der noget galt på færde?"

Han fo'r op, som af en drøm. Phillis hang med hovedet og kunne næppe trække vejret i sin skræk over det svar, hun frygtede. Men han så sig om med et svævende blik, vendte sit brede, kloge åsyn mod sin ængstelige hustru, tvang sig til at smile og tog hendes hånd på en måde, der beroligede hende.

"Jeg gør mig selv bebrejdelser, min kære. Jeg lod mig overvinde af min vrede taften. Jeg vidste næppe, hvad det var, jeg gjorde; men jeg jog Timothy Cooper bort. Han har ødelagt mig Ribstone-æbletræet, der står i det østre hjørne af haven, han har gået hen og stablet den ulæskede kalk, vi skulle bruge til istandsættelsen af staldmuren, lige klods imod stammen af træet, den klodrian! Det er ødelagt i bund og grund – og det var så fuldt af æbler!"

"og Ribstone-æbler er så sjældne," sagde tante deltagende.

"Ja! Men Timothy er ikke rigtig ved sin forstand, og han har både kone og børn. Såre ofte havde han ærgret mig, når jeg så hans sløseri, men jeg havde båret det frem for Vorherre og søgt at bære over med ham. Men nu vil jeg ikke længere finde mig i

det, nu er min tålmodighed bristet. Og i dag har jeg sagt ham hans tjeneste op. Kone, vi vil ikke tale mere om det."

Han tog hendes hånd blidt bort fra sin skulder og berørte den med sine læber, men faldt tilbage i en lige så dyb, omend ikke slet så barsk tavshed som før. Jeg kan ikke sige hvorfor, men denne lille samtale mellem hendes fader og moder syntes at berøve Phillis al hendes kunstige styrke. Nu talte hun ikke længere, men stirrede ud ad vinduet på den store, rolige måne, der bevægede sig langsomt over tusmørkets himmel. Én gang troede jeg at se hendes øjne fulde af tårer; men hvis så var, standsede hun dem og rejste sig med livlighed, da hendes moder, træt og modfalden, straks efter bønnen foreslog at gå til sengs. Vi sagde alle godnat, hver på sin vis, til præsten, som blev siddende ved bordet med den store Bibel opslået foran sig, og, uden at se meget, dog med venlighed besvarede vort Godnat. Men da jeg, som den sidste, stod i begreb med at forlade stuen, sagde han, stadig uden at se synderlig op:

"De kunne gøre mig en tjeneste, Paul, ved at blive her et minut. Jeg ville gerne tale et par ord med Dem."

I samme nu vidste jeg, hvad der ville komme. Jeg lukkede døren omhyggeligt, slukkede mit lys og satte mig ned for at tage imod min skæbne. Han lod til at have vanskeligt ved at begynde, for hvis han ikke udtrykkelig havde sagt, at han ville tale med mig, ville jeg aldrig have gættet det, så optaget syntes han at være af at læse et kapitel færdigt. Pludselig løftede han sit hoved i vejret og sagde:

"Det er om ham, Deres ven, Holdsworth. Har De nogen grund til at tro, at han har narret Phillis?"

Jeg så, at hans øjne flammede af en sådan vredesild ved den blotte tanke, at jeg tabte al min åndsnærværelse og kun gentog:

"Narret Phillis?"

"Ja, De ved godt, hvad jeg mener: gjort kur til hende, fået hende til at tro, at han elskede hende, og derpå forladt hende. Kald det hvad De vil, men giv mig bare et svar – et sanddru svar, mener jeg – og gentag ikke mine ord, Paul."

Han rystede over hele legemet, idet han sagde dette. Jeg tøvede ikke et øjeblik med at svare ham:

"Jeg tror ikke, at Edward Holdsworth nogensinde har narret Phillis, nogensinde har gjort kur til hende; han har aldrig, så vidt jeg ved, ladet hende forstå, at han elskede hende."

Jeg standsede; jeg trængte til at styrke mit mod til en fuldstændig tilståelse, og dog ønskede jeg at bevare hemmeligheden om Phillis' kærlighed til Holdsworth, så længe det var mig muligt, – den hemmelighed, som hun havde stridt for at bevare hellig og ukrænket; og jeg trængte til at tænke mig om, før jeg gik videre med, hvad jeg havde at sige.

Han begyndte igen, inden jeg var kommet på det rene med mig selv om, hvorledes jeg skulle udtrykke mig. Det var næsten, som om han talte med sig selv: "Hun er mit eneste barn, min lille datter! Hun er knap ude over barnealderen; jeg havde tænkt at fjæle hende under mine vinger i mange af de kommende år; hendes moder og jeg ville ofre vore liv for at bevare hende for sorg og skade." Derpå hævede han stemmen og sagde, idet han så på mig:

"Ja, noget er der i vejen med barnet, og jeg synes, det er kommet fra den gang, hun hørte tale om det giftermål. Det er hårdt at tænke på, at De måske ved mere om hendes hemmelige

sorger og bekymringer end jeg, – men måske ved De det, Paul, måske ved De det, – og er det ikke synd, så sig mig, hvad jeg kan gøre for at få hende lykkelig og glad igen, – sig mig det!"

"Jeg er bange for, det ikke vil hjælpe meget," svarede jeg, "men jeg vil tilstå, hvor urigtigt jeg har handlet – når jeg siger urigtigt, mener jeg ikke syndigt, men tosset og ubetænksomt. Holdsworth fortalte mig lige før han rejste, at han elskede Phillis og håbede, at hun skulle blive hans hustru – og det har jeg igen fortalt Phillis."

Se så! Nu var det sagt; i det mindste min del i det; og jeg klemte læberne tæt sammen og ventede på, hvad han nu ville sige. Jeg så ikke på hans ansigt; jeg stirrede lige på væggen over for mig; men jeg hørte ham én gang begynde på at tale og derpå blade videre i sin bog. Hvor frygtelig stille var ikke værelset, hvor rolig var ikke luften uden for! Vinduerne stod åbne, men ikke en raslen af bladene, ikke en bevægelse af fuglene hørtes, – ikke en lyd. Stueurets ensformige tikken – præstens tunge åndedrag – skulle det blive ved for bestandig? Jeg kunne ikke udholde den dybe stilhed og sagde igen:

"Jeg troede at gøre det så godt."

Præsten lukkede hastigt bogen i og rejste sig. Da så jeg, hvor vred han var.

"Gøre det så godt, siger De? Jo det var godt, var det, at gå hen og fortælle et ungt pigebarn, hvad De aldrig havde mælet et ord om til hendes forældre, der stolede på Dem som på deres egen søn!"

Han begyndte at gå op og ned i stuen tæt ved vinduerne, og hans bitre tanker om mig arbejdede sig efterhånden op.

"At sætte et barn sådan noget i hovedet," vedblev han; "at forstyrre hendes jomfruelige fred med tale om en anden mands kærlighed; og sådan en kærlighed tilmed," sagde han foragtelig, – "en kærlighed, der haves på rede hånd for enhver ung pige. O, den smerte, der lå i min stakkels lille datters åsyn i dag ved middagsbordet – den smerte, Paul! Jeg troede, man kunne lide på Dem – og så går De, der har en sådan fader, hen og sætter et rent barn sådan noget i hovedet; – at tænke sig, at I to har talt sammen om, at denne mand ville gifte sig med hende!"

Jeg kunne ikke lade være at mindes smækkeforklædet, hint barnlige klædningsstykke, som Phillis havde båret så længe, som om hendes forældre ikke lagde mærke til, at hun havde udviklet sig til en moden kvinde. Netop på samme måde var det, at præsten nu tænkte og talte om hende, som et barn, hvis uskyldige fred jeg havde forstyrret ved tom og tåbelig tale. Jeg vidste, at sandheden var en ganske anden, skønt jeg dengang næppe kunne have fortalt den; men jeg tænkte i virkeligheden ikke på at ville fortælle den; det var langt fra min tanke at føje så meget som det allerringeste til den sorg, jeg havde foranlediget.

Præsten fortsatte sin gang op og ned i værelset, idet han af og til standsede for på en utålmodig, meningsløs måde at flytte en stol på gulvet eller en bog på bordet; derefter begyndte han igen:

"Så ung, så ubesmittet af verden! Hvor kunne De gå hen og tale til sådan et barn, vække følelser, nære forhåbninger – som alle skulle ende således; og det er endda det bedste, skønt hendes stakkels ulykkelige ansigt så ud, som det gjorde. Jeg kan ikke tilgive Dem, Paul; det var mere end urigtigt – det var syndigt, det var ondt, at gå hen og gentage den mands ord."

Han stod med ryggen mod døren og ved at lytte til sin egen sagte vrede stemme hørte han ikke, at døren langsomt åbnedes, og så ikke Phillis, der netop var kommet indenfor, førend han vendte sig om; da blev han stående ubevægelig. Hun må have været halvt afklædt, men hun havde hyllet sig ind i en mørk vinterkåbe, der i lange folder nåede ned til hendes hvide, nøgne fødder. Hendes ansigt var forunderlig blegt, hendes øjne var dybt indsunkne. Hun gik meget langsomt hen til bordet, lænede hånden på det og sagde sørgmodigt:

"Fader, du må ikke skænde på Paul. Jeg kunne ikke gøre for, at jeg hørte en hel del af, hvad du sagde. Han har ganske rigtigt fortalt mig det, og måske havde det været klogere, kære Paul! om det ikke var sket. Men – o min Gud! jeg er syg af skamfuldhed! Han fortalte mig det af sit gode hjerte, fordi han så – at jeg var så højst ulykkelig over, at *han* rejste bort."

Hun hang med hovedet og lænede sig tungere end før på sin støttende hånd.

"Jeg kan ikke forstå det," sagde hendes fader, men han begyndte at forstå det. Phillis svarede ikke, førend han gentog sit spørgsmål til hende. Jeg kunne have slået ham for hans grusomhed.

"Jeg elskede ham, fader!" sagde hun omsider, idet hun løftede sine øjne mod præstens ansigt.

"Havde han nogensinde talt om kærlighed til dig? Paul siger nej!"

"Aldrig."

Hun slog sine øjne til jorden og hældede sig endnu mere forover. Jeg troede næsten, at hun ville falde omkuld.

"Jeg kunne ikke have troet det," sagde han med hård stemme, men dog sukkende i samme øjeblik, han havde talt. En dødsstilhed indtrådte for et øjeblik.

"Paul, jeg var uretfærdig imod Dem! De fortjente dadel, men ikke alt, hvad jeg sagde."

Derpå atter tavshed. Jeg syntes, jeg så Phillis' hvide læber bevæge sig, men det kunne være lyset, der flimrede – et møl var fløjet ind ad det åbne vindue og flagrede rundt om flammen; jeg kunne have frelst det, men jeg brød mig ikke om at gøre det, mit hjerte var alt for fuldt af andre ting. Ikke en lyd hørtes i lange, endeløse minutter. Derpå sagde han:

"Phillis! Har vi ikke gjort dig lykkelig her? Har vi ikke elsket dig nok?"

Hun syntes ikke at forstå formålet med dette spørgsmål; hun så op som forvildet, og hendes dejlige øjne udvidedes af et smertefuldt udtryk. Han vedblev, uden at lægge mærke til det; han så det ikke, er jeg vis på.

"Og dog ville du have forladt os, forladt dit hjem, forladt din fader og din moder, og rejst bort med denne fremmede, ud i den vide verden."

Også han led; der var smertenstoner i den stemme, han ytrede denne bebrejdelse med. Fader og datter har rimeligvis aldrig i deres liv stået hinanden så fjernt, forstået hinanden så lidt som i det øjeblik. Dog, en ny skræk kom over hende, og det var til ham, hun tyede om hjælp. En skygge faldt over hendes ansigt, og hun vaklede hen imod sin fader, faldt ned foran ham, slog sine arme om hans knæ og hviskede klagende:

"Fader, mit hoved! Mit hoved!" og dermed gled hun ned gennem hans hurtigt favnende arme og lå på gulvet for hans

fødder.

Så længe jeg lever, skal jeg aldrig glemme det pludselige udtryk af dødsens angst, der malede sig i hans ansigt – aldrig! Vi løftede hende op, hendes ansigtsfarve var ligbleg; hun var uden bevidsthed. Jeg løb ud gennem køkkenet, hen til posten i gården, og bragte et glas koldt vand. Præsten havde taget hende op på sine knæ, med hendes hoved på sit bryst, næsten som var hun et sovende barn. Han forsøgte at rejse sig med sin stakkels, kostbare byrde, men den øjeblikkelige skræk havde berøvet den kraftige mand hans styrke, og han sank tilbage i stolen med tungt åndedræt.

"Hun er ikke død? Vel, Paul?" hviskede han hæst, da jeg kom hen til ham.

Jeg kunne ikke få et ord over mine læber, men pegede på de bævende muskler om hendes mund. Netop da kom tante ned, hidkaldt af en eller anden uvant støj. Jeg husker, at jeg dengang forbavsedes over hendes åndsnærværelse; midt i den lammende skræk, som fik hendes kinder til at blegne og hendes lemmer til at ryste, syntes hun langt bedre at vide, hvad der skulle gøres, end præsten. Jeg tror nu, at det var erindringen om, hvad der var gået forud, den sorgfulde tanke, at det muligvis var hans ord, der havde hidført dette anfald, – som således betog præsten hans kraft. Vi bar hende ovenpå, og mens kvinderne var i færd med at bringe hende, der endnu var bevidstløs, endnu havde lidt krampe, til sengs, listede jeg mig ned i stalden, sadlede en af hestene og travede, så hurtigt som det gamle stivbenede dyr kunne komme afsted, til Hornby for at få fat i lægen. Han var ude, kunne blive borte hele natten. Jeg husker, at jeg sagde: "Gud hjælpe os alle sammen", idet jeg steg

til hest igen lige under vinduet, som lærlingen havde stukket hovedet ud af for at svare på mine rasende tag i natklokken. Han var en godmodig fyr. Han sagde:

"Ja, det kan gerne være, han kommer hjem om en halv time; det er der ingen, der kan sige; men jeg tror det rigtignok ikke. Jeg skal sende ham ud til Hope Farm, så snart han kommer. Det er den kønne unge pige, præsten Holmans datter, der er syg, ikke sandt?"

"Jo."

"Det var synd, om hun skulle gå væk. Hun er jo eneste barn, er hun ikke? Jeg vil blive oppe og ryge en pibe i operationsstuen, så jeg kan være rede, når min principal kommer hjem. Jeg kunne let falde i søvn, hvis jeg gik til sengs igen."

"Tak – tusinde tak; De er et godt menneske!" og jeg red tilbage næsten lige så hurtigt, som jeg var kommet.

Det var hjernebetændelse, lægen sagde det, da han kom i den tidlige sommermorgen. Jeg tror, vi selv var kommet under vejr med det ved den nattevagt, der var gået i forvejen. Med hensyn til håb om til sidst at komme sig eller endog en ond spådom om det rimelige udfald, da lod den forsigtige læge sig ikke narre til at udtale sig enten i den ene eller den anden retning. Han gav sine ordrer og lovede at komme igen – så snart, at alene det viste os, at han anså tilfældet for meget alvorligt.

Med Guds hjælp kom hun sig dog, men det varede længe, og det var en tung tid. Efter min bestemmelse skulle jeg have rejst hjem i begyndelsen af august. Men det blev nu til ingenting, uden at der taltes så meget som et ord om det. Jeg tror virkelig, at jeg dengang var nødvendig i huset, og især for præsten; min

fader var den sidste, der under sådanne omstændigheder ventede, at jeg skulle komme hjem.

Jeg siger, jeg tror jeg var nødvendig i huset. Hver person (jeg havde nær sagt hver skabning, for selv kreaturerne syntes at kende og elske Phillis) gik mørk og sørgende om i huset, som om en sky var kommet for solen. De røgtede deres dont, og udførte, uden spor af øjentjeneste, det tillidshverv, præsten havde betroet dem. For dagen efter, at Phillis var blevet syg, havde han kaldt alle gårdens folk ind i den tomme lade, og der havde han bønfaldet dem om at bede til Gud for hans eneste barn, og sagt dem, at han for øjeblikket var ude af stand til at tænke på noget som helst andet i denne verden, end sin lille datter, der var døden nær, og han bad dem om at blive ved med deres daglige arbejde, som de bedst kunne, uden hans anvisning. Så røgtede de da deres dont efter bedste evne, men de gik omkring med mørke, sorgfulde ansigter, og kom hver morgenstund, én for én, og spurgte nyt om den sorg, der overskyggede huset, og så gav Betty dem med sagte hovedrysten og deltagende miner en besked, der altid farvedes mørkere, ved at være gået gennem hendes sjæl. Men til at betros ærinder, som skulle besørges i en skynding, duede de ikke stort, de stakler, og her var det, at jeg kunne yde en lille fattig tjeneste. Engang skulle jeg ride i en fart over til sir William Bentinck og bede om is af hans iskælder til at lægge på Phillis' hoved, en anden gang var det til Eltham, jeg skulle – med jernbane, til hest, eller på anden måde – for at anmode lægen der om at komme til en konsultation, for der havde vist sig nye symptomer, som mr. Brown i Hornby anså for ugunstige. Præsten og jeg mødtes jævnligt, men talte sjældent sammen.

Han så så gammel ud – så gammel! Han deltog med sin hustru i den syges pleje; den fornødne styrke syntes at blive givet dem begge i hine dage. De trængte ikke til og forlangte ikke, at nogen anden skulle være om deres barn. Hver tjeneste for hendes skyld var dem hellig; Betty var den eneste, som fik lov til at komme ind i sygestuen, og det kun, når det var aldeles nødvendigt. Én gang så jeg Phillis gennem den åbne dør; hendes dejlige, guldgule hår var klippet af for længe siden; hendes hoved var tildækket med et vådt klæde, og hun bevægede det rastløs frem og tilbage på puden, hendes stakkels øjne var lukkede, og hun forsøgte på den gamle vante vis at fremnynne en salmemelodi, men den slog bestandig over i veklager. Hendes moder sad hos hende, uden at fælde tårer, og skiftede det våde klæde med tålmodig omhu. Jeg kunne i førstningen ikke se præsten, men der lå han i en mørk krog, på knæ, og med hænderne foldede i brændende bøn. Derpå lukkedes døren, og jeg så ikke mere.

En dag kom der nogen, der ville tale med ham, og jeg måtte kalde på ham. Broder Robinson og en anden præst, der havde hørt tale om hans "prøvelse", var kommet hen for at se til ham. Jeg sagde ham dette hviskende på trappen, hvor jeg mødte ham. Han blev så underlig forvirret.

"De ville have, at jeg skal blotte mit hjerte. Jeg kan ikke gøre det. Bliv hos mig, Paul! De mener det godt; men med hensyn til åndelig hjælp i sådan en tid – så er det Gud, alene Gud, som kan skænke den."

Jeg gik altså ind med ham. Det var to nabopræster, begge ældre end Ebenezer Holman; men de stod øjensynlig under ham i dannelse og verdslig stilling. Jeg syntes de så på mig, som

om de ville af med mig, men jeg huskede præstens ord og holdt stand, og tog en af stakkels Phillis' bøger (som jeg ikke kunne læse et eneste ord af), for at det kunne se ud, som om jeg tog mig noget for. Jeg blev nu opfordret til at "deltage med dem i bønnen", og vi knælede alle ned; broder Robinson "førte an" og kom med citater af Jobs Bog. Da vi rejste os, blev præsten endnu liggende en stund på sine knæ. Derpå rejste han sig også op og så os et øjeblik ind i ansigtet, før vi satte os ned til vore hemmelige forhandlinger. Efter en pause begyndte Robinson:

"Vi er bedrøvede for dig, broder Holman, for din sorg er stor. Men vi ville gerne have, at du skulle komme i hu, at du er som et lys, der er sat på en høj; og menigheden skuer hen til dig med vogtende blikke. På vejen herhen har vi – broder Robinson og jeg – talt sammen om de to pligter, der kræves af dig i denne vånde. Og vi har besluttet, at formane dig i disse to punkter. For det første har Gud givet dig lejlighed til at fremvise et eksempel på hengivelse og selvfornægtelse."

Stakkels Holman vred sig ved disse ord. Jeg kunne tænke mig, hvorledes han i sine lykkeligere øjeblikke havde skudt sådanne broderlige prædikener fra sig; men nu var hans hele system brudt, og "hengivelse og selvfornægtelse" forekom at være ord, der forudsatte, at den befrygtede ulykke, at miste Phillis, var uundgåelig. Men den skikkelige, tossede broder Robinson blev ved:

"Vi hører fra alle sider, at der næppe er noget håb om, at dit barn kommer sig; og det kan være godt at minde dig om Abraham, og hvordan han var rede til at ofre sit eneste barn, da Herren bød så. Tag eksempel efter ham, broder Holman. Eller

lad os høre dig sige som Job: Herren gav, Herren tog, Herrens navn være lovet!"

Der indtrådte en forventningsfuld tavshed. Jeg tror virkelig, at præsten søgte at føle det; men han kunne ikke. Et stenhjerte havde han ikke.

"Jeg vil sige det til min Gud, når han giver mig kraft dertil, – når den dag kommer," sagde han til sidst.

De to andre så på ham og rystede på hovedet. Jep tror, at hans vægring ved at svare, som de ønskede, ikke kom dem ganske uventet. Præsten vedblev: "Her er håb endnu," sagde han som for sig selv. "Gud har skænket mig et stort hjerte til at håbe, og jeg vil ikke se ud over den time." Derpå tilføjede han, idet han vendte sig mere til dem og talte højere: "Brødre, Gud vil styrke mig, når tiden er der, da den hengivelse, I taler om, gøres behov. Indtil da kan jeg ikke føle den; og hvad jeg ikke føler, vil jeg ikke udtale; det var at bruge ord som en trolddom." Han blev varm, kunne jeg mærke.

Han satte dem i nogen forlegenhed ved disse ytringer; men efter en kort stund og nogen mere hovedrysten begyndte Robinson igen:

"For det andet ville vi have, at du skulle lytte til svøbens røst og spørge dig selv, for hvilke synder denne prøvelse er lagt på dig; om du ikke har tænkt for meget på din gård og dit kvæg; om denne verdens kundskab ikke har pustet dig op til tom forfængelighed, og ladet dig forsømme de ting, som hører Herren til; om du ikke har gjort en afgud af din datter?"

"Jeg kan ikke svare – jeg *vil* ikke svare," udbrød præsten. "Mine synder bekender jeg for Gud. Men om de så var blodrøde (og de er det for hans øjne," tilføjede han ydmygt), "så siger jeg

som Kristus, at sorger sendes ikke af Gud i vrede som bod for synder."

"Er det rettroende, broder Robinson?" spurgte den tredje præst med ydmyg stemme.

Trods præstens anmodning om ikke at forlade ham, troede jeg dog, at sagerne blev så alvorlige, at en smule huslig afbrydelse ville virke bedre end min fortsatte nærværelse, og jeg gik ud i køkkenet for at bede Betty om at hjælpe mig.

"Å, bare de ville holde sig for sig selv!" sagde hun; "de kommer altid anstigende på ubelejlige tider; og så er de så skrupsultne, at de kunne spise i ét måltid lige så meget, som De og præsten har spist, siden vort stakkels lille pigebarn blev dårlig. Jeg har kun en bid kold oksesteg i huset, men jeg vil koge dem noget skinke og æg, så la'er de nok være med at plage præsten. De er en hel del manerligere, når de har fået noget i livet. Sidste gang, da gamle Robinson kom, skændte han over præstens lærdom, som han ikke kunne rumme i sit hoved, om det så gjaldt hans liv, så han havde ikke nødig at være bange for dén fristelse, og brugte ord så store, at de kunne slå en stud ihjel; men da fruen og jeg havde fået givet ham et godt måltid mad, og han havde fået et krus øl for sig og piben i munden, så talte han ligesom enhver anden, og kunne endog gøre grin med mig."

Deres besøg var den eneste afbrydelse i de lange, tunge dage og nætter. Jeg mener ikke, at der ikke var mange, der spurgte til hende. Jeg tror, at alle naboerne daglig holdt sig nær til stedet, indtil de af en eller anden, der kom ud derfra, kunne få at vide, hvorledes Phillis Holman havde det. Men de kom ikke lige hen til huset. De vidste bedre end som så. For augustvejret var så varmt, at alle døre og vinduer bestandig stod åbne, og den

mindste lyd udenfor trængte helt ind i værelserne. Jeg er vis på, at hønsene havde en dårlig tid; for Betty drev dem alle sammen ind i en tom lade og holdt dem indespærrede i mørket i flere bage, men det hjalp ikke: de galede og kaglede lige godt for det. Til sidst Kom krisen – en søvn, af hvilken hun vågnede med nyt, men svagt liv. Hendes slummer havde varet i mange, mange timer. Vi vovede næppe at ånde eller røre os i den tid; vi havde stridt så længe for at holde håbet oppe, at vi var syge i vort hjerte og ikke turde stole på de gunstige tegn: selve åndedrættet, den fugtige hud, den fine farves tilbagevenden på de blege læber. Jeg kan huske, at jeg listede mig ud i skumringen den aften og vandrede ned ad den græsgroede bivej under elmetræernes skygger til den lille bro ved foden af den høj, hvor bivejen til Hope Farm forenede sig med hovedvejen til Hornby. På denne bros lave brystværn fandt jeg Timothy Cooper, den halvtossede arbejdskarl, sidde og kaste små stykker kalk i bækken nedenunder. Han så bare på mig, da jeg kom nær, men hilste mig hverken med ord eller miner. Han havde ellers altid gjort tegn til, at han kendte mig, men nu var han vel muggen over at have fået sin afsked. Imidlertid følte jeg, at det ville være en lettelse for mig at få talt lidt med en eller anden, og jeg satte mig ved siden af ham. Mens jeg tænkte på, hvordan jeg skulle begynde, gabte han mat.

"Du er træt, Tim?" sagde jeg.

"Ja," sagde han. "Men nu regner jeg, at jeg kan gå hjem."

"Har du siddet længe her?"

"Hele den udslagne dag. Lige siden klokken syv i morges."

"Men hvad i alverden har du bestilt?"

"Ingenting."

"Hvorfor har du da siddet her?"

"For at holde vognene borte."

Han rejste sig nu, strakte sig og rystede sine klodsede lemmer.

"Vogne? Hvad for vogne?"

"Vognene, som kunne have vækket den lille stakkel! Der er marked i Hornby i dag: De er nok selv ikke rigtig klog."

Han så på mig, som om han ville tage mål af min forstand.

"Og har du siddet her hele dagen for at holde bivejen rolig?"

"Ja. Jeg har ikke andet at bestille. Præsten har givet mig løbepas. Har De hørt noget til, hvordan pigebarnet har det i aften?"

"Vi håber, hun vil have godt af denne lange søvn. God nat, og Gud velsigne dig, Timothy," sagde jeg.

Han hørte næppe efter mine ord, idet han slentrede hen ad en sti, som førte til hans hytte.

Jeg gik nu hjem til gården. Phillis havde bevæget sig og talt et par ord med svag stemme. Hendes moder var hos hende og gav hende mad; hun var for svag til selv at kunne spise. Husets øvrige befolkning kaldtes sammen til aftenbøn for første gang i mange dage. Det var en tilbagevenden til den vante lykke og sundhed. Men i disse tavse dage havde selve vort liv været en stum bøn. Nu mødtes vi i dagligstuen og læste taknemmelighed på hinandens ansigter. Vi knælede; vi ventede på præstens stemme. Han begyndte ikke som sædvanlig, Han kunne ikke; han var nar ved at kvæles. Nu hørte vi den stærke mands hulken. Derpå drejede gamle John sig på sine knæ og sagde:

"Hr. pastor, jeg tror, vi har takket Vorherre af vort ganske hjerte, skønt vi ikke har talt om det; og måske han ikke trænger

til hørlige ord i aften. Gud velsigne os alle sammen og bevare vor Phillis fra alt, hvad som ondt er. Amen."

Gamle Johns improviserede bøn var det hele, vi fik den aften.

"Vor Phillis", som han kaldte hende, blev bedre dag for dag fra nu af; men det gik ikke hurtigt; og jeg blev somme tider forknyt og frygtede for, at hun aldrig skulle blive, hvad hun havde været tidligere; og på en vis måde er hun jo heller ikke blevet det.

Jeg greb den første lejlighed til at fortælle præsten om Timothy Coopers uanmodede vagt på broen den lange sommerdag.

"Gud tilgive mig," sagde præsten. "Jeg har været for stolt i mine egne tanker. De første skridt, jeg gør ud af huset, skal være til Timothys hytte."

Jeg behøver vel næppe at sige, at Timothy fik sin plads igen på gården, og jeg har ofte senere beundret den tålmodighed, hvormed hans husbond søgte at lære ham, hvorledes han skulle gøre det simple og lette arbejde, som man herefter omhyggeligt afpassede efter hans dårlige evner.

Phillis blev båret ned og lå timevis ganske tavs på den store sofa, der var stillet hen under vinduerne i dagligstuen. Hun syntes altid at være den samme: mild, rolig og bedrøvet. Hendes åndelige kraft vendte ikke tilbage med den legemlige. Det var sommetider trist nok at se hendes forældres frugtesløse forsøg på at vække hende til interesse. En dag bragte præsten hende et sæt blå bånd og mindede hende med et kærligt smil om en tidligere samtale, hvor hun havde tilstået, at hun holdt af sådan forfængelig kvindepynt. Hun takkede ham venligt, men da han var gået, lagde hun dem til side og lukkede mat sine

øjne. En anden gang så jeg hendes moder bringe hende de latinske og italienske bøger, som hun havde holdt så meget af før sin sygdom – eller rettere før Holdsworths bortrejse. Det var det værste af alt. Hun vendte sit ansigt ind mod væggen og brast i gråd, så snart hendes moder var gået fra hende. Betty var i færd med at dække middagsbordet. Hendes skarpe øje så straks, hvordan sagerne stod.

"Nå, Phillis!" sagde hun, idet hun gik hen til sofaen; "vi har gjort, hvad vi kan for Dem, og doktoren har gjort, hvad han kan for Dem, og jeg tror, Vorherre bar gjort alt, hvad han kan for Dem, og mere end De fortjener, hvis De nu ikke selv gør noget. Var jeg i Deres sted, så ville jeg stå op og hellere prøve på hvad det skulle være, end få Deres faders og Deres moders hjerter til at briste af vågen og af venten, indtil det behager Dem at kæmpe Dem tilbage til ro og tilfredshed. Så – jeg har aldrig holdt af lange prædikener, og nu har jeg sagt, hvad jeg ville sige."

Et par dage efter spurgte Phillis mig, engang vi var alene, om jeg troede, at min fader og moder ville give hende lov til at være hos dem et par måneders tid. Hun rødmede lidt, da hun fremstammede, at hun trængte til og ønskede at forslå tankerne i andre omgivelser.

"Men kun for en kort tid, Paul. Så – vil vi vende tilbage til gamle dages fred. Jeg ved, det vil ske; jeg kan det, – og jeg vil det!"

Om "Kusine Phillis"

Forfatter: Elizabeth Gaskell (1810-1865).
Org.udgave: *Cousin Phillis.* i *Cornhill Magazine* november 1863 til februar 1864.
Denne udgave baseret på: *Cousine Phillis.* (Af *Cornhill Magazine*.) Føljeton i dagbladet *Fædrelandet* 01.-19. juli 1864. Oversætteren er ikke kendt.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Mary Vermuyden Wheelhouse (1895-1947): *A tall girl about my own age came and opened it, and stood there silent, waiting to know my errand* (1908).

ISBN 978-87-7628-203-5
2. ebogsudgave, tidligere udgave 978-87-7979-479-5 (Ølstykke 2016).

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk